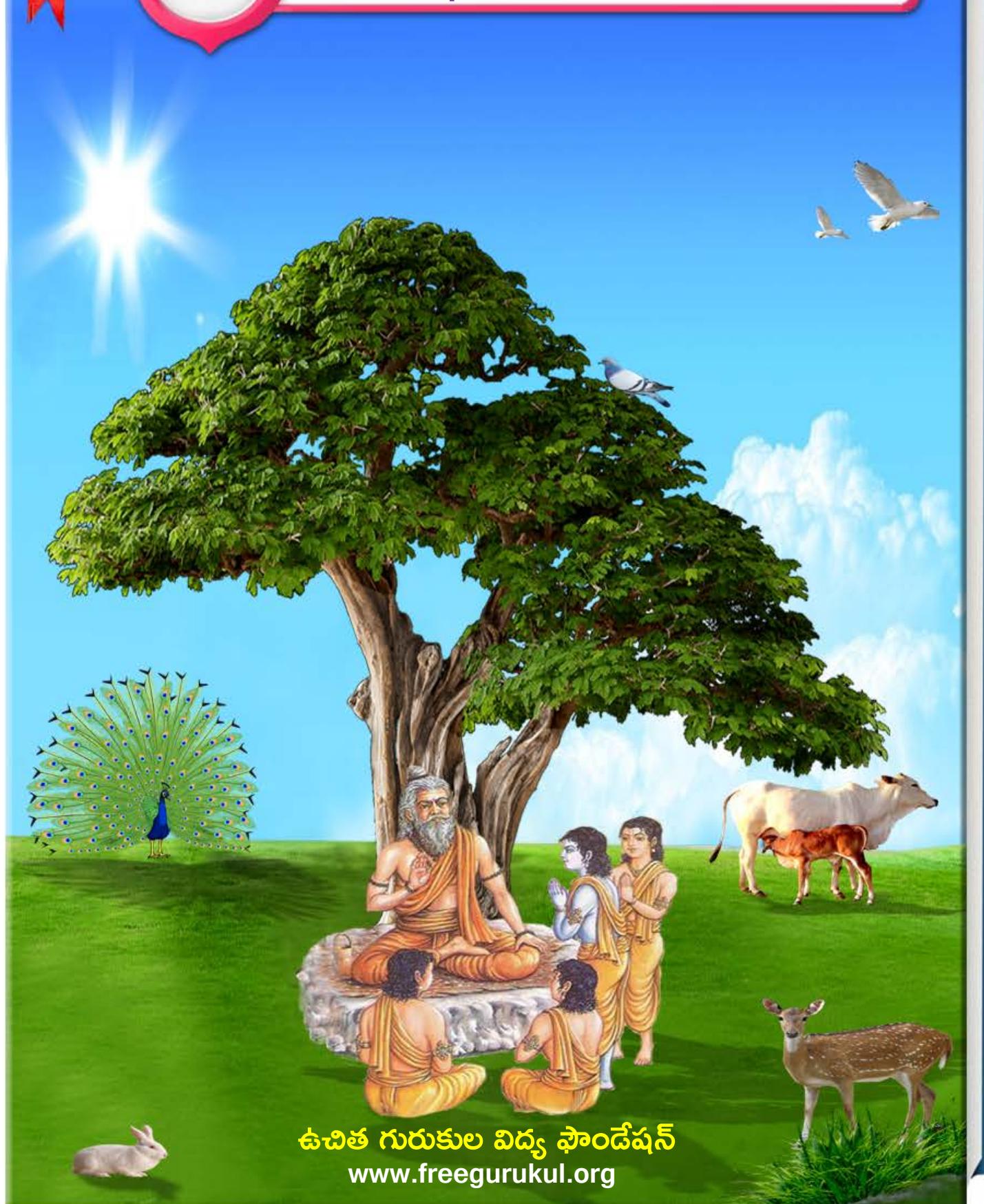


భాగవతము

# శ్రీమద్భాగవత మహాత్మ్యము



ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేషన్  
[www.freegurukul.org](http://www.freegurukul.org)

## సదాశివ సమారంభం



గురు దిక్షితాముహ్రి

గురు వెన్కటేశ్వర ముహ్రి

గురు శుక ముహ్రి

గురు నారద ముహ్రి

గురు వాస్తవికీ ముహ్రి

గురు కృప

## శంకరాచార్య మధ్యమం



గురు దివిదాస్

గురు కశ్చీర్ దాస్

గురు శైలశ్వర మహా ప్రథము

గురు నాన్క్

గురు రామవెంకట స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మండ్ర స్వామి

యోగి మేమన

## అస్క్రూదాచార్య పర్యంతాం



గురు రమణ ముహ్రి

గురు యోగానంద

గురు శక్తివేదాంత ప్రథమాద

గురు మాయాశ స్వామి

గురు విద్యాపురాణాసంగిరి

గురు రంగ్రెశ్ ఖం పరమాచార్య

## పందే గురుపరంపరాం..





“ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో బాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ (డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకలించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియజేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో బాగంగా ఈ పొందేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్కరణ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు ప్రాసినట్టయితే లేక సేకరిస్తే మాకు తెలియజేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిజేయటకు, భాగస్వామ్యం ఆగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రభించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, బిగుమతి(డోస్టోప్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేషన్ వెబ్ సైట్ : [www.freegurukul.org](http://www.freegurukul.org)
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ అప్: Free Gurukul

**గమనిక:** భక్తిజ్ఞానం, ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలోని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైట్ అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకోన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: [www.freegurukul.org](http://www.freegurukul.org)

Mobile App: Free Gurukul

email: [support@freegurukul.org](mailto:support@freegurukul.org)

Facebook: [www.facebook.com/freegurukul](https://www.facebook.com/freegurukul) Help Line / WhatsApp: 904 202 0123

“మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేబి ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందలికి అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పొద సమర్పణమన్న

ಭಾರತ ಪ್ರಭುತ್ವಪು ವೆಬ್ ಸೈಟ್ - ಡಿಜಿಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ ಅಫ್ ಇಂಡಿಯಾ

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc.

www.new.dli.ernet.in

# Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals Newspapers Palm-Leaves (Manuscripts)

Title: Ramayanam

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language: Telugu

Scanning Centre: Any Centre

Clear Search

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click [Here](#) to know More about DLI New!

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none"><li>Rashtrapati Bhavan</li><li>CMU-Books</li><li>Sanskrit</li><li>ITD.Tirupathi</li><li>Kerala Sahitya Akademi</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>INSA</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>Times of India</li><li>Indian Express</li><li>The Hindu</li><li>Deccan Herald</li><li>Eenadu</li><li>Vaartha</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>Tamil Heritage Foundation</li><li>AnnaUniversity <small>New!</small></li></ul>

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	<a href="#">For more subjects...</a>
--------------	---------	-----------	-----------	-----	-------------	-----------	----------	--------------------------------------

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu
----------	---------	---------	-------	---------	---------	-------	--------	------

Click [here](#) for PDF collection  
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

# అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వవేకానంద

“దూసాలలోతల్లు ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శేషమైంది! దాని తరువాతిది లోకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అనుదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ పూడ్చలలో నిలిచి బోకూడదు. లోకమంతబీనీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. స్వాందవ వేదాంతం ఎన్నదూ ఈ దేశం దాచి బోలేదని చెప్పేవారు, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్లిన సన్మాసిని నేనే అని చెప్పేవారు, తమ జ్ఞాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచేతుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొఱధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు, అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జిపించి, లోకిక జ్ఞానాన్ని సంఘనిర్మాజ విజ్ఞానాన్ని విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు, కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజు పుష్టుల రాసుల్ని వికసించజేసే మంచులాగా నిశ్చట్టంగా ఇరగవలని ఉంది. భారతదేశం నిరాచంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమాత్మిక ధర్మాలను బోధించదానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికి భారతదేశంలో కొన్ని సంస్కలను నెలకొల్చాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్టులు, జవసంపన్నులు, బుఱువర్తనలు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇవ్వారక్తి తక్కిన శక్తులన్నీటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్కార భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లోంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్టం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోనీ మహాస్వత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికి కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తాంది. అనేక శతాబ్దాలూగా ప్రజలకు క్షద్రసిద్ధాంతాలు నేర్చడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయట్టాంతులై, పతుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్నానరూపులమనే మాటను వినదానికినా వారెన్నదూ నోచుకోరేదు. “సీచాతిసిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పింది. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. \*





# మద్భగవత్త మహాత్మ్యము

( బోయనవల్లి వేంకటాచార్య ప్రపణీతము )

సంపాదకుడు

కపిలవాయి లింగమూర్తి

---

తిరువల తిరువతి దేవస్థానము వారి ఆర్థిక సహాయమతో  
ముద్రింపబడినది.

## ఏ వేదన

కవి చరిత్రకారుల దృష్టికెక్కువి కవులు తెలంగాణమున, అందుషు నంస్తా నములు వెలిపినవి కనుక పాలమూరు మండలమున నెక్కువ, ఆట్లిపారు రచించిన యముద్రిత శాత్రుములు, కావ్యములు, లఘుకావ్యములు శతకము లీ ప్రాంకమున వారి ఓంధువులింట మరియు పరిచయస్తు లింతనెన్నియో ప్రగుచున్నవి. కనుక వావిని శాశవరసి పేకరించి ప్రతి కవి రచనలో మేలైన దాని నెన్నికచేసి ముద్రించిన యెదల మన భాషకు, విజ్ఞానమునకు మరియు నంస్కృతికి నెంతయో యున కారము జరుగును. ఇది సాహిత్య ఆకాశమీ కుటి నంస్తుల తేయవలసిన చచి.

పురాతన గ్రంథాన్వేషణమున నాకు లభించిన యముద్రికములకు కొన్నిటి కైన వెటుగు జూపదలచి తోలి ప్రయత్నముగా చూతపోకీ విలాసముడు శ్రీ తిరుమల తిరువతి దేవస్థానమువారి కంపితిని. అది వారియామోదమంచినది. దాని పిమ్మిల విది రెండవది. ఇటులే మండగువదిన వావిని వెలికి దీయవరెనని కోరిక.

హిందూ ధర్మోద్ధరణకై రార్మిక గ్రంథ ప్రమరణ చేపట్టి శ్రీ తిరుమల తిరువతివారు ప్రాపీన గ్రంథమాత్రం చేయుచున్న ఆటిక సహాయము చరిత్ర విన్ను రింపరానిది. కనుక దీని ముద్రణ కార్యికనషాయము చేసిన ఆ దేవస్థానము వారికి మొదట కృతజ్ఞతాంజలు ఫటించుచున్నాను.

నూతన గ్రంథరచనకంటే అముద్రిత గ్రంథ పరిష్కారం కష్టము. పాదు పాతముల విషయమున చరిత్ర విషయమున నెన్నియో కోళములను మరియు మిత్రులను నంప్రదించవలసి యుండును. కాష్టన నాకు నర్యావస్థల యందు తోడ్పు దుచున్న ఆత్మియులు శ్రీ రంగాబాయి గారికి.

కృతజ్ఞతా శైలపుకుంటూ నాకు ప్రాతకు ముద్రణ వ్యవహరమునకు చేపోదు వాదోదుగా చున్న మా చిరంటీవ్వు కోరుబాబు అటోకుబాబులను అంగ్రేషున్నాను.

# వి ష యు సూ చి క

పట

1.	<u>సంకీర్తనము</u>	....	....	<b>i</b>
2.	కథాగ్రహము	....	....	<b>vii</b>
3.	సందర్భము	....	....	<b>xiii</b>
4.	వీరాజనము	....	....	<b>xx</b>
5.	అంకసూచికలు	....	....	<b>xxvi</b>
6.	ప్రఫమాళ్వసము	....	....	<b>1</b>
7.	ద్వితీయాళ్వసము	....	....	<b>30</b>
8.	తృతీయాళ్వసము	....	....	<b>61</b>

## నంకీ ద్రునము

ఈ కవి శ్రీ వైష్ణవ భ్రాహ్మణుడు ఇష్టాదైత నంప్రదాయకుడు. వీరు కొండిస్యస గోతులు ఆవస్తుండ సూత్రజా పీచి యంటి పేరు శోఖన పద్మావారు. ఈ ప్రాంతమున నీయన మరియు కీరి బంధుషాగ మంతయు కవుడ అంద్ర ఘర్జాచార్యుడు కీరి యన్యయు కూడినులచి నంక్కుతప నా ప్రపాన్న మృతమును రచించిన వారి వంకియులే నని గోట్టే ద కషాల సంచికయుండు. శ్రీ సురవరము వారు తెలిపిరి.

**త్రైవైషణము రంగమున శాఖ మోహిన పిదప తత్క్షీచార్ణము కంచి మరియు కదికర ప్రాంతముల మండి యూగాది, కందాక, తిరుమల, భద్రరు మన్మగు వైష్ణవ భ్రాహ్మణ కుటుంబము ఆహారి, తిరునగరి మన్మగు నంచి కుటుంబము తెలంగాణమునకు వచ్చేన. అట్టి వాపిలో పీరి కుటుంబి మైకటి. పీరి పూర్వుల నివాసము నేటి మైసురు మండల శంరలి “బిజుపాల”యను గ్రామము. ఆచటి మండి యొకొఱ పూర్వుము నేటి సాగర్ కర్మాయ శాలాకా లోవి “బిజువల్లెతు” వచ్చేను. అనంకర మచటి నండి వారు వేరు వేరు ప్రాంతములకు వ్యాపించిరి. ఈ కవిగాది కుటుంబము ప్రస్తుత మార్కుకూరు శాలాకా యందహర చింకలో నున్నసి.**

బిజువల్లెతు నేడు సాగర్ కర్మాయ శాలాకాలో వ్యక్తము ఏమ్మటి చెప్పడగిన చారిత్రక గ్రామము. గోన గన్నయరెడ్డి కోర్కెచున పురమున పాలించినట్లు దెఱు శాసనము రాయచూరు కోఱయండ దప్ప నీ ప్రాంతమున మరెచ్చుకుమ లేదు. అతని యితర శాసనములు గూడ లేవు గాని నేడి గ్రామమున వతఫిని బేర్కు-ను చిన్న శాసనమొకటి యూరి వెదుపల కించయము చెంత నొక రాతి కదివై చెక్కండి యున్నది. అది యే గ్రామ ప్రశ్నేకర.

ఆతని శలిదండ్రులు నరసమాంటా కృష్ణమాచార్యులను దంపతులు. వారికి కవిగారు శ్రీ.ఐ. 1889 మష్టుత వైకొఱ కుర్డ నుపునాడు జనించి మరల మన్మథయందే క్రానం బహుక పార్శ్వమినాడు పరమ వదించెను.

ఆయన పాల్గొము బీజన వల్లె యందే గడచెను. అతని విద్యా గురువు విప్రకాల వేంకటా చార్యులవారు. దీష్టగురువు బంగారు శావనా చార్యుల వారు. ‘చింతామణి యామునాచార్యు నరసింహాచార్యు సోదగులితని పతీర్థుడు, యామున కృష్ణ కపురీకవి జంట కవుడు. పీరి నతీమణి పేరు అష్ట్రైనరసమ్మగారు. పీరికి కృతి సంకానమేగాని క్షిసంతానము గఱగలేదు.

### వేంకటాచార్యుల కృతులు : -

చర్మితకు తెలిసినంతవరకు పీరి ప్రతమ కృతి “జానకీ పరిజయము” అది మూడాళ్ళునముల లఘు ప్రభందము. అందలి కవిత ప్రోథము మరియు సరనమై యుండును. దానిని వారు యామునా చార్యులతో గలిసి రచించి నుంకర రామయ్య వల్లె వారుగ రాపిరెడ్డి గారి కంకిత మీయగా క్రి.శ. 1821 లో దాను కేవరావు వంతులగారు బెజవాద వాటి ముద్రాక్షర శాలలో అచ్చువేసిరి.

రెండవది “రాజలేత” యిను ఇండ కావ్యము అందలి యాతివృత్తము పాంపికము పీరి కాలమునాటికి కష్యకుల్ముములే గాని వర కుల్ములు లేవు గమక పీరండా దురాచారమును ఇందించి త్రీ స్వాకంత్ర్యముము ప్రతోరించిరి. దీని నీ మందలమందరి తోరి ఇండ కావ్యముగా గూడ గుర్తించ చెచ్చును, ఇది పీరు భూతి సోదరుడగు ఎక్కుష్టాచార్యులతో గలిసి రచించిరి. అది దోషుకొండ వంప్పావా దివతులు రాజు వేంకటేశ్వరరావు బహదూరు గారి ప్రద్వ్య సహాయమున క్రి.శ. 1822 వస్తు వంంచున నోంకార ముద్రాక్షర శాంయందచైనైనది.

మూడవది శ్రీమదాంగ్ర వక్ష్యసారాయిల ప్రతము, పద్య రూపమైన లఘు ప్రభందము. దానినికు సకలాంగ్ర లోకోపకారముగా రచించితిని చెప్పేను. అందు వక్ష్యసారాయిల పూలా విధానము మరియు ప్రత కథలన్నవి. క్రి.శ 1823 యుండు ముద్రించ ఉదివది.<sup>10</sup>

పాటవది “రాష్ట్రాజు విధానము” గుండేరావు పూర్ణాంగారి సంస్కృత కృతి కమువాదము. దానియందు శ్రీరామ ప్రత మహాత్మ్యము “నరహరి భద్ర”పు విత్తునకు నారదుడు జెప్పును. ఈ గ్రంథమున షార్య భాగమున గుండేరావుగారి శ్లోకములకు పద్మము వాదము. ఉత్తర భాగమున వాపికి వచన రూపమన్నవి. దీనిని గూడ యామునా చార్యులతోనే గలిసి రచించెను. కృతి ముఖప్రతమున నీ క్రింది శ్లోకమున్నది.

శ్రీమతుదే ఆశవతాం సరోసే

గుం ఇన్య దివ్యారవ వర్ధ నాయ  
గద్వాల గేహృన్నమ తేశవస్య  
గడై స లక్ష్మీ శ్రీయకే విరాశే

అందు క్రి గికబగల యశ్శరముఱ పెద్దిగా గూర్చిందినవి. వాచిని  
చంద్ర రేశ క్రమమున ఇదివిన యొదల “గుందేశాయ” అను పేరు, “ఆదిలక్ష్మి  
వివర్ధతాం” అను నాశిన్న వచ్చును, ఇది గద్వాల రాణి ఆది లక్ష్మీదేవమ్మగారు  
క్రి.క. 1830 రో నచటి లక్ష్మీ ప్రేసున నచ్చు వేయించినది.

ఇవి గాక రామాక్ష్య పేధము భాగవత మహాత్మ్యము పీరి యముద్రిత  
రచనలుగా మన్నవి ఇంకను నేపేవి గలవేమో పరికోదింపవలెను. రామాక్ష్య  
పేధము నంస్కృతమున కనువాదము కవిగారు దాని వియవది నాటును సరలవరకే  
యనువదించిరబి. శక్తిన గ్రంథ మెంతయో దెలియదు దావిప్రతి సీకాంబాగు  
లైఖిరీ యందిన్నట్లు దెలియు చున్నది భాగవత మహాత్మ్యము ప్రస్తుతము నేపు  
మీ కంచించుచున్నాను ఇది నాకు మిత్రుల మంగునూరి విపాసియు శ్రీ వెయదండ  
రామేశ్వరరావు గారి గ్రంథ నంచయమునుండి ఉభించినది. వారి ప్రాంతమున  
భాషా సేవకులై ప్రాచీన గ్రంథములను రక్షించుచేగాక చక్కనిచి కవులు విమర్శ  
కుల మరియు వక్తులగా గూడ నున్నారు.

కృతి ప్రేరణ :-

పారారణముగా కష్టలేదో యొక ప్రేరణలేక, సంపుమనకు శామేదో  
చెప్పదలవక కలము బట్టరు ఇది మనకు వన్నయగారి నుండి యున్న యాన  
వాయాతి. నూ జిల్లా యందొకవ్వరు శ్రీరామ పామ్రాజ్య పట్టాశి పేకముఱ,  
భాగవత ప్రాపూహముఱ మరియు నికర యుక్తవాదుల పెత్కు ఇంగినవి. వారికో

క్రి. క. 1866 అశ్వయ మాఘము

కోమటిటంట యందరము చెల్లయ్యగారు చేయించిన లక్ష రిల్వోర్పువ.

క్రి. క. 1882 చిత్రశాను వై శాఖము

కొండారెడ్డివల్లెయిండు రామవరావు మంత్రేదరుగారు చేయించిన ప్రాపూహము.

క్రి. శ. 1913 అనంద

యావర్లలో గోవింద నాయకుగారు జేయించిన సామ్రాజ్య పట్టాబిషేకము.

క్రి. శ. 1920 దుర్గతి వై కొఖము

సాగర్కర్నూలులో సభ డివిజనల్ ఆఫీసర్ వేంకటరఘణయ్యగారు జేయించిన సప్తాహము.

క్రి. శ. 1924 రక్తాంత వై కొఖము

తిమ్మజిపేటయందు బచ్చు చెన్న కీష్టయ్యగారు జేయించిన సప్తాహము.

క్రి. శ. 1927 ప్రభవ మార్గళిరము

పైచరాబాదున శాతాబ్దీ కృష్ణాబ్దీ నాయకుగారు జేయించిన భాగవత సప్తాహము.

క్రి. శ. 1929 తల్లవై కొఖము

శినుకుంటయందు బిలమూరు వరదాచార్యులవారు జేయించిన సామ్రాజ్య పట్టాబిషేకము.

క్రి. శ. 1935 భవ వై కొఖము

ఎండవెట్లయందు వకీరయ్యగారు జేయించిన పెద్ద సప్తాహము.  
చెప్పదగినవై చుట్టుపడ్డ జండల నాకర్నించి వస్తు సమృద్ధితో వారము దినములు నలిషణముగా నడవి ప్రజలపై తమ చెరగవి ముద్ర వేసినవి. ఈ నందర్మయు లందు వరసాహిత్యము గూడ యొంకో ప్రభవించినది. కొండారెడ్డిపల్లె రామవరావు గారు తమ పస్తాహమున బిలగారు శాస్త్రిగారితో సప్తాహ మాహాత్మ్యము ఉచింపించి మధ్రింపించి ఉంచిరి. ఆవండయందు శ్రీరామునవమికి కటవక్తర్తి సారాయణాధ్వరిగారు రామోపానునా వద్దతి రచించి ముద్దింపించిరి వారు రామ వముద్రమున మానిగి కేరినవారు గమక నాటివారు రామోపానులందు నారాయణ త్వాగారి కృతి సామ్రాజ్య పట్టాబిషేకములందు గోవింద నాయకుగారి సప్తాహము పాటి లేసినవి పొగించి, శాతాబ్దీగారు వాపిళ్వారి భాగవతములు గౌపి మాత్ర వ్రతమున సప్తాహం వివరములు ముద్దింపించి ఉంచిరి తిమ్మజి పేటవారు

గగంగవరము నరసింహార్థులతో సప్తాహ మాప్తాక్ష్యుమును నాటకముగా వ్రాయిందిరి. ఇటులీ యుత్కునము లానాడు పాపిత్య సేవ మరియు కొంత పాపిత్య సృష్టి గూడ తేచినవి.

వైశాలీ గోందసాయకు మరియు తాతాజీ గారట సప్తాహములు వ్రతేయ కముగా జెప్పుడగినవి. యావర్ల సప్తాహము కృష్ణ తీరమున వఱబాబి దినములు జరిగెను. అందు నూచెనిమిది మంచి రామాయణ పారాయణములు జేసిరి. సప్తాహము జిగిగినవిన్ని మినములు ముఖ్యది వంధంల పురోహితు లింకొకవైపు ద్వారా యూగము మరియు రామకోటి జవము జేసిరి. ఆ సప్తాహమున పెల్లాల సదాశివశాత్మి గోపాలపేట రామచంప్రశాత్మి, పల్లా రామశాత్మి వెంటశాత్మి, అచ్చంపేట నరసింగయ్య శాత్మి యావర్ల లక్ష్మీ నరసింహాయ్యశాత్మి అందవల్లి నరసింహశాత్మి ఆచార్ల రాఘవాచార్లు రంగాచార్లు, నంబాకం రాఘవాచార్లు, కంఠీరవాచార్లు మొదలైన పాలమూరి చిగ్గంతులను వంపిత పక్క మంకయు పార్గానెను. అష్టతస్యామి గారు వర్షష్టతగా నుండిరి, విక్రాల వేంకటాచార్యులవారు పురాణము జెప్పిరి. నాడు వెద్దమందది నివాసి అర్పకం అయ్యమూ చార్యులవారు విక్రాల వేంకటాచార్యులవారు పురాణ వ్రవచనమున సాచిలేవివాడు.

తాతాజీ కృష్ణాజీగారు జేయంచిన సప్తాహము గౌరిగూడాలో కమ సాంత యింటియం జేయించిరి. దానికి బుబును అప్పున్నశాత్మి గాటు వర్షష్టగా ర్యాలి సీతారామశాత్మిగారు కార్య సిర్యాహాపులుగా వ్యవహారించిరి. దానియంచు గూడా నీ జిల్లా యిందలి వండితులు పాల్గొంపిరి. తాతాజీ వృద్ధుడై యనారోగ్యముగా మంచెం గనుక సప్తాహ పూర్వంచిన మూర్ఖవసాటికి దళ వీషమించెను. అది జాచి కార్యాన్విర్యాహకులు భాగసతము నేడే పూర్తి గావరనవి చెప్పేను. అంత పారాయణ కర్తృతు తలా కొన్ని ఆధ్యాత్మములు వంచుకొపి పాయంకాలము వరకు పూర్తిజేసిరి. భాగవతము పూర్తియైన దన్మ మాటలిని ఆయన పరీక్షితునివరె కమమూసెను అప్పుడి దర్శించ నేగిన వారాగునేమో యనుకొపిరట గాని పీర శద్రుదు దశ్శని తల దీపినంత మాత్రమున నా యాగమాగెనా! వామముదు బిలి బింధించగా క్రతువాగెనా! దానిని గోపించ నాయకుగారే మంధనకు వచ్చి సమీపమంచలి రామముదిరమును మార్చి యవాచింగి విర్యపొంచెను; ఈ సప్తాహమున భాగవతము మూర్ఖవ సాటికే ముగిసెను గనుక నాటవ సాచినుండి దాని స్థావరమున వివిధ పురాణములు పారాయణము జేసిరి. అ సప్తాహము జాచిన

వారికి కావ్యమందలి కృతియాగ్యసమన దావి భాయిలు గోచరించును. దీని పిష్టు దేహశున యాట్టిని వెక్కు జరిగినవి.

### భాగవత సప్తాహము :-

మహాబాట్టవగర్ జిల్లా యంది సప్తాహమునకు శ్రీకారము జాట్టినవాడు వెదిరె గ్రామమందలి వెరామయ్య యను స్నాన్ ద్వారా తలు అతడు. తమ గ్రామ సమీప మందలి గుట్టిపై వివసించి నూచెనిఖిది పర్యాయములు భాగవత పారాయణము జేపెను అంత నక్కికి చివరిపారి నారదుడు ప్రకృత్యక్కమై శారకమంత్ర మునదే లించి భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్య కశ్య ముక్తి మార్గముతు భాగవతము కూడలి గనుక దావి పారాయణ సప్తాహములను ప్రధారము సేయుమని యాదేంచెను. ఆ యాదేశమున వెరామయ్య వెరామ దీక్షితుడై యొక పీరమును స్థాపించి యాది చివరి దినములందు తమ బావగారగు కోటు కదిర రాజయ్యగారి కవ్వగించెను. రాజయ్య వెరామ దీక్షితులకో నువ్వేశమంది రాజయోగియై తన చివరి దినములలో దావిని మేసల్లడగు చందన్న కవ్వగించెను. చందన్న యాది తన హాయామున బిజ్జనవల్లెకు గౌవచి యచట గల యొక గుట్టకానందగిరి యావి నామకరణము జేసి యూ పీరమును దావిపై స్థాపించెను. నేడా పీరము బిజ్జనవల్లో నతని వమాధి కోటు కదిరిలో నున్నవి. సమాధి యతని సోదరి చంద్రరఘుమ్మగారు చక్కగా కట్టించి యన్న యారంభించిన సప్తాహ సంవ్రదాయమును పోతుండ విలిపి నది. నేడామే కుమారుడి దావిని సాగించు చున్నారు.

బిజ్జన వల్లెలో సానందగిరి పీరస్థాపన, భాగవత సప్తాహ ప్రారంభము మన్నగు నంథుఱవకో కవిగారి హాయాముననే జరిగినవి. ఈ గ్రామమున తాటి వర్తివారము మరియొక వైపు కుటుంబ ముండెను. వారివి మరియు నీ బోజనవల్ల వారి భూములచట ప్రక్క- ప్రక్కనే యుండెను. కాలాంతరమున నీ రెండు తుటుంబమం వారాక్కుఱుదు సంప్రానమునకే వెళ్లిరి అయినను భూములక్కు యపుడు వచ్చుయందిరి. నేడచటి యున్నత పారణాం పీరి భూమియందే యున్నదట. కమక నచటి యానువగిరి పీరస్థాపన దీనికాక ప్రేరకము గావడ్డును. అటుం గాకున్నను బిజ్జనవల్ల యుదరి చంద్రమోళ్యర స్వామి వారి యానందగిరి పీకస్థాపనము ఆక్కుఱారి యందే వేంకటాచాయ్యల వారి భాగవత మాపుక్కు రచనము దాదాపు వమకాలికముగనే యుండును.

## 2. కథాశ్రవణము

**వ్రహేష : -** పరలోకమున కీళ్లురు దదికారి, ఇహలోక మూనకు మానవు దధికారి, ఇది నేటినరుల సగటునమ్ముక, పున్జన్మ నంగికరించినము లేకున్నము పాప పుణ్యములు పరలోకమందు వావికి దగిన ఇత్తయ సౌకర్యములు ఏ మకము వారివి వారికున్నవి. వ్రకృతి శాత్రుమునకు పాశ్చాత్యులవలె పారమ్మార్థిక విషయ మున హిందువులదే యందెపేసిన చేయా గనుక నె భావిషయమున వారి సిద్ధాంత మంత్ర మిక్కిలిగా ఇరోదార్యము ఉగుచున్నవి.

**వ్రవంచమున** వన్యమకముల వా రిహాలోగాను భవముంకే బ్రిదుక హిందువైన వాదిరోకము కొరకుగాక పరలోకమునకై బ్రిదుకను, అని వాని తీవ లక్షణము. పరలోకమున కతనికి పెంక్క మార్గములున్నవి. అందు కర్కు జ్ఞాన భక్తి మాగ్రములు వ్రసిద్ధమైనవి.

శాత్రుమున జ్ఞానయోగమునకు గామదేవ భక్తి యోగమునకు కుకురములలి వ్యవహారము. చెట్లు కొనకొమ్మున గల వండును దినుటకు చీషుయైనచో ప్రూపి మొదటి సుండి ప్రాకవలెను, బిఱకయైనచో వాకాశ మాగ్రమున వచ్చి యదే కొమ్ముపై ప్రాయాను. జ్ఞాన భక్తి మాగ్రముల శారతమ్యము లభేవి, మొదటి దానిచే నడుడు క్రమ ప్రాప్త ముక్తి వందగా రెండవ దానిచే సద్గ్యముక్తి వందనని పర్యవసానము రెంటి కొకచే యైనను జ్ఞానము భక్తిని మూర్ఖమైనదని యంగిక రించదు. భక్తి కర్కును ప్రదర్శనాదంబరమైనదని శృంగికరించును.

భాట్టులు యజ్ఞ యాగాది పేరటోదిత కర్కులే ముక్తి పాధనమనగా శాంకరులు జ్ఞానములేక మారు ఇన్నులకైన ముక్తి లేదందురు. ఇక సామామ్య లాగొదవలలో బాధక భక్తి గలిగిన చాయము భగవత్పురు మందవచ్చునని నమ్ముదురు, కమక పరపుర విరుద్ధములైన యా సిద్ధాంతములము సమయ్య యంచుటకు భగవదీతాది పేదాంత శాత్రుములు లెన్సగా వ్రయత్తించినవి. అంతేగాక నా యాకాలము లందు దయించివ మహాపియులు గూడ నందులకు కృషిసేసిరి, మత్తరు కర్తలందుయై వై యాబార్య శంకరు దారుమకముల నంగికరించి షణ్మశ స్తోతుదైనము

జ్ఞానములేవి భక్తి నంగికరింప లేదు. అందువలన నతని పిచ్చుట వచ్చిన శగవద్రామాసుజాలది యంగికరించి భక్తి నహయములేక తేవల జ్ఞానముచే ముక్తి దుర్దభమచి పిధ్వాంతికంచి యుభయ పేదాంత ప్రవర్తకు దయ్యాను.

వై మాగ్రములలో పాచూష్యునుకు కర్మజ్ఞానము లకంటె భక్తియే చేఱువ దారించి భాగవత మాటలవడ్లు. అది భక్తిని సవవిధముఱగా వింగదించి వివరించినది. అవంకరము వావివి పూర్వమంచ కీర్తించి పాని పాని ప్రశ్నాసిని పస్తురూపమున ప్రవకటించినవి.

తీర్థ క్షేత్ర పస్త వంబంధ మహాత్యములకు స్థాంధమొక కంఠి. ఇది యా కంధిలోనే బుట్టిన యొక రిత్సురాజుము. ఇందు భక్తిదేవికథ ధుండుకారి వృత్తాంతమును రెండు కథమన్నావి. భక్తిదేవికథ ప్రభోధ చంద్రోదయమువరె మాపవ శావములమ పార్శ్వయగాజేసి కల్పించ బిగగా దుండుకారి వృత్తాంతము మాపవ ఓమిక ప్రతిఖింబముగా సృజించబడినది.

### మొ ద టి క థ

భక్తి దేవ పరమాత్మ సంకల్ప నంభవ; శ్రీహరికి ప్రియురాలై వైకుంఠ మున పెద్దకాంము కాపురముజేసి, జ్ఞాన వైరాగ్యములను కుమారులను గని కొంత కాలమును తపను తామరచి పరమాత్మ చెంతటవెళ్లి “నేనేమి జేయవలె?,” నని యందగ నకచింతలిమండి పీవు నా భక్తులను రశీంచు చుండుమని, ముక్తికొంతను దాపిగానిచ్చి భూలోకమున కంపెను. అప్పుడామె నుతులతో దాపితో ద్రావిడ భూమిలో పుట్టి. దేశానము జేసుచ, కర్ణాటకమున పుట్టినంది, మారాటయందు వన్నెదేరి, మూర్జురమున కుంటువడెను,

ఆమె కుమారులైన జ్ఞాన వైరాగ్యములను కృతాది యుగత్రయమున పోషించిరిగాని కలిలో వడుగువారు లేక కృంచి యకాల జాభారమందిరి ముక్తి కొంత గూడ వటులే యియ్యెను. అది జాచి యామె దాసిని మరల వైకుంఠము లకే వెళుమని రంపి, కుమారులతో నెప్పెల్లో బృందావనము జేర, నా వాశవరణ మువ తపను కొంత క్రొత్సజవము కలిగెను కాని కుమారుడి మాత్రములే యుండిరి గాన వొకవాడు యమునా తీరమువ పుత్రుల పీతి దలచుకాని దుఃఖించు మంద మార్గవశమువ వటకేకించిన సారదుఢామెను ఏవెన్ను? యొందుల కేద్దు

చున్నావని యదిగెను. అంత నామే తనగోదు తెప్పుకొని జాగా మూర్ఖుకులైన ప్రతుల జాపి వారి భాగున టపాయము జెప్పుమని కోరెను. అప్పుకు సారదుడు నిమిలికుడై యామె భాషయ్యత్తును వటికించి “పరికీతుడు భర్త శేవతను దన్నివ కలిపురుషుని విగ్రహించియు మరల నమ్మగ్రహించి యా లోకమున నిలిపెను గసుక నే దెలు జాచిన వతవి ప్రభావమే చెబ్బచున్నది. సీవెన్టుకి వెళ్లిను నిన్నెవయ బిటాకరించరు, ఇచ్చటనే ఖూన్న పీరికీ విద్రా సుభాషున రక్తునుగుక దేశాటన కాంట విడువుమని జెప్పి. అమె ప్రార్థనవై వారిని మూర్ఖు చేర్పబావి చేతులతో విమురుచు చెవులలో గట్టిగా మేయకొషదని ప్రతోధించెను. ఆ ధ్వణికి వారా యాసమున కన్నులు దెరిచి లేవబోయి షరం చడికిలఱడిరి. సారదుడా దీనివస్తు “హరిహరీ” యమ కొనెను. అపు ధారావాణి యతనితో పీతు పీరికై సాధ వుట జెప్పిన సత్కార్య మేదైన జేయగలిగిన భాగు పటుమరనెను. అంచిచి యతడు సాధువర్యునుమన కేగి జ్ఞాన వైరాగ్యముల రశజెప్పి యొకరిని యుపాయ మదిగిను సీవె యొరుగిని మే మేమొరుగుచు మనిచి. అతమ తిరిగి తిరిగి ఒదరికా చనముఁడేరి ననకాదుల గచి నమస్కరించి జ్ఞాన వైరాగ్యములు భాగుపడు నుపాయ మహుగ వేవములు విశజాచి యుష్టాధక పురాణములు రచించియు గూడ సాత్క శాంతి నందని వ్యాఘునకు సీవే భాగవతార్థోప బృంధాతమగు వత్కోకై నుపఁఁచి కాపముడిపితివిగదా : అంతకండె విక యొక్కుపేమున్నది. వావి నతదిపుడు భాగన తమగా రచించి ఉతున టువదేఁచి నాదు సీ వా తక శాత్రుముఁ పాడకి ఎవి పింపుమని జెప్పరి. సారదుడు వారికి ప్రైక్కి పెలవండి వచ్చి యూనంద కానన మున జ్ఞానయజ్ఞము మైదఱపిట్టి యొదుదినములు భాగవత పారాయణ జేపెను, అపుదచ్చటికి భక్తిదేవి కుమారులతో వచ్చెను వారా యొదుదినములు సారదుడు జేపిన భాగవత ప్రవచనము విసగా యాభార్యుంగా యుపకులై. అదిగిని యతటు వచ్చిన వారాక్షర్యపడిరి. అంత ననకాదుల పాడకి యందాక్షర్య పదవ లసిన దేమియులేదు. భాగవత శ్రవణ ఫలమే యుట్టిది. అది నకలందురిష హరము దాచికి నిరర్పనమగుకర యొకటి గఱడు విషుతని యాటుల జెప్పిరి.

## రెండవ కథ

శ్వార్యము తుంగశద్రా శీరమంకోక గ్రామమున సాత్కుఁడేవుడను బ్రాహ్మణులు కుండెను. అకని భార్యాపేరు ధుండుల. వారికి నంతానము లేకపోగా నాకనా

తతదు తపమనకై వెళ్లి యొక చెట్టుక్రింద గూర్చుండ నచటి కొకయోగివచ్చేను, అతవినిగని యాత్మదేవుడు లేచి నమస్కరించి తనవిషయము జెప్పుకొని దుఃఖించ దివ్యదృష్టితో భవిష్యత్తుము జాచి వీ కేడుజన్మల వరకు సంతాన యోగములేదు, అధవా కలిగినము సీకు వారితో సుఖములేదు కనుక నాకోరిక విడువుమనెను గాని యతదు వినక తమకెటులైన సంతానము ప్రసాదించుచుని మంకువట్లు బ్లాక్సును, అంత నాయోగి యొక ఫఱిచ్చి దానిని భార్యలు దినిపించుచుని చెప్పి వెళ్లేను. అత్మదేవ దధిగొని యాచాశేరి భార్యను బిలిచి యాచి దానిని భుజింపుచుని చెప్పి కార్యాంతరమన మరల నెటుకో వెళ్లేను. అటులతదు వెళ్గనే యామె చెలిని తిఱదుకొని చూచితివా! మీ యజమాని నాతో భోగము అనుభవించుచు కుదిచి కూర్చుండలేక సుతులు నుతులని యొక్కాదికోవెళ్లి ఈ పండు దెవ్చేను. దీనిని రినిన గక్కుము వియామనట, కష్టపడి తోప్పుడి నెలఱ కడుపుమౌసి బిడ్డునుగని యోవ్వన నుతము పాదుజేసికొనుట తెవతె యాశ్వవదును, కనుక యాపుడి యాపద దోలగించు కొనుపెట్టాని యారోచించి, యవ్వటికి యట్లుంచి భర్త యాచేరి వండుదించివా యని యామగ దింటిని బొంకెను.

అటులామె బొంకిన పిమ్ముట నామె యక్క చూచి పోవుటకు వచ్చేను, అప్పురు థుందుల అక్కగారితో తనకు గుగిన యాపద జెప్పుకొనెను, అమె చెల్లెరిక దగిన యక్క. అంతేగాక నవ్వటికి నెలదప్పి యుండెను. గముక మంచి సమయమునకు వచ్చినపి వంతపించి నేనిపుడు నెందపీ యున్నాను గాన ప్రసవము నాటికి సీపింత ధనము బంసితివా మీ శావగారు నాచిద్దను పీశ దెబ్బి యాచ్చుము. ఈ లోపం సీనీ చూలాలి వైనట్లు నటించి బిడ్డ శేరిన పిమ్ముట ప్రసవంచితనవి జెప్పుము సీతి దెబ్బినపండు మీదొడ్డిలోని యొక యావువు దినిపింపుము దాని పాచికాతము గాక: బిడ్డను సీకు జేప్పినుమ్ముట నేను నాను కలిగిన కుచూరుడు చచిపోయెనని ప్రసవము గల్పించి పిట్టుట నేడోమిషకో దివదిన మిటంపచ్చి భాబావికి పోయెను అని యుపాముణ్ణు వెళ్లేను.

అక్క వెళ్లిన పిమ్ముట థుందుల యాపండు దొడ్డితో నొకయాపునకు డెట్లి నాటిమండి తాను చూరైనట్లు నటించి యక్క ప్రసవించు నాటికి పతికి దెరియ కుండ ధనమాపి, యామెకు కలిగిన కుచూరుని దెప్పించుకొని పిమ్ముట తాను ప్రసవించినట్లు నటించి తనకు సుతుడు కలిగిని పతికెరింగించెను, అది విని యాత్మవేవుడు మిన్నంది. వైపు ప్రసవమున సుతునకు జాతకర్మాదులు జేయించి

ధుండుకారి యావి పేరుబెట్టెను, ఈ లోపల నక్కడ ధుండుల యక్కగారు తనకు తమారుదు గలిగి చవిపోయేనని ప్రవాదు బట్టించెను. అంత నది వ్యాపించిన పిమ్ముట నొకనాడు ధుండుల పతినిజేరి నేను బిడ్డనుగంభీరి గావి యొండులకో పొయి పడలేదు. పాచ లేకుండ పీవినెట్లు పాశకువు ఇప్పుడు మాయక్కు పుట్టినిద్ద పోయి విడిమనిషిగా సన్నది గనుక నామెను పిలిపించిన పీవివి పారిచ్చి పాశకునని చెప్పెను. అక్కడేవు దదివి వదినగారిచి పిలిపించుకొని “అమ్మా ! పీ చెట్లె య మతువిగనెను గాని పాయలేవు, పాశక యొరుగుకు కనుక పీవిని పారిచ్చి పెంచు శారము పీదని యమ్మగించెను.

ధుండులకు బిడ్డపుట్టిన మూడునెఱం కొక సాధామె పండు దివిపించిన యావు మొగగిభ్రావి గనెను. అది జాచి జనులాక్కర్యువడిరి, అక్కడేవుడా బాయి నకు గూడ జాతకర్మాడులు వై భవమున కేయించి “గోకర్కుడవి” పేరు బెట్టెను. నాటిమండి గోకర్కు ధుండుకారుల కలిసియే పెరిగి యువకులైరి. వారిలో గోకర్కుడు పరమ కాంతులుకాగా ధుండుకారి మిక్కులి దుష్టును మరియు దుర్యుసన లంపటుడై దివదినము తలిదండ్రిని కొట్టె తిట్టె జారించి యింటున్న ధనకనకములు గొనివెళ్లి జాదములకు వేళ్లయిలకు వెచ్చపెట్టసాగెను. అదిగని తండ్రి మొకనాడిక నేను పీవికో నేమి నేయుదు ; ఎఱులేగుదు నని దుఃఖించుండ గోకర్కుడు సమీపించి యోదార్చి వై రాగ్య స్వయంపు తెప్పెను. అదివిని యకదిక నాదే యిల్లవిడిచి యిరవులకు వెళ్లి భాగవత మాగ్గమున ముక్కినందెను.

తండ్రి యిల్లవెడలి పోయన పిమ్ముట నొకనాడు కల్గి వావిశాధయ లభలేక నూరటిచి జచ్చెపు, అటుల తలిదండ్రి పోగా గోకర్కుడాయింట మండలేక యూత్ర లకు ఒయయదేరెను. తమ్ముదిల్లు విడుచుట ధుండుకారికి మరింక మైలై నాటిమండి తన వారకాంతల వింటియందే యుంచుకొని యథేచ్చగా చరించుచు నొకనాడు రాజాగారి బోక్కుసమునుకు బోక్కువెళ్లే యిల్లవింపుకొని అండు కొంక తన వేళ్లయి కిచ్చి యూత్రాచి యంసి విధింప వారకవి కుత్తుక కుచ్చువిగించి చంపి యేది యొరుగవట్లూ దనము దక్కించుకొని యిల్లవ వరలి వెళ్లిరి. పిరపవారిచే జంపచిన ధుండుకారి ప్రేకమై యూరివై దిరుగసాగెను. ఆకు జిపువ వంగళి యెఱులో గోకర్కువు దెఱిసి తాను జేయు యూత్రలలో నకనికి సించప్రదానములు జేసి యొకనా రిట్లు జారగోరి తమ గ్రామమునకు వల్పి యుప్పటికి పీకటే లభుచేత వాకీల చప్పరము క్రింద లండుకొనగా, ధుండుకారివల్పి తన శీకరయాపము

జూపెను. అది గని గోకర్తుడు పాప మిందెవరో శ్రాద్ధాదు లెరుగని యగతకు దనకాలి, సీవెరలి, యదుగ వాడు మాటాడరాక మీ యన్ననః సైగచేసి ఈ ప్రేతరూపమును భరించ లేను దీచి నెఱులైన దొలగించుచుని దీనతను ప్రదర్శించెను అధిజాచి గోకర్తుడు నేను సీక్రెట్ గభూశ్రాద్ధము జేసితిని. దాని జేగూడ కొంగవి ప్రేతక్ష్వము షురి దేవిచే దొలగునో నీ వెంగిన జెప్పుమన, నా పాప మొక గభూశ్రాద్ధమున గాదు వేయంబేచే గూడ దీరమ. గనుక మరియొక మారాం తర హోచింపు మనెను. అటులారాత్రి తెల్లపారిన పిప్పుటి గోకర్తుడు రాత్రి తమ గ్రామమును వచ్చేనని దెలిసి పెద్ద అతచిని జూడవచ్చిరి. అతడు వారంది నేడుస్తురించి ఉశల ప్రక్కలతో పాటు రాత్రి తాను జూచిన యన్నగారి రశ దెలించి దొంగు నుపాయము జెప్పుడ.. కోరెను. అపుడటకు వచ్చిన వారిలో శ్రుత్యువాచుడు గూడ కుండిరి గాని వారు గూడ నేడి జెప్పులేక పోయారి. అంత గోకర్తుడు సూర్యోపాత్మి జేసి యతకోలో నన్నగారి ప్రేతత్వ విముక్తిని గురించి యక్కిగెను అపుడు సూర్యుడకని ముత్తములకు విషమ్మన్యమున స్తంభి భూతుడై నిలిచి తృక్కష్ట కీరోకమును వీరును దుర్భవుడు చెంతకేగి మహాత్మా : మీ రేగుచుంచిరి గనుక నిక యన్నవాచులకే యుగమున దిక్కెప్పిది యునగా నా పరమ పురుషుడు తన తేణుము భాగవతమున నికి ప్రముఖేసి పోయెను గనుక సీవతని ప్రేత రూప ముక్కెలై యది పారాయణ జేయచుని జెప్పెను. ఆది విని గోకర్తు శచం నొకవోట రావత పస్తాహ మారంభించెను. అపుడప్పుటికి దేవముని సిద్ధ పార్యాదు లందరు జూడవచ్చిరి.

అతడు సప్తాహ మారంభించిన చోట నొక పెద్ద వెమరుపొద యుండెను, ధుండుకారి కమ్ముదుకేము దాశిచి జూడవచ్చి యా పొదరో నొక లావుపాటి గడలో పిరిచెను. అంత నాపెదరు సప్తాహ మారంభమైన నాటినుండి పాయం కాలము పారాయణ ముగిచుకర కొకొక్కుక్క గఱుపు చొప్పున వగుఱచు చివరి పాడది ముగియగనే పెద్ద చప్పుడుతో మొత్తము పగిరి ధుండుకారి యుండి ప్రేతరూపముపొసి హరిరూపమును భరించి వచ్చి కమ్మువికి సాప్పాంగవడి లేచి కొగిలించుకొని నీ వంన నా ప్రేతత్వము దొలగెను చెప్పి భాగవత శ్రవణము నా పాపములెల్ల వగ్గి యొడుగడ్డిని గాల్చినట్లు మొదలంట గాల్చివేసెనని దాని మహశ్యమై మనేక విధముల బొగదెను.

### 3. సందర్భసము

పురాణ గాథలను ఇప్పునష్టదు మన శకముది జాలపు కనుక నవి ప్స్తాలముగా నేమన్యంతరమును నేకట్టమను నే మహాయుగమున శ్రీహరి యొక్కయే యమతారచేశి జిల్లాగో చెప్పుడుండట. ఈ కథను శ్రీకృష్ణుడు గతించిన మప్పదేండ్రకు తుఫదు పరిక్రితుస్తు పిచ్చుట వండమేండ్రకు వక్కానును నారదునకు తదుపరి వండయేండ్రకు గోకర్ణదక్షుగారికి వినిపించెనట.

నేడు మనము కాణచక్రమున సేదవరగు వైక్షణ్ణత మప్పుంతరమున శ్శేత వరాహాకల్పమున బీరువి యొనిమిదవ మహా యుగమందలి కథియుగమున నున్నాము. ఈ మన్యంతరమున పురందర నాముడింద్రియగా వత్తి. కళ్యాహ, గౌతమ, ఆమదగ్ని భరద్వాజ, విశ్వ చ్ఛాయమిత్రులు న పద్మాంగా పున్నారు. నేడు మనమన్న మహా యుగముననే గదచిన శ్రేశాయుగమున శ్రీరాముడు, ద్వాపర మన శ్రీకృష్ణ దవతరించిరి. శ్రీరాముడు శ్రేశాయుగమున 30 వేల మిగిలియం దగా వితంబి నంవత్సర వైత్రే కుఢువవమి బాధపారము షషశ్రమును నశ్శిక్రమున మర్యాహనము కటక లగ్నమున నైట్ గ్రహము అచ్చరాకి యందుండగా జనించెము. శ్రీకృష్ణుడు ద్వాపరమున (8,69,874, - 4-21) నెనిమిది ఉషల యాదువది మూడు వేల యొనిమిదివందల దెబ్బినాబగు సంపక్రముల సాఱగు నెంలి యాదువది యొక్క దినముడి గదచిన పిచ్చుట శ్రీ హృ 2228 శ్రీమతి నంవత్సర శ్శావళి బహుళ నమీవిద్ధాష్టమి సాతిరాత్రి వృషభలగ్నమున నణిత మ్యుహూ ద్రమున పన్నెందు గంటలచేశి జనించి (125-7-8) నూటిరువది ఇంద్రంపై యేదు నెలల నెనిమిది దినముది ఖర్మతికి మహానాదు ఆనగా శ్రీ. హృ. 3102 ప్రమాది సంవత్సర వైత్రే కుఢు పార్శ్వమినాదు పగలు పన్నెందు గంటలచేశి బోయవాని బాణమచే పరమ పదించెను, అతడు మరణించిన వాలినుండి యా కలియుగము రెక్కించ బిడుచుస్తుది.

శ్రీకృష్ణని పిచ్చుట మప్పదేండ్రకు అనగా శ్రీ. హృ. శ్శామ్య సంవత్సర మన దీనిని తుఫదు పరిక్రితును పిచ్చుట నూరేండ్రకు ఆనగా శ్రీ. హృ. 297?

విరోధి కార్తిక కుద్దనవమినాడు సనకారుఱ నారదునట ఆ పిమ్ముట వందయేంద్రుకు అనగా క్రీ. పూ. 2872 విథవ నంవత్పర జ్యేష్ఠ కుద్దనవమినాడు గోకర్ణదన్నుకు వినిపించెను ఇటులిది శ్రీకృష్ణవి పిమ్ముట (280) రెండువందల ముప్పదేంద్రుకు ప్రపారమందు కొనెను. ఇది ప్రచారమునకు వచ్చి నేటికి అనగా కలిశకము 5082 వకు సరియగు దుర్గుతి జ్యేష్ఠ కుద్దనవమి గురువారము (11-6-1981) నాటికి (4852) వాఱగువేల యెనిమిదివందల యేంబెండ్లు డాటినని.

### వ స్తు ధ్వని :-

ఈ కథలో కల్పనకోపాటు కొంత సక్కము గూడ వన్నది. భక్తిచేవి శ్రీహారికి ప్రియురాఱ జ్ఞాన వైరాగ్యము లాపె కుమారుఱ ముక్కింత వారి డాసి యచి చెప్పుటచే భక్తి యున్న బాటును శ్రీహారి యతనికి భార్యకు తర్వాత యేదు గడజై విచచును. జ్ఞాన వైరాగ్యముల కతడిక వేరుగా యత్నించ సక్కురలేదు. అవి భక్తిచేకనె గఱగును. ముక్కిగూడ అంతిమే భక్తుడు కోరినచాలను లభించును.

అంతేగాక భక్తి శ్రీహారికి ప్రియురాఱమటచే వందు వన విధము ఇన్నము గోపిక లనుసరించిన మాగ్గ ముక్కతముని సూచన, గోదాదేవి శ్రీరంగపి పొందుటకా మాగ్గమునే యసుసరించెను.

కృత త్రైక ద్వావరములందే గాని కలియుగమున జ్ఞాన వైరాగ్యముల బిఱకరించు వారులేదు. కలియుగమున భక్తి ద్రావిడ దేశమున బుల్లె, కన్నదమున ఘష్టివంది మహారాష్ట్రమున మొరుగెక్కినది గాని మూర్జురమున తుంటువదినది. బృందావాది యాత్రంతో భక్తికేగావి జ్ఞాన వైరాగ్యములకు ఘష్టిలేదు. వావికి భాగవత శ్రవణమున దఱ్య సారద ప్రబోధమువలన గూడ లాభములేదు. ఇది మొదటి కథ యుదయి పీఠ.

కుపుత్రక్షముకంటె యపుత్రక్షము మేలు. ఎంత మౌరపావమైనను భాగ వత శ్రవణము వలవ వసించును ఇది రెండవ కథలందలి విషయము.

## వింతలు:-

పురాణ కథలందు పూర్వాభముగా చీంతలకు కొదువ యుండదు. ఇందు వలశత్కాలచే సంకలి గడగుట, గోవుకు మానవశుభు గడగుట, గోకర్ణవి మంత్రములకు సూర్యుడు విఱచుట భందుకారి ప్రేతరూపము బయట యెట్టివి

“అపుత్రస్య గతిర్ణాపి”యని హిందువుల నమ్మకము గనుక వారు వంతావమునకై ఉధని పాటుండదు. జల ఫల మూలికాదులు ద్రవ్య గుణముచే ప్రభావము గలపి గాటట్టి ఆ యూ వదిషితుల వషసరించి యిపి సంతాపమునకు కోపాదము ఉనుని విశ్వసింప వచ్చును గాని పతువునకు ఉపుగటగుట ఇంత.

ధార్మిన్ చహాళయుని సిద్ధాంత రితిగా ఇంతుజాతి నుండే మానవ పరిజామము గలిగినదను నేడో ప్రవంచమున మాసవులకు జంతుశ్శాల జంతువులకు మానవుల గడగుటలేదు గాని పురాణము లందచి పొమాన్యమే అందు జంతువులకు బుట్టిన వారిచే వర్ణిస వంశములు గూడ సున్నవి. బుఘ్య శృంగారు తీంకు, క్రోష్టి నక్కకు, మహిమదు గేదెకు మాండప్యుడు కప్పకు, మక్కలు వల్లాటుడు మొనటికి భారత వంశమునకు కుఖ్యానైన పత్రుగంధి చేపకు బుట్టరి. చరిత్రలో ప్రసిద్ధుడైన శాకపాపులు సింహముల లిధుదట. ఈ శతాబ్దమున నొకప్పుడు పైపాదరాధులో నొకమేకకు చూసవశుభు బుట్టినట ఇవచ్చియు నమ్మిరేని విజములు గడుక ఈ గోకర్ణవి ఇన్ను మల్లీకోవలోనిది.

ఆతని పట్టుకేగాదు వాడు మంత్రములలో సూర్యుని విఱవుట మంచియుక యూచ్చర్యము ఇంతవరకు తన పాతిప్రవర్కమున సుషతిదేవి సూర్యోదయ మాపిన కథ యొకటి యున్నది ఇది రెండవది,

తోకమున నేడతీంద్రియ శక్తిపదు లక్ష్మి దక్కుడ తమ సంకల్పితమున చూపులచే వస్తువులను తమ వైపొక్కలించు కొనుట, అంతరిక్షమున విఱవుట, ఇనువ కమ్మీలను వంచుట, గదియారముల నాపుట మున్నగు వింతలు జూపు ఉన్నారు. చోకవంశమువకు మూల పురుషుడైన కరికాద దర్శయము విదుచువుపుడు ఆరపాత్ర లాకాళమున నంచరించుచుండెనట. కావి యట్టి ప్రభావము లాకాళమున మదూరమున సున్న గ్రహ నక్షత్రాదులపై ద్వేంతవరకు పనిశేయునో చెప్పరేము. ఈ యుగమందలి అధ్యాత్మిక వేత్తయైన మాస్టర్ సి.వి.వి. గారు గ్రహముల

మనమై నెఱల ప్రభావము జూపునో యోగక్కి చే మనమగూడ వావిమై యుటే ప్రభావము జూపవచ్చు ననుచూస్తారు. కణక నీ సూర్యస్థంతన మాకోవకు జ్ఞాదునేమో!

ఈ ఇంవ్యమున నన్నిటికంటే ముఖ్యమైనది ధండుకారి ప్రేతక్కు విముక్తి దేహికి ప్రేతక్కు పుక్కర్జుఱ నేడు కొండరు నమ్మరు అయిననేమి అవి యున్నటీని భవ్యతచ్ఛు లయితివదేశు వంఫుటనన బుఱువు జేయుచునే యున్నావి. ఇంటి మండి హింధికి లయితిదేరిన వాడిల్లు జేరుఁరకు లయితి నేదోయొకచోట విలఁచుచునో తిడుగుచునో యున్నట్లు పరప్రిహ్యము నండి లయితిదేరిన జీవునకు మరల సకవి జేరుఁరకు జస్తిషరపర రఘుడు. అపుడతనికి తొలిదేహము విధిచిన పిమ్మటు ఒర్కుతదగిన వేరాక దేహము లభించుటః కొంత వ్యవధి యవసరము గనుక నాకాలమున నతడు ప్రేతరూపమున నుండును. భగ్నిజీవులై అత్యహిత్యలు పాల్పుడినపారు, హత్యలు జేయబడిన పారు, ఆళు దీర్చిపారు, అపరకర్మాలు శ్రాద్ధారులు నోచుకోవిపారు ప్రేతరూపమునే పొందుదురచి పొందువుల నమ్మకము. ప్రేతభావన నేడాచిక మతమంచిన నన్నుడి, కొంతకాలము క్రింద “యువ” మాపవత్రికలో నుర్క నాచికేతుడు మరో ప్రవంచమును పేర నట్టి నంఫుటనన కొన్ని ప్రాపి యుండెను.

### కర్మ ప్రభావము ప్రేతముపై నుండునా :

ఒకప్పు దుతర ప్రదేశోవి కాన్మారు తాలూకాయందు “దేరాష్టారు”న “షరురాపసార్ దటే” అను గేస్తుండెను అతని తండ్రిపేరు “పరమసుభు” అతడు షరజీంచినష్టరు కుహరుడు సాయంకాలమున కర్మజేసెను మధురాపసార్ భాగ్య పేరు “దలారీదేవి”. ఆమెకు నఱగు రాదపిల్లలే గోగిరి అందువలన నామె కవిపించిన వ్రతి సాధువును సుకరు గరగు మార్గ మరుగుచుండ నొక మహాత్ముడు కంకరుని శరణ తొందుచుని చెప్పేసా. అదిచిని నాచినుండి యామె తమ గ్రామమున పంచిక కష్టయ్యలార్ మిత్రాగారు గట్టించిన ఇవాలయమున దిన దివము హృషిచేయ మొదలిద, నొకనాటిరాత్రి కలలో మామగారు గిపించి నేడు మీతు కుహరునిగా బుట్టెదమగావి మీతు నాకు కాత్ర విరుద్ధమగా కర్మజేసితిరి కాబ్బి, కాళిచనుగా బుట్టెదనని చెప్పేము. ఆ స్వచ్ఛమునకు దులారీదేవి యాశ్వర్య పది తెల్లవారిన పిమ్మటు విరుగుపొతుగు వారికి జెప్పేము. పిదవ నామెకచిరకాలము

వకే కాజుదగు ఉచ్చరుడు గలిగిను. తలిదండ్రి యూ బాబునికి “షాఖన్ దుఢే” అని పేరుచెట్టిరి. ఆతనికి మాటలచబ్బిన నాటిసుండి హర్యాజన్మ జ్ఞానము గలిగి కాను పరమసుఫుర్దుచేగా నున్నపు దుష్యాగించిన వస్తుభులవ్యి తలిదండ్రికి ఖాపు చుండెను. ఒక నా డతడు తామ హర్యాజన్మలో డాచిన విధివిగూరు జాపెను. ఆతడు జెప్పిన విషయము లా చుట్టుపట్ల పారందరామోచించుచుండిరి. అంత కొన్ని దినములకు తలిదండ్రి యూ బాబునకు చెవుళ గుట్టించిరి, డానికో నతని తోరిజన్మ జ్ఞానము ఘండిగిచెను. ఆతడు పెరిగి పెర్చవడైన పిష్టుటి గొప్ప విద్యావంతుడై కొంతకాల ముద్యోగముజేపి మరికొంతకాలము పహార్ మానుగా ఘండి పిష్టుటి జీవితమువై విరక్తికలిగి “యోగిరాత్ సత్యానంద సరస్వతీ మహారాత్” గారి నాక్రయంచి సన్మానదీకి తీసికొనెను. ఆపుడు గురువు గారతనికి “మదనానంద సరస్వతీ” యాని దీక్ష నామమంచెను. దీక్ష గ్రహించిన పిక్కుటి వకటోకప్పుడు మజఫర్ నగర్లో కాళినదీ తీరమునగల దేవాలయమున గీతా ప్రవచనము జేయమండ నచటికి వచ్చిన హీర్భూతా వివాసి భక్త శ్రీరామచరణ్ దానుగా రతని పాండిత్యము గాంభీర్యము జాచి ప్రవచనా సంతరము చెంకులెన్ని మాటాడి మీరింకటి మహానుభావుటగదా; కాణత్వ మెట్లు గలిగినదవి యాదిగెను. అందులకశరు తన హర్యాజర్మ గాథను ఉచించి, నాకమ్మ నమమహాతేము. అప్పటి వాకుమారుడు మరియు విష్టటి నాకండ్రియగు మధురాప్రసాద్ దుచేగారు నేను పరమసుఫు దుచేగా మరఱించినపుషు కాత్రవిరుద్ధముగా సమరనంధ్యలో కర్కుజేసెను గెనుక నాదోషవుని జన్మనేతనే నాకన్నిటులై పదని చెప్పెను.

మదనానంద సరస్వతిగారు జెప్పిన యాయసుభవమును బట్టి జీవుడి దేహము విధచినపుడకవికై జేయబడు కర్కు యాతని భవిష్యజన్మమువై ప్రభావము జాపునవి తెలియుచే గాక గ్రాధ్మమందు గేస్తుట పిత్కువేనతలము సత్పుంతానము ప్రసాదించ వలసినదిగా వేదుదారు గాలట్టి ఆ ప్రార్థన వంగేకరించి వారదేశుంటమున మరం జనించ నవకాళము గూడ నుండునవి బాబురకు కర్కుజేశఽకో హర్యాజ్ఞాన విన్నుటి గఱగునవియు తెలియును.

హిందువులకు చూడాకర్కు కర్కుజేశ శోదశ నంపాగ్నిరములందు జీరినవి. మానవుని పాపములతని తేకముల నాక్రయంచి యుండునట. అందులకే వావి దైవ నవ్విదావమున వర్ణించుట, బాబురకు పుట్లు వెంటుకఱదీసిన పీదల బోవువు

చెవుల గుట్టించిన మంకు మాసుదురని సామాన్యాలు నమ్ముదురు. మంకనగా వాకానొక హర్యవాసన వేషమే గసుక హించువులు నేడు తమజాబరకు దైవ నవ్విధానమున పుట్టుపెంచుకు దీయించి చెవుల గుట్టింతు రనగా నతని శాశ్వత పాప వేషమును మరియు హర్యజ్ఞానమును దౌలిగించి ప్రస్తుతజన్మకు సిద్ధము జేయుట యున్నమాట. ఇల్లింది మన సంస్కారముల పెనుకగల రహస్యము.

“మరణించిన పారి నుద్దేంచిన కర్కులచే  
ప్రేతత్వ విముక్తి యుండునా !”

హించువులకు దేవతార్పన యొంత ముఖ్యమో పిత్రు దేవతారాధన యంక కంచెను మాట్లాడు. దేవతార్పనకైన కొంత నడవింపున్నది. పిత్రారాధనకురేడు. అరి యతి క్రిధకో చేయవలసినకర్కు. ఆకారణముననే దానికి క్రొఢమని వ్యవహరము. పిత్రుల నుద్దేంచి నతక్కర్కుల జేయుట భారతీయుల కీసాటిదిగాదు. దర్కురాజు పిత్రులోకమున నున్న తమతండ్రి నాకలోకము జేరుటకే రాజసూయము జేసెను. రాఘవేంద్ర స్వామిగారు నన్నానదీక గ్రహించినపుడు వారి పర్చి నూతణి మరణించగా నామెకు తమ యుపాసనచే ప్రేతత్వము తొలగించిరట.

ఒకప్పుడు తరు ప్రదేశీలోని యొక గ్రామమునగం “శ్యాం మనోహర వ్యాస్” అను యోవడు తండ్రితోగలిసి బొఱగూర జరుగు నప్పుహాము జాచుటకు వెళ్లి భజవ చుగిసిన పిష్టుట తనకు సు ప్రీగా నుండుటచే నారాత్రియే మరల వింటికి వచ్చుచుండెను. దారి యరణ్యముగా నుండెను గసుక నా తండ్రి కొదుకు లిద్దరచబీనుండి మరియుక మణిషిని కోరుదీసకొని వచ్చుచుండిరి అది వెన్నెం రాత్రి వారిదారిలో నాక పెద్దమట్టి యుండెను. అపటికి నయ్యవర కొపెద్ద సుడి గాలి ఏచి ఆగండియను ధ్వనియొకటి విషిపించెను. అదివిని వ్యాస్ తండ్రి గజగఱ వటీకి పోయెను. తరుని చేతులలో పంచామృతపాత యుండెను. ఆయన యా పాత్రకో నటురే చేతుటకోదించి” అయ్యా! మీరెవరు! మీకేమికావరె! నని యదిగెను. అంత నాచెట్టుసుండి నే నాకప్రేతమును, ఎవ్వియో యేండ్లసుండి యా దేహముతో బొరవడుచున్నాను. మీరు నాయిందు దయదలచి చేతిలోని పంచముక పాత్ర చెట్టు మొదట మంచురు. దావివి సేపించుట వలన నాకీ ప్రేకమిముక్తి గఱగువమ చాటుట వినిపించెను. ఆ మాటల కాళ్ళర్యవడి “వ్యాస్” తండ్రి చేత మన్న పాత్ర చెట్టుమొదట మంచెను. వారు ముఖ్యురు దూరముగా నిలిచి

చూడచుంటిరి. కొంచెము నేవబీకా పాత్రరోవి పంచాంగుత పైపోయిను. పిమ్మట వారికాక కుఠుర మందశసము వినిపించి చల్లని పెల్లనాలి పీచెను. అఫుటవను విస్మయపడి వారు కాళిపడిన పాత్రను తీసికొని యిల్లజేరించి, శ్యామనోహరవ్యాన్ ఒసి, ఇదినిన యువకుడు ఈపుటన 1958 లో జరిగెను. దీనిలంట్లే మరణించిన వారికి ప్రేతరూపము గలదని యాచి వారిస్తుట్టించి జేయు సత్కర్మంచేక భగవత్పూర్ణ ప్రవాదముచేక తొంగునని దెవియును.

ఆంకవరకు జెప్పిన మదనానంద సరస్వతి వృత్తాంతము మరియు నిధి క్రి. ఈ. 1962 నాటి గుప్తవంచాంగమున ప్రకటింపబడినచి. మరణించిన వారిని గురించి చేయు త్రాద్ధముడు మరియు దానధర్మముడు, అత్యశాంతి ప్రార్థనలు వారి భవిష్య జ్ఞస్తుమునకు తోడుపడునని నేడు పాశ్చాత్యాంగుర నమ్మచున్నారు. గమక వివిధంగా కారికధకు నిరర్థనముగా మండునని యిటజెప్పితిని.

## 4. నీ రోజున ముం

ఆంధ్రమన స్వతంత్ర కావ్యములు దక్కువ. కేవల కల్పనాకథలు కృతిమ రత్నము లాద్యనశక్తితరీ వాచిరిబెట్టు వజ్రములని రాష్ట్రము భూషణ దెట్టిముహూర్తమున జాసీంచెనో గాని పింగి సూర్యవంటి యొకరిద్దుదప్ప తక్కున వారెనయురత్నములను పానబెట్టు నేర్చినవారేగాని వంటనేర్చిన వారుగారు. అట్టివారిలో వికిడొకదు.

కవులకు కావలసిన కథారత్నములకు ప్రాంధము కాణాచి, ఆ సముద్రమనమునిగి పెదుకెదువారికి తాపుతుకు దగినది దొరకకపోదు. ఈ ప్రాంతమున సీకధారత్నమును మొదట వెలికిదీసి ఉకిలీపవి జేసినవాడు ప్యునూతల వివాసి బంగారు కాప్టిగారు. పేరునకు దగినబెట్టు వారీరత్నమును సప్తాహా మాహాత్మ్యము పేర తమకవితా మవర్జుమన పొదిగిరి. అటున క్రీ.శ. 1882 నందీకథను మొదట రచించెను. డానినే యాపుదు పీరీపీర మరల రచించిరి.

అప్పకవి కవుల నేడువిరమయగా వింగచీంచెను. వారిని మనము స్థాలముగా నలంకార ప్రధానులు విషయ ప్రధానులని రెండుగా విడగొట్టి వచ్చును. మొదటిపొదు కడిను విధిమైన శబ్దలంకారములతో నందర్యానుగుణమైన వర్ణనలతో ఇప్పుడుపోగా రెండవవాడు రసపోషణ కవపరమైన మేరకే వానిని గ్రహించుట కర నదిపింతుడు. ఆంధ్ర సాహిత్యమున యొత్తునోమన లట్టిపొదు సాహిత్యపాఠోవిధి మధనసందర్భమున వాఫోరోకే బంతిని నిలిచిన సూర్యవంద్రులు, పేరునకు దగివట్టిన రఘవార్థమును పోమన యలంకార మాగ్దమును వరించి తమ హారిషంకములచే నా యా మాగ్దములకు గురువురైరి. అటులే యా కావ్యవిషయమున బంగారుకాప్టిగారిది పేరునకు దగివట్టలంకార మాగ్దము కాగా నితనిది రఘమాగ్దమనియై తెప్పువలసి యుండును తిక్కునగారు విర్యవనోత్తర రామాయణమున కవితా నియమమును కెప్పుచు

“వయకుల పొందులేక, రసభంగము శేయుచు ప్రాతచండ్ర మారు దమ వేర్పుణాప యొకటం హృదయం బఱరింపలేక, యే

పొందును గాని యట్టి క్రమమం దమ మెచ్చుగ లోకమెల్ల వ  
వ్యూళ బొరయం జరించుచు సుకషత్ ధర దుర్మిటులట్ల జాడగన్”

అని వఱకు పొందులేక రసతంగము జేయుచు ప్రాతశాఖ మాటలతో  
కవితల్లావారిని నష్టులాపాశ జేసెను. ఇందలి ప్రాతశాఖ మాటలను ఒట్టుకొని  
యొవరై న సాహిత్యమున వెవట వాదిను అఫే పదమాణగు క్రూత వెక్కడి  
షుండి వచ్చు ననపచ్చును. అటులే కావ్యపత్ను సామ్రాజీ సుపించి సూద యడుగ  
వచ్చును. రాఫికి

వాచస్పతి సహస్రాణం యత్తై నృపి సహస్రశః  
నిభ్రాపి తయంనైతి ప్రకృతి ర్జగతామివ

పెక్క వేలమంది బృహస్పతులు పెక్క విధమం యత్తించినము న త్వు  
రజస్తమో రూపమైన జగత్త్రపకృతివలె కావ్యసామ్రాజీ నింపదవి లాక్షణ్యులు  
శైప్పిరి.

దృష్టహర్షా అపిహృద్భూః కావ్యై రసవరిగ్రహశ్త్రే  
నర్యై నవాఖవాలభాంతి మధుమాన ఇవ త్రుమః

కావ్యాద్ము లంతవరకు జాడబదిన సైను రసవరిగ్రహమచే వసంత  
కాలమందరి వృక్షమంగలె నూతనముగనే భాసిల్లనని చెప్పబడినిపి. గమక వట్టి  
మాతనత్వ మితని రచనలో గనిపించును. ఆ ప్రతిభ యతని జానకి పడణయము  
షుందియే దర్శనమిచ్చును. మచ్చునకండరి యావద్యమును దిలకీంపుతు.

సీ. చంద్రశేఖర ఇరస్సాంద్ర జటాజాట  
నిస్సుశాపగ మొదల్ విషపె నెండ  
శర్వుని వరియంప సర్వమంగశ యొందు  
నపగళ హరయై తపమెనరె  
నిథిల రుణాతేక విర్యుల నార్థ హో  
దివ్యోషధులు నెందు తేజరిల్ల  
అనలార్క ఆపంబ నతిశయంపగ సీవి  
వల్లదనం బెందు మల్లసిల్ల

ఆచ్ఛి శృంగార లిన్పర శమర గాంగ  
 భంగ నంఘాచీ త్తుంగ నై కసాష  
 ఘండికంబగు హాషగికి కుకులమౌన  
 దీక ఇగెిక భారత చేశమాత :

కథ రసపుపెట్టుద ఈన్కి వరిఱయమన నరకయ వారసంతగా విందు పార  
 లేదు. మైదానదళను ఓంచిన నదివలె కాంకముగా సాగివది.

ఈ ప్రాంకమన లిదే కథను<sup>7</sup> గుగవరము వరసింహచార్యులు నాటక  
 ముగా రచించి ఈ ముఖ్యులు మాలమున నెవతికి దగినమాయ్యులు వారు జేసి  
 కాఫిరి. పీరేగాక ఇచ్చుక్క వివాసి శ్రీ కాంరాఘవర్మగారు తమ పురుషోత్తమానుడ  
 విజయమన విందలి తక్కిదేఖి కథము యథక్క నష్టవచింలిరి. గమక సీ ప్రాంక  
 మన నీకథ శ్రీ.క. 1882 నుంకి 1981 వరకేవో యొక రూపమన పునరావృత్త  
 మగుచునే యుండినదని డెలియును.

ఒంగారుకాప్రియారు తమ కృత్యవతాదికయందు కావ్యరచనా కారణము జెప్పి  
 అనాటి రాఘవరావుగారి కొండాదెర్దివలై నట్టాచూమును, ఆచటీకి వచ్చిన బ్రాహ్మణులు  
 లను, తమ గురువగు నచ్చుతస్వామిచీ నరసకచితా పణితిని వజ్రించెను గాని  
 యాయన క్షత్రి యుండట్టి యవతారిక యేషించులేదు. దేవతాస్తుతి పిష్టుటి నేరుగా  
 కథారంభము జరిగినది. కప్పులు సాధారణముగా మొదట కావ్యకథా రచన జేసిన  
 పిష్టుటి వీచినుటట్టి యవతారికయ ఆశ్వసాంకముడు తుఫిరించు కొనుచుందురు.  
 కముక వితడు మొచ్చ కథారచన మాత్రము జేపెను. ఆప్యటి కితపికి తన కావ్య  
 ముము చినువాడూచి యదుగువాదుగాని ఉటస్తువెనో లేవో గాట్టి యవతారిక  
 మాత్రా తలేదని పించును.

నావు లభించిన దీనిప్రతిలో<sup>8</sup> ప్రథమాశ్వాసము దవ్వ తక్కిన యాక్ష్యసాంక  
 ముఱ మిక్కిలి చిత్తుగా ననంఘారముగా, కొట్టేవేతలకో వింది, భావివారి నిర్జ  
 యమునకే వేచియుండెను. నేను వావియందువికమని పించిన భాగములకో నాక్ష్య  
 సాంకములు పూర్వించితివి. కప్పగారే యొకపేక వావిని సరిశేష యవతారిక గూడ  
 రచించి యున్నయెదం యి కావ్య మే పరిస్తులలో యవతచించెనో మనకు నృష్ట  
 ముగా దెలిపెచిదిగాని యటుల ఇరుగలేదు.

పేంకటాచార్యుల కైలి సంచూత వద్దవడరమై ప్రాచమూరా మరియు సంకషమూగా పున్నాచి. కషితా దారయండెవటను ఇచీలకరీచి, లికంవర తేకరీతిగా పాగినాది. పద్యముపట్టి పట్టి గూర్చినట్లగాక దాని నహాచోరణీలో నదినదినది. ప్రథంత కళలు పద్యమైత తెనుగుదనమన ప్రాణము వచనమునకు వచ్చువరకిది తెపుగేనా యనిపింటుదు కావి పేంకటాచార్యు అట్లగాదు పద్మి గద్యమైల నేఱితిగా నదిశిను.

“కొదవ కింతపాటి యువకారము” 1-140, “భువిగూలి రెవ్వాని భూభ్రంగమున తొల్లి 1-133, గౌతమ శ్రుగు కణ్వ కళ్యాచ ఇమరగ్ని 2-14 మున్నగు పద్యములందితని యందు కప్తయపు పోకచయ గరిపించినను కథ భాగవత నంబింది గావున నితప్పినై పోతనగారి ప్రభావమంచుట నహాము, అయినకువరలేనే యతపికి గూడ శ్రీరాముదే యిచ్చిదెవము. “వై చేపో నహితం నురద్రిమతలే” అను మూర్తి యొక్క రూపమును గ్రహించి “అతిలోక వస్తు నమందిత పుష్టక, కుశ విమానాంచిత శోభమాన” అని యొక పెద్ద పీటపై గూర్చుండబెట్టెను అంతేగాక.

“కూసలోయైదర కుక్కి మౌక్కిక !” మహీకన్య మహారస్తీ వ్యాసక్తాంచిత కారహర “అని ఆ దేవవి గురించి చేసిన భావన మనోహరము. అతనిని నానా సిద్ధాంత పదిచకుప్పుది” అని విశేషించుటలో అయినకుగల రామ తల్యవగాహన యెల్లిదో దెలియను.

“అనుపేతుండయి వీతకర్ముదయి” అనుకు ప్రార్థనము. “సముదై యొవ్వడు ముక్కకర్ముదై” అను పోతనగారి శుకప్రార్థనకు దేహంకరము. అటులే కలిపుడుఫవి వర్ణించిన “అతిలోకప్రాప్తి సత్యప్రిక్తమ 1-74, పొలియంపన సమకట్టి పై దొశరి పోతోవంగ 1-76 అను పద్యముడి పోతనగారి మూనలోవివే. అయిన అంత్యప్రాసన శ్లేషయ మూత్రమితనిలో గనిపించవు గాని కళిముల పోహాంపు అచ్చ మకవిదిగనే యుండును. చాలవు మంకముక్కిని నొనంగగ 1-115 అను భక్తిభావము పోతనగారిదే, ఇటులెన్నియైన యతవిలో పోతనగారి రీతులు జావవచ్చుము. ప్రభమాశ్వానమున కవి యిందజేసిన కలిధర్మ వర్ణవము నేటి నమాజమునకు ప్రతింటము చూడుదు.

కూట భావఉని, బొంకును గాని  
 చివివ దుష్టువ్యములను గావించి గాని  
 కపట వేషాలు దాల్చియుగాని యెటులో  
 కడుపు నిండించు కొనువారె ఘనులు నేడు.

1

కం. అమిత ప్రేమాస్తుర్లై  
 కమిషన్డగ రగినయ్యలై దంపతు లిలలో  
 దషులోన దామె యొందొరు  
 గమకింతురు మౌనగింప కోబీల్యమునన్.

2

చ. అరపిన గానురారు కరుకొఱ్ఱులు చేపడ రెండు సత్క్యవా  
 జ్ఞిరతులు లేదుయొగులు విసీతి పరాయణలైనవారు, చి  
 క్కరు వియమానుపాతకులు గల్గరుదారనిసర్గ సద్గజా  
 కరుంగు వారలోక్కరునగాని లథింపరు భూతలంబునన్.

3

ఈచి యవ్వముగా మనకాలమును తేమొతో లాగినట్లే యున్నదిగదా.  
 అటులే నారడుడు జ్ఞాన వైరాగ్యముల పుష్టినిగూర్చి యడుగుటకై మునుల చెంతకు  
 వెళ్లినపుడు వారకచి రాక విని, చూచి, పొందిన తడబాటులో స్వేచ్ఛావ రీతిగా  
 మన్నది. ఒక మీర రావివాడు వచ్చి గద్దు సమస్య నొకటి మనల నదుగునపుడెటుల  
 తప్పుకొన జాతుమో అది యందు గనిపించును.

తిక్కునగారు సీనములను వస్తు విస్తరమునకై వారగా శ్రీనాథుడవి వస్తు  
 పుష్టికై యొక్కువగా వాడెను. తెనుగుటాల శ్రీనాథువి సీన ప్రభావమునకు లోప  
 గాని కచితుహారుడు లేదు గాని వావినతనివలె సమర్థముగా విర్యపాంచి పెటానవి  
 పించుతున్న వారు తత్క్వవ.

కవికి సీనము నులభము వృత్తమునకు వలె యతిప్రాపులు లేకపోవుట డాని  
 కొక కారణముగా వధ్యమ. గాని వావి నెత్తుకొవిన పిమ్ములు గంభీరముగా, విండు  
 దముగా నేకరీతిగా నదుపులు నందరకు చేతగాడు. తగినంత పుష్టిగా నదువరేని  
 సీనము లిక్కుశేనుగును గల్లువేసే నట్లుండును.

ఇతని సీనము తెలుగుదును తీర్పునందును శ్రీనాథని దఱపించును.  
 అధిలాగమాంక పిద్దాంక విష్ణువుండు 1-12, శిష్యవ్రష్టి నంబేచిత 2-6. పాపన  
 కైత్ర నంబేవవంబున కంటె 2-46, శక్తవక్షుదు శ్రీవత్సాంకుడు 2-74  
 హింసకులాచార హీనుడు 2-81, స్తోత సంభ్యాది 2-132, ముఖ్యగు సీనము  
 లందలకుదాహారణములు. అవి పాదాంక నమకములతో తీర్చి పెట్టినట్లుందును.  
 తినబోవువారికిక రుచులు జెప్పుట యొందులకు? పుస్తకమును విప్పిన ఏరే  
 దూ కపెగారి విశేషములెరుగ గంచు గా:

వాటీ సదనం, నాగర్కర్మాణ,  
 డుర్గుతి కారీక శుద్ధ నవమి  
 కుక్రవారం 6-11-81

కపిలవాయి లింగమూర్తి

## అంక సూచికలు

### 1. ప్రపన్న మృతకర్త :

ఈశవి పేరసంతాచార్యులని భగవద్గ్రామానుజల కిష్ణదైన వడుగనంబి వంశియుదని, తదు వాద చుల్లన నమకాలికుడని క్రీ.శ. 16 వ శతాబ్ది వాడని శ్రీ విదుదలోఇ సుందరేశ్వరరావుగారు కెలిపిరి.

### 2. బంగారు భావనాచార్యులు :

ఈయవ పూర్తి పేరు కోవిల్ కండాదై ఆజ్ఞన్ కృష్ణమాచార్యులు, బంగారు భావనాచార్యులన్నపాటి బిచదు. ఏమి శ్రీవైష్ణవ బ్రాహ్మణులు. వాధూలన గోత్రులు, ఏరి జన్మ ప్రాంతము కంచియట. తెలంగాణమున ఏరిది పేరందినపీఠము, ఈ కంకియులు సురథి దొరల గురువులు.

కృష్ణమాచార్యుల తలిదండ్రులు అలమేఱుమంగా సింగరాచార్యులు. ఘరుష వెంకటాచార్యుల ఏరి గురువు. బాటుల రామకృష్ణరావు, మందుమల నరసింగరావు. మన్మమకొండ హనుమద్దసు ఏరి ఇష్టకోటిలో కొండరు.

### 3. విక్రాల వెంకటాచార్యులు :

వీరాంధ్ర వైష్ణవ బ్రాహ్మణులు, రాజవగర వివాసులు, భరద్వాజుల గోత్రులు, ఆవత్రంబ సూత్రులు, వేంకటాచార్యుల తండ్రిగారు శేషాచార్యులు<sup>1</sup>, ఏరికాలమున వవపర్తి యందాచార్యుల వారి స్తానము గౌప్యది, శేషాచార్యుల తన తుమారుడు అచ్ఛర్మ రంగాచార్యులు మించవలెనవి విద్యాభ్యాసమునకు కాకి బంపెను గాని ఆతనికచటికి తెక్కుగానే కగిన గురువు దొరకలేదట. కొంక కాలముండి విరాళకో తిరిగి వచ్చుచు ప్రయాగలో నొకనాదు గంగాతీరమున విచారమున గూర్చుండగా రాజికచట నొక యతీంద్రుడు కవిపించి విచారణ కారణముదిగి దక్షిణామూర్తి మంత్రాన్దేశము జేసి సీకిక కగిన గురువు దొరుకుమ పొమ్మువి యుక్కాహారచి సురథ వెమకు బంపిరట, అంత వెంకటాచార్యులా మంత్ర

మామ జింపుచు కాకి మరి వెళ్లా నకదికి నచ్చిన గురువు దొడి అరేండ్లతో నేట్టుకొనవలిన ఒద్దు మూడేష్టర్లో సేరైనట, అపురుషు నిండుయుష్యమున నుండినట అందుచేసిన తీవ్రమైన విధ్యా చరిత్రకుటో పుత్రిక్షముచి కాఁ పీథులలో తిడుగుచుండ తెలిసిన వారెవరో యికని దళ జాచి వచ్చి ఎంటి దగ్గర తండ్రికి దెచ్చిరట, అపురుషున బంధువులపు ఇంపి ఖమారునేలాగో యాచేకి రఘ్యంచిన తడువాక కుంపు ఉపరిపీ లోకమునకు గౌవికచ్ఛుక్కరోక వేళ్యమటి కుప్పగించిరట, అపురుషు యికరి సీకోకమునకు వెచ్చినట, గాపి యిలనికి జీవితాంత వారియైక వ్యసనముగా విచిచెనట.

#### 4. చింతామణి యామునాచార్యులు :

ఈయన శంకరంపేట నిషాసి, శ్రీవైష్ణవ బ్రాహ్మణుడు, సాంక్ష్యయునన గోత్రుడు, ఆవశ్యంఱ చుత్రుడు, వేంకట ఉక్కుఁచ కేష్వాచాచ్యులీకరి శిలం చుట్టు ఈయన శ్రీక. 1890 లో జారించి, 1970 లో నరసింహాచెను ఇశ్వర గాయ్యలాస్తాన వందితుడు; ఇహుగ్రంత కర.

#### 5. బోయినివల్లె కృష్ణమాచార్యులు :

ఈయన వేంకటాచార్యుల జ్ఞాతి, ఇరక్కించ బోయివివల్లె విషించి యుండెను, భోజనవల్లె-బోయివివల్లె పూర్వము ప్రక్క- ప్రక్క వల్లెలు, కృష్ణమాచార్యులు, వేంకటాచార్యులోకే కొళత జెందినవాడు, కావి కాలాంతరమున కృష్ణమాచార్యులకు దంతనూరిపారని వేంకటాచార్యుల కాత్మకూరిపారని వేరువేరు గృహసము లేర్పినని, కృష్ణమాచార్యులను చిన్నశనముననే కవితాకాంత వరించినది, పీరికో పాటియన భార్యా గూడ కవయ్యతి, ఆమె పేరండాశమ్మారు, ఆమె చింతామణి యామునాచార్యుల సోదరి, ఆమె అలీఫర్ విక్యచిద్యాలయము మంది హందియందు “బొపొబొపణ” పట్టమంది గద్దాల బాలికోస్కుత పారకొలయందు ప్రదానోపార్యాయమాలిగా వనిజేసెను, హాముష్టీచితము, ఉమామహేశ్వర ప్రతకర ఈమె కృతులు, హాముష్టీచితము హందినుండి యనువదింప బదినది, ఉమామహేశ్వర ప్రతకర సాగ్మంఢ మందలి దావికి పద్మానువాదము, దావిప్రతి పీమె యవంతరము శ్రీ మంగునూరి రామేశ్వరరావుగారు సంపాదించి వంపగా కునుమహారావర ప్రతికహారు 1957 నవంబరునుండి వరుసగా నాఱగు సంచికరలో ప్రచరించిరి, అవి మొత్తము 35 వర్షము బందును,

### 6. బాగారు శాస్త్రిగారు :

ఈయన ప్రార్థుడు వీరి యంటి పేరల్లాడవాదు. వీరు శ్రీవత్సవగోత్రులు, అంబమాండల లక్ష్మణశాస్త్రిగారు వారి జనసీజనకులు. తలిదండ్రు లాయనకు వెళ్లిన వేదు వెంకటినరసింహాయ్య, ఆయన ఉప్సునూకల నమీవమందలి రంగం పేటలో గల గుడిమంచి అంబయ్యశాస్త్రి గారింటికి దత్తు వెళ్లును. ఆయన భార్య పేడ రాఘవమ్మ. వీరికిగూడ నంతానము గటగలేదు. శాస్త్రిగారు నంస్కృతాంధ్రము అందు మార్గదేశి రచనలందు చేయి తిరిగినవాదు. ఆయ్యతప్పామివారి పెయ్యిలు మరియు అచ్చుంపేట సరసింగయ్యగాడికి కవితా గురువులు. అన్నింటికి మించి రసాలైందులు, వారి పాఠదితిపటిమకు మెచ్చి కొండారెడ్డిపల్లె రాఘవగారు తమ ఆస్తాన కవిగా తియమించుకొచిది. ఈయన భహుగ్రంథకర్త. వానిలో యతగానము లెక్కావ. అవి ప్రోథముగా నుండును, శాస్త్రిగారు 18వ శతాబ్దమున నుందిరి.

### 7. గంగవరము నరసింహచార్యులు :

ఈయన శ్రీవైష్ణవ బ్రాహ్మణుడు. గంగవర నివాసి, వీరి యంటివేదు చింతామణివాదు. కేషాంట వెంకటినరసింహచార్యు శీతవి తలిదండ్రులు. వీరస్టావ ధానమున పుట్టికులు. మార్గదేశి కవితలందు చేయి తిరిగినవాదు. ఇహూగ్రంథ కర్తుల వీరి కృతులలో నాటకము లెక్కావ. వాని అంకితమాలలో ఈ ప్రాంక మందలి పెక్కు కుటుంబముల ప్రశ్నాన్తి దెలియును. ఈయన 19వ శతాబ్దివాదు.

### 8. వర్ధమానవురము :

ఈ పేరున నాగరక్కుర్చులు తాలూకాలోనేగాక ప్రస్తుత మాత్రముడు తాలూకాయందు మరియు కర్చులు జిల్లాయందు ఒక్కొక్కు గ్రామములన్నువి. క్రీ. శ. 12వ శతాబ్దమునాటి ఆలపాడు తామ్రకానసము వర్ధమానవురము వరాహ వివయమందలి పట్టించుచి శెప్పినటిగాని నాడా వేరెంత భాగమునకు వర్తించు చుండెనో కెలియదు, చాఱుక్కు దర్జకాత్రమున పేర్కూనిన ఆక్కంతక దేశము శార్య పీస్ ప్రాంకమేనవి శ్రీ తెలకపల్లె విశ్వాధశర్మగారి మతము.

ఈ గ్రామమనకు క్రీ. శ. 9వ శతాబ్దినాటి పురికాల, అగ్నేశ్వర శాసనములందు వర్ణవాచ యచియే వ్యవహారము. వానియందలి ఏన్నాటిగా తెప్పులియివి. కాకతీయ శాసనమే మొదటిపారిగా దీనిని సంస్కృతికరించినట్లు బ్రోచును, నేడిటి

తే నష్టింకదుడైన వ్యాపార మహావీరుని పేరిదిగా దలచుచున్నాడుగాని దీని సమీప మంది ధర్మవరమన నవలోక్తేశ్వరువి ప్రతిష్ఠ యొకటి బయట వదినపి దావిని పిల్లలపుట్టికి గొంపెణిరి.

హనుమకొండ కానవక్కర్త ఈ గ్రామమను 10కా వట్టజముతో పోల్చిను. చింకలవల్లి పీరిఱాపువకవి మధురవాణి విలాసమున నామెయొక్క తండ్రి వట్టజ ముగా వరోక్కముగా దీని వైత్తవచువు కళించెను. ఇది రాజభావిగాహన్న దివము లంప దీవికి ధర్మవరము స్వాయంస్థానముగా, బిజువవల్లె విజ్ఞాన తేంద్రముగా, పాశము వైస్వావముగా, కావాసుర ముపవనముగా మాయెలవాడ క్రీడా షైక్ర ముగా నుండిఁఁ.

### 9. బిజువవల్లె :

దీనికి భోజనవల్లె యని పూర్వ వ్యవహారము. ఈ గ్రామము పూర్వము చేషులచేత బ్రాహ్మణులఱ భుక్కికై యచ్చిన స్థలమున పెరియుటిచే నాపేరున విచిరట, పిమ్మట నది యి ప్రాంకమును పాలించిన చాటక్కు సామంతుడగు బిజున పేర బిజువవల్లెగా మారి నేడు బిజువవల్లె యచ్చేను. చోషల పిమ్మట నీ ప్రాంకమును గోవప్రదువులేరి వారు త్రిశాల లాంభనుట. చెలురెద్దు రఘుక రాంభనుట.

ఈ ప్రాంకమున గోవారిచే సీయండిన భూముట వానియందు పెరసిన గ్రామముట నేడు పెక్కుటన్నవి. గోవారు కైవుల. నేడు బిజువవల్లె నమీవమం దలి జంగమయ్యవల్లె బిజువవల్లె అనాడు వారు జంగారట బిజులకు యచ్చిన భూముట. అటులే ముమ్ముయువల్లె శాయవవల్లె వారశ్య దశాదివటుల కిచ్చిన పేరులు ఇప్పుడు బిజువవల్లె ప్రక్కనున్న భోయావుర మొకప్పటి భోయనవల్లె గోవప్రదువుల యాస్థానమున నాడుబోయిల సరదార్లుగా జెట్టియాగా నుండిరి. కొండ భోయివారు, పుల్లిబోయివారు, భైరవ భోయివారు, మల్లాజెట్టియారు, ఇమ్మడి జెట్టివారు మున్నగు యంటి పెద్దగం పెక్కు మున్నారు కుటుంబము లీ ప్రాంకమున నేడు గచిపించుట. ఆ పెద్దలో కవిపించు కొండబోయిదు, పుల్లిబోయిదు, భైరవ భోయిదు, మల్లాజెట్టి మొదలైన వారానాడు గోవప్రదువులను గొలిచిన మోదుల.

10. ఈ ప్రాంతమున ఇంకను సత్యనారాయణ స్వామి కథన రచించిన వారు :

- 1) వశిష్ఠు పాపకి : నత్యనారాయణ స్వామి హరికథ (అముద్రితము)
- 2) విక్రాం నరసింహచార్యుడు : శ్రీ మద్భాంద్ర నత్యనారాయణ ప్రకము (ముద్రితము)
- 3) జాణాల వాసుదేవశర్మ : ఆంద్ర నత్యనారాయణ ప్రశ కదయ - వచనము (అముద్రితము)
- 4) కొకఅణ్ణన వంపత్తుమారా : నత్యనారాయణ స్వ రాజము చార్యుడు (అముద్రితము)
- 5) దీక్షితుల నరసింహాత్మి : శెయగు నత్యనారాయణ ప్రశ కల్పము - వర్ధము (అముద్రితము)
- 6) చేపూరు పెద్ద లక్ష్మయ్యగారు : నత్యనారాయణ ప్రతకథ గీతము (అముద్రితము)
- 7) కపిలవాయి లింగమూర్తి : కరా వంచకము వ చ న ము (అముద్రితము)

# శ్రీమద్బుగవత మాహోత్సవము

ప్రథమశ్యాసనము

- క ०. శ్రీకర్ సరయూ జలహే  
వాక సమే ధిత షురోవవన రేణంచ  
అకేత రాజదాసి  
ప్రాకట సామ్రాజ్య లో! రామవృపాలా : 1
- స. అంతోకవ స్తు నమంచిత పుష్పక  
తుభ విమూనాంచిత కోశమాన  
కల్యకానో కహా, కలిక తలంబున  
దత ప్రైమ సౌధ మధ్యంబునందు  
మహాపీయ మణిమయ మంజులభా భాన  
మాన విశాసనాసేషడగుచు  
వామాంకమున శ్రేత పొత్రావనర్థమై  
వెలసిన సీక దస్యైలమి గొభవ 2
- హనుమ స్వకృత రామాయణంబు జదువ  
ముషులు వరకత్వ సిద్ధాంతములు రచింప  
ముషురు తమ్ములు సేవింప మురువు గాంచు  
నంబుదక్కాము శ్రీరాము నలరికొంతు 3
- ఖ. కానలోయ దరశుకి మౌక్కిక మహీకమ్య మహలారస్తీ  
వ్యాస క్రాంచితహార, పంక్తిరథ భూపాలార్వరా రామరే  
షా నంపాసిత నవ్య కల్పక, ఇగత్కుల్యాజ నర్వప్య నా  
నా సిద్ధాంత వదీ వతుప్పుర శరణ్య రామచంద్ర ప్రథమా.

- మ. ఆషపేతుండులు వీళకర్ణ దయస న్యస్తుండునై యొప్పియే  
యనషుందేగిన భీతి వ్యాపుదు కుమారా ! యుంచు పెన్నాడి, పి  
ల్పిన యంతన. దగువలీ ప్రతిస్వాములిచ్చేన్ దన్మయత్యాను  
యనవద్యున్ ఈకు సర్వభాత హృషయున్ ధ్యావింతు న్యాంకమున్. 4
- అ. పుణ్య సదిత్వ విత్రికము, పుష్టి ఫలాంచిత నైకపాదవ  
శ్రేష్ఠ పకోభంబు, మునిశీథర సేవితమైన నైషిశ  
రణ్యమునం దబోధన పరందరుడై సుతమున్న మౌని రా  
గుణ్యవి సూతు కొనకడు కొతుకియై ప్రజమిల్లి యిల్లసున్. 5
- చ. ఇనకరముల్ తమి ప్రమాయించిన చాడ్చున తావక ప్రభో  
ధనమున మోహణాలమ్ యథార్థధరై చమగావునన్ దపో  
ధన : యొక పావనార్థ సమదార కథన్ దగునానీయవే  
యన వధి కోవమంబయన యిల్లిచి కళ రసాయనంబుగన్. 6
- పీ. పరమ భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యముల కావు  
మగు వివేకం తెఱ్లు నెగడ గలదు  
వైష్ణవ ప్రవరు లేసగిని గావింతురు  
ప్రభిల మాయు మోహ బంజనంబు  
పావనంబులకెల్ల పావనంబెయ్యది  
శ్రేయస్సులకు నెల్ల శ్రేయమెద్ది  
ధారుణంబగు కలిదాపురించిన యేని  
కీష్వలాపుర వృత్తి జెందగలరు  
కలివిశాల కరాణస్య గహ్వారమున  
దవిలిక్షే విక్కాంతుడై తప్తిదగుచు  
నలమటం కిక్కి చిచికిన యిల్లి బిడుగు  
చెదగు వంస్కృతికేమి గావించవలయు, 7
- తే. నలిన సంతవ, వనకసనందనాది  
ముఖ్య యోగి దర్ల భమై యమోఘునై  
వాను డెపుని ప్రాత్ కుపాయ మెద్ది  
యిల్లి వరమార్థమును దగునాన తీవె, 8

- చ. సరవతి మెచ్చైనేవియు దన ప్రమంబగు రాజ్యమిత్య నా  
సురపుణి మెచ్చి యాచ్చునెద, శోభిత దివ్య పద్మా మిత్య, వి  
ర్జువిథరిచ్చునేవి యమహావతి వాస మథండె కాచి స  
ద్దరు వరుధాశ్చ మెచ్చిన పెకుల పురాష్టయ సౌభ్య మిచ్చేరున. 9
- వ. అణిన విని యిట్ల పరతత్క్య విచార వాంఛ యొదవుట కథలెన్. ఇది  
నాకు సమృతంయానయాచి గావున నా యోపినంత వట్ల విచారించి  
ఫీ సఁశయ విచేరుంటై ప్రియంబోదవునట్ల వలికెద నవహితుండువై  
యా కర్మింపుమచి యిట్లనియె. 10
- సి. అభిలాగమాంత సిద్ధాంత విచ్చున్నంబు  
దృఢ భక్తి సంపద్దీపకంబు  
క్రూర నంపారోయ రోగపారజంబు  
బహుక సంశయ వినివారజంబు  
హర విధాత్రాది సురాభ్యముష్టేయంబు  
మధురళక్ష్మిద్ర సమాజాలంబు  
జగన తీతానంద సౌధ సోపానంబు  
వసు దేససుక మనోవశ్యకరము  
భయదకాల ఘణాథర వదన కథక  
శీతి వీరాశ కరణైక హేతువగుచు  
కేవలంబయ శకపరిగీతమయాన  
భాగవతము శాత్రు మే వరమహితము. 11
- తే. జగతి చిత్త సంఖుద్దివి నయవగలది  
దీవి కంతెను మరి యొండు గానరాదు  
పూర్వ జన్మాంతరార్థిత పూర్వ పుణ్య  
పంచున్నము శ్రీభాగవతము నుమ్ము. 12
- చ. రవివి భశేఖ లో మాచి పురందరకోటుల పుణ్య గోష్ఠి మ  
క్షువ వెలయం బరీక్షితునక్కన శవపావనమై తవర్ణ భా  
గవత పురాణమున్ మధువగ తురుదుర్యుష్టదై న దేవ పుం  
గవుల మృతంపు కుంభమును గై కొని వేయుట కేగినమ్ములై. 13

చ. వినుత తపః ప్రవేణి : అరవింద భవప్రతిమాన! వ్యాసనం దన : యమృతంబు గై కొవి కథా మృత మీయగదయ్య మాకు నీ వినిమయ మొప్పునేని పృథివీ పతికీ సుధ నీ గదయ్య మే మొనరగ తత్కు-దామృతము నుట్టియు గ్రోలెదమయ్య నీ కృపన్. 14

వ. ఇక్కు-ర్యంబున రాజునకు ముని కుమార శాపప్రేరిత తక్ కాఁ విష భయంబు లేక సుఖం బొదవు. మాకును వాంఛా సిద్ధియుంగావున సుభయ తారకంబున నీ వినిమయంబునకు నీ వనుమతించెదవే; యను వేట్టు స అగ్ని ల తు కించిన్నందప్పికరుచిర పుల్లగండ భాగుండై కుండు. 15

శే అమృత మేద శ్రీ భాగవతమృతమ్మ  
నంగనేద ? జగతి గాజునకును మణికి  
సమక మొదవున దేవతా జనమూరార !  
తగవి యదియూనంలు జెంది వగవ వలడు. 16

వ. అని అష్టరుల నిర్మత్తరుల, నిరాకులం గావించి తనదివ్య చిత్తంబున. 17

సీ. భ త్తుఱ గారని భావించి కుక మౌవి  
కథ సుధాంధనులకీ గఱగదయ్య  
పావనశ్రీ భాగవత చరిత్రంబున్న  
బృందారకులకై న జెంద నశిది  
యో తరేయుడు ము క్తి నదిగమించిన విని  
యభాసనుదు వ్యుయసంబునంది  
శ్రిహృద్మ లోకంబున ద్రాసున తక్కు-థ  
పాధనాంకరముల వంఘటింప

వధిక గొరవ మూనె కథమృతంభె  
సకల తాపవగణము లాశ్చర్య మొందె  
భాగవత కాత్రముమ భగవత్ప్ర్యరూప  
మనుచ రలచిరి జగతి నద్వాత్మ విదుఱ

వ. భాగవత క్రమం పరనాదులు నచ్చేష్టకరంబులు, పరమ కరుణాకరులగు సమాదులు నారుధున కీ యంకం బొక తత్తీ నెఱింగించి రదియుంగాక ప్రిహ్య సంబంధం ఇతని కొడవుటుణిషేపి యొటులైన దెఱియునుట నిర్వి వాదాశంట గావున సప్తాహ భాగవత క్రమంబున శాక్యత ప్రిహ్యపదంది పిదించునని సూతుండెతీంగించుటయు, కౌనకుండు. 19

19

శే విమవమేనక యెడగాలువిచావపీక  
విగిడి ఇగదార దనపొట్ట వింపుకొనెడు  
విబువమోపికి సప్తాహ విధియు క్రవఱ  
సనక ముఖ నమాగమమెట్లు సంఘటిల్ని ?

20

వ. అవిన సూతుండు, సారచుండు ఒక్క నమయంబున బరమ భక్తుండైవ  
ఐష్వాళీకోద విచారించి, చర్మించి నిష్పన్నంబు గావించికొని యున్న  
యెంశంబు నాకెరింగించే, నాయితిహసంబు నుదివిన పీసంకయ  
నివారణంబును భక్తి సందేహసంబును నగువని తెలిపి సావధానుండవై  
విషువుని శౌనకున కిట్లని తెలపం దొడంగే. 21

21

పే. నిబావ రత్నికోక తేజులర్థములపుతులు  
సత్పుమాగమమునకేగు సమయమందు  
శ్రీవిషాలా పురింజీరి సేతవలన  
నొకటి నారదు గనొని యొక్కనాడు.

22

వ. వరమాదరంబన నతంయన్నెద కరిగి సానుకంపంకుగా నతవితో  
విట్టవిరి. 28

23

సీ. వెల్మిల బాబు నీ విన్వదనం ఔల  
 మాన్య నీవదనేండు మండలమున  
 వ్యవసంబు వత్స్త్రేడి వసమరి పోనేం  
 ప్రాణి యచల థిరక్కు గరిష  
 ధనము గోల్పుదొనల్ని మనఃజ వోలె యాఁల  
 మహానీయ యామతి, మాలి యువిక

నర్వసంగ విషు కీ సలిపిన సీకేల  
పరువు సెల్లని సీయవస్తు గటగ  
వింత తొందర ఇనుచుంటి వెటకొ గావి  
యెట్లి గురుకార్యమైనగాకేగ గలవె  
యాటకు వెందుండి వల్చితి బుపిలలామ !  
దీనికగు కారణమదేమొ తెలువు మయ్య.

24

ఎ. అనవుదు నారదుండు తన వృత్తాంతంబు మహానీయుల కిటుల  
వక్కాటోచె.

25

ష. భర సర్వోత్తమ మందలంషున బ్రహ్మాదం బార నేతెంచి పు  
ష్పరముంగాంచి ప్రయాగ రేగితి గయాకాశి కుదుర్కేతముల్  
పరిశీలించుచ గౌతమింగని హరిద్వారంబు శ్రీరంగమున్  
గర్జై రేళ్ళు సేతుబంధనము వేడ్కున్ జేరి సేవించితిన్.

26

మ. అవనిన నే జని పూజ సల్పువివి పుజ్యకేతముల్ లేవు, నే  
నవగాహించి దివ్య తీర్థముయ రేవందెన్నూ సాల్లేగినే  
నవి పాటించితినైనగావి యెట శాంతాయనంద సౌత్యప్రదం  
రిపు క్రైతమ మొక్కాకైన గననయ్య : ధాత్రి నేవింతకున్.

27

కే. కరమధర్మ లిఖిత్రుదై కడగునట్టి  
పొరకలి చెయ్యిములచేక గుండి తనకు  
చేప, నానాట గౌఱవడి చిక్కు వసుధ  
పార హీనకగాంచె సీ నమయుందు.

28

కే. సక్యమరుగంతె శౌచంబు సమసిపోయె  
దావ భర్మము నామ మాత్రంబు అయ్య  
తపముకో జప మన్త్రంగతక్యమైందె  
శమ దమదయాడలిల విర స్తుబులయ్య.

29

ఎ. ఇనులతి మంద మతశయ కార్య సిద్ధిగావక పరువలిదుచు మంద భాగ్య  
లంగుచు ఏయ పోకల పోవ ఖాతరు మతియును.

30

కే. పరమ పాషండ విరత్తలై బ్రగువార  
ఉరుయ సమ భావులైన సత్యరుషవరుచ  
కులము గోత్రంబు గానట్టి కుటం పొందు  
కులగువారలె భక్తుగ్ర గణ్యులవని.

31

కే. కూట రాష్ట్రంగాని ఓంకునుగాని  
విషిధ దుష్టుగ్రస్తుములను గావించిగాని  
కపట వేషాలు దాల్చియుగాని మెటులో  
కడుపు విందించు కొనువారె ఫుషుజు జిథులు.

32

కొ. అమిత ప్రేమాస్తులై  
తమినుండగ దగిన యట్టి దంపతులలో  
దమలోనే దామ యొండోరు  
గమకింతరు మోనగింపు, గోటిల్చునును.

33

చ. అరపిన గానరాయ కరుణాధ్వర్యులు చేవడరెందు నర్యునా  
జ్ఞేరుతులు లేదు యోగులు విసీతి పరాయణలైన వారు చి  
క్కరు వియమాను హారుంబు గల్లరు దారవిస్కర సదుకూ  
కరుంగు వారలోక్కరునుగాని లభింపరు-బూతలంబును.

34

ఖ. ఇంతుల పెత్తనంచె యొంగును దస్క చెల్లుచుందు, న  
ర్యంక దురాళలంచిలి యాత్మజలన్ పెంకమ్ము చుండ్రు, శో  
ధింతరు బ్యాటు ప్యాలకుఱ దేవగృహాంగజ పుణ్య వాహినీ  
సంతకు లెంతమున్ యవవజూర విరంకల ర్యద్దుమేచమున్.

35

పీ. కలిరవానలమున గాలి రూపరి వర్యు  
సాచనతతులు నాళంబులమ్ము  
వేవ విత్రేకలై వివిధ వృత్తు లొసర్పు  
దివిరిరి భూసురుల్ కెలివిమాలి  
పాడి దప్పి చరించి వణ్ణాంగ నా వృత్తి  
పరకంత్రులైరి తన్యంగులెల్ల

నతిథి హాజలడంగి యన్న విక్రయశాల  
 లోప్పారెనొకవల్లె తప్పకుండ  
 నిల్చి కలి దోషముండనేన్ని యేని గనుచు  
 ననవికలమెల్ల లగొవి యదుకుమార  
 బాల్యలీలావిలాస, నంభరితమగుచు  
 జెలగు యమునా తటంబును జేరజనితి.

33

వ. ఓ ముని పురందరులారా ! ఇటులనుటకేగి యేనభ్యవనపావన యమునా  
 తరంగిటి కీరో పాంతవనంబున నొక యాళ్చర్యంబు గంటి; నది మీదివ్య  
 చి త్తంబున నవధరింపుడు.

37

సీ. ధరణిగూరిన యచేకనులిర్య తెలమి, చి  
 ట్లూర్చు వృద్ధుల కడనున్నదాని  
 వరిచర్య లొనరించి వరివరిబోధించి  
 కృత కృత్యగాక శోకించుదాని  
 దమిఁ దమనోమనే ధన్య రేశెంతురో  
 యని యెల్ల దిక్కుల నరయుదాని  
 యోషా శతమ సారె యోదార్పి యోదార్పి  
 చేరి ఏచుచు గొట్టు నేయుదాని  
 దారుజ విషాదభిన్నయో తరుణి నొకతె  
 గాంచి వనరి ధాపిన వస్తు గాంచి రేచి  
 యనట ! తణమాగి నా భేదమవనయించు  
 మనుచు వివక్షయైవేడె నన్నుమృగాకీ.

38

కం. మోరామవరణంబియ  
 భూరి కులాధారమగుచు మోదాకరమో  
 నారయ పీ దర్శనమో  
 నారద ప్రాత్ముణ్య వశమునంగాకగునే ?

39

వ. వకల భవన భాగ్య నందాయకంబైన భవద్దర్ఘనంబున విష్టావహంబైన  
 య శీష్టా పారకంబగుటకేమి నందియంబు. తావక నహాషస్సుగ్ మదుర

గంభీర రహిత సాంత్వన వాక్యమృతాఖిషేకంబున మదీయ చించా  
సంతాపంబువుషిట్లాసని కష్టార్థించు నామొంగవి నారదముని  
కూలావతంవంబు.

40

మ. తడుజీ! యెవ్వతె పీపు చేరువడబి త్రవ్వంగు లెవ్వార లీ  
పరితస్మీస్మూరితెక సోల్లిసితెబ్బారీ మహా వృద్ధులి  
ర్యాచు నీపెందులదాన, వేమి పచ్చితై శ్వాయోచే యందుబే, వీ  
పరితాపం బింబిమి? యెట్లొడవె చెల్చా! యచ్చిఉటే దెళ్వే? 41

వ. అనవుదు నత్తవ్వి నవినయంబుగా సప్రతయంబుగా నవి సరంబుగా  
స్వీకీయోదంతం బిట్లు విన్నవించే. 42

శే. భక్తియనుదాన పీరాక్క భవుద నాకు  
జ్ఞాన వైరాగ్య నామములాను వారు  
కాంగళి నంగ ఇధిలత గాఁచి పీరు  
శృంగ దళవిట్ల గసుటకీ వెత జనించె 43

వ. ఇంక నీ పరివారికా జనంబు లెవ్వరవిన. 44

మ. పరిచర్య పరతంత్రులై కథిపి విక్యాసంబునం గొఱ్చ వీ  
పరమోత్సుష్ట ఇగచ్చుభంకరణ రూపశ్రీల శోభల్లు పు  
ష్టర పత్రాయత తోచనా జనము లా గంగాది పుక్కాంగనర్  
సరవిన్ త్రేయములేదు నాకు సుదహర్య సూట్రి చేమారియున్. 45

చ. ఇంక నా జన్మాదికంబు సాకల్యంబుగా వివరించెద, నవధరింపుము. 46

శే. జనసమందితి ద్రవిదేశంబులోన  
వృష్టి గాంచితి కర్మాట విషయమందు  
పాటిలె నాకింతమేలు మరాట సీమ  
మూర్జురంబున జీడ్లించి తుంటువడితి, 47

మ. కలి యోగంబున జేపి చేకగొని వీకన్ డష్ట పొషంతులె  
గురికన్ దాడులు సజ్జనావతులమైఁ గావించు నావేశనం

దులనే దైవగతిన్ వసించిన మమున్ దోహ్రో ఓలూ నాంగులన్  
పబువన్ మందతగంటి మందిత తనూజాతద్వయోవేతనై.

48

చ. తనువున దుర్ఘటత్వము, వదంబుల మందత, నాత్కు భేదమున్  
తనయుంతోద నాకిటులాదర్కుని యింతకు నెంతకాలమై  
చనె. నటమేముగన్నయగబాటువి జెస్పుగజాలనో తపో  
రున ! ఇంకెట్లు వచ్చికిమై యాక్రమ దైవమ మేమి పెప్పుడున్.

49

వ. అట్లు బహుళ క్రమంబుల యింజడి కోర్చుయు దర్కుభద్రాశాపరకంత్ర  
మానవంబువ నీ సమీప భూమికే శైంచి

50

ఛ. బృందారజ్య మహాన్ లదంబితినో యింకేనియున్ లేదో, యిం  
తందో శైంచె విశాపసీయ సుషమాతారథ్య లావజ్య మో  
సౌందర్యం బట దోదు తోద నొదవెన్ సర్వాంగ శారుజ్యల  
శ్మైం దీపించెడు నూత్నయోవను నామేనన్ ఏ మేపంబుసన్.

51

చ. ఇది బృందావన మహామంబు దాన సీసాడు సవయోవన రూపవిత్రమ  
కణ సంపన్ననై యుస్కుచాసు, నింకొట బాపి దేకాంతరంబున కరుగు  
తలంపు వొదముచన్నయిది అధియుంగాక.

52

పీ. హూప ప్రాయమునంద ముదిపి శయాపులై  
యలమం వందురి నఱగున్టై  
నాకన్న కొడుకులకీ క్షుము, లికెంత  
కాలమంచని యోర్యగబగుదాన  
ఃగలినెండై నను ఇనవి కంటైను దనూ  
భవుట కొండికటగా వలయుగాదె  
మువ్వుర మెవబాటు బొంది యెఱుంగము  
విపరీతమిణ్ణేం వివి ఘటేంచె  
కొమరు ప్రాయంబు నాకు జేకూరి సుతుట  
శూర్జ యువకుల వృధ్యులై పోవనేం  
తలచి పెఱగంది మదిఁ గుంది కల్లుఢిల్లు దు  
దెఱపు మేదైన హేతువు దీనితన్న.

53

- వ, అని ప్రార్థించిన భక్తి దేవింగవి సారదుండు కరుణాంశురంగుండై ,  
ప్రమోద ధై ర్యోత్సాహాంబు లంటరింప న్నదేవి కిట్లచియొ 54
- మ, తహటి ! నీ మనితో రవంతయు విషాదంఖానగ బోపు శ్రీ  
హరి సీకున్ సుఖమీయగా గలడు నేనాత్మన్ సమస్తాంశుమున్  
బరిహృజంబగు జ్ఞానదృష్టిఁ గని సీభావి ప్రకారంబు, వి  
సరం దెల్పెద సావదానముగ నాశ్చన సర్వమాలింపుమా. 55
- వ, అవిష్కషమాత్ర నిమీలిత లోచమండై కన దిష్ట్య జ్ఞానంబున సకలంబు తేఱ  
తెల్లంబుగా నెఱింగి, భావికాల భవదీయగతి విషుమణి యిట్లచియొ 56
- ఉ, భీకరమయ పాక్రూత వివేక విసీతి దయాది సద్గుణ  
వీకము ధూతదేవ పితృనిత్య విముత్తము భాగమ క్రియో  
త్స్ఫుకము, ధ్వన్తయోగింపిల కపోత్తుత సత్యదాన, సు  
శ్లోకము నై గడంగి కలిశొట్ట చెలింగి, వార్యమై మహాన. 57
- వ, మరియు నీ వసుమతి తలంబునం గడుగు నకల పవిత్ర సాధనంబులు కలి  
ప్రకర్షంజేసి నానాచీ కత్యంతా పాయంబు నొందుచున్నయవి. 58
- పీ, సత్యంబు జెల్లిదు జవము రూపటి బోపు  
కుల సదాచారముల్ కలతనొందు  
యోగ సమాధుల యుద్యోగములు చూను  
సాతన నంపత్తి సన్మగిల్ల  
ధ్యానిత్యముల కేపు దొరకని పెంపుము  
సతీకృయా కాండముల్ సమసిపోవు  
ఘోరా సురాయతల్ కుమతులై జనములు  
కొర్చు ఉష్ణర్మముల్ సఱపు చుండ్రు  
సుజములావద నొందుచు ప్రుష్ముచుందు  
రిట్లి కలి పేర్చి తెవ శీతి నెనయు వీక  
తివిరి తన హువిక్క కొనసాగదీర్చు కొనెడు  
వాడె ధీశాలి, ధీరుఁడు పండితుండు. 59

- వ. ఇట్లు బహుశాపాయ ఇనకంఱగు కలి ప్రకర్షంజేసి. 60
- మ. అతివృద్ధింగము నీయపాత్రుల నితాంతా స్ఫురక్య పాషండ నం  
హాతున్ గాంచుచు మోయుచున్ స్వపుధు మహాత్మ్యంబు  
గోల్పోయియన్ 61
- తీతిశేషాహీ ఘణానహాస్రమలకున్ జేకూర్చు భారం బొగిన్  
బ్రథివ్వరంబు విరస్త పుణ్య తమ సౌభాగ్య క్రియాహీవయై. 61
- మ. ఆనురాగాంధుల యొల్లుబొటున్, గుమారాస్మీతవై నీవు నొ  
య్యును ఉప్పించిన దానవట్లు మరి బృందారణ్య నంప్రాప్తి నూ  
తన భారుణ్య తరంగితాగివయి వత్సాః ఇట్లున్నాపు, పా  
వన బృందావనమేంత ధన్యమం భక్తి క్రీడ లోపార్థన్ 62
- వ. ఆని మరియును 63
- కం. దర చిన్ను నీ కుమారుల  
బరికింపగ జాయనట్టీ పుహాతమతులె  
వ్యారు లేరుగాన దేళాం  
తరమేగక, విషవసింప దవరువ్ కుభముర్. 64
- కే. పీరిఁజేరంగదీని సంప్రీతి జేయు  
వారలిండై న లేటనిగై పీరిముదిమి  
వదరండై న వించుంటమే పరమహితము  
కొంత నుట చిద్రమైన జేకూరు నివట 65
- వ. ఆని నారదుండు భక్తి కెజీంగించి, యన్యదేశ గమనాలిలాపంబు నివర్తింప  
జేసిన వదేవి బిరుమ పావనంబై నిత్య సౌభాగ్య పాదకంబైన బృందావ  
నంబు నంద చివసింప విక్షయించి మరియు నతనిం గని. 66
- చ. మనుడు వరీకితండు కలిగాంచి యదంపక నేల నిల్చె, నె  
రనుజకలాంతమండు హరి దాగని యేటికి మిన్నుకుండె, నె

ట్లన కలిరాక సారములడంగుట దేమికతంబో యిన్నిటీన్  
విషచుము తావ కో క్రూలను వేదనదీరి నుశ్శక్క నయ్యదన్.

67

చ. అని వేడిన దేవి భక్తి పటకు లాక్ష్మించి నారదుండు వెండియు  
విట్లవియె. 68

మ. చెఱవా : ఏ నదుదంతమున్ లినగ సీ చిత్తంబునం దెంచి య  
ర్మైలి ప్రభ్యించితివా సమస్త ఖిదె నెమ్మిన్ పీకు వాత్రుత్త యొ  
త్తిరి ప్రేమన్ విషమాపదత్ దలగు మమ్మియంచు దేవరి ని  
ర్ముల వాక్యార్థ రస ప్రక్రష్ట చెఱవారన్ లల్కై నీ తీసునన్. 69

చ. చెఱవగు శ్రీవికుంరపురి శేరగ మాధవు దెన్నటి మహీ  
స్తరి విడె నాటగోలె మహీత ప్రథమున విష్ణు సాధనం  
బులగం వర్యసారముదిఫోయి యథర్థుడు బీటివెట్టి దె  
క్కులి కలిదా పురించె అలకామిక పూర్ణ పలప్రసాదయై. 70

మ. భూలోకంబల్ల వారఱ గలి ప్రవేణించి యవినయ హింసాన్యాయమాయ  
క్రోధ కుటిల మాత్పుర్యాదుల బ్రహ్మ బాహుశ్యంబువ బ్రహ్మింపజేయుచు  
విచ్చుం విడి సంచరించుచునోక్కునాడు. 71

చ. అలము మహీకలాంఘన సమగ్రుడు గోద్వీజ సాధు సజ్జన  
కుల కరతైక కిటాడతి పోరుడు శూదుడు దండ మాసుదై  
తలి వృషా కృతిన్ మెలగు ధర్మ లిదంబున దమ్ముచున్న న  
క్కులిగనె రాజు దిగ్గీజయ కాలమునంబోక చోటుగ్రుదై. 72

చ. కవియక్కురు వంశ భూషణందు ధర్మదోషాపై పూంకరించి పీఁకు  
పీఁకుమని ప్రచండరయంబున డాసి. 73

మ. అతిలోక పీర సక్య విక్రమ కురుక్షైథిశ సంపాలిత  
క్షితి నెవ్వండిటు సివెకాకారు దెడం జేయంగ, మన్గంపో : దు  
ర్ముతి శైధ్య దచ్చివయోఁ దగునె ! యోరా : గోవృషో క్తంసమో  
పతితా ! నిన్ సమయంచి యిం ఇగము నిష్టావంబ గావించెదన్. 74

- వ. అవిశోపాతోవ సముద్దిషీత కరాళ సంసక్త రక్త సయన కోకనదుండై,  
యుద్ధఃథ దండథర ప్రచండమూర్తిమై యత్కృతు కంలీరవుండ  
బెడిదంబుగా నదిదంబు కేటన్ గమిలివచ్చి. 75
- మ. పొలియంవన సమకటి తై దొడరి పోబోవంగ నాపీచుడు  
క్రిల పాటొపు సృపాకృతిన్ వదలి హాస్త ద్వంద్వమున్ మోర్టీ బ  
గిలి పొదబ్బములంలీ దీనువి గటాక్షించంగదే దేవః యా  
కలిసంయన్ బ్రితిహాలే : దీనుచుబర్నే గౌరవ్య చూడాజటన్. 76
- వ. ఇట్లక్కలి విజప్రాణావన వరాయజశ్వంబున శరణాగతుండై యత్కృత  
కులాలంకాదుతో పరమ దైన్యాను సయ పూర్వకంబుగా విట్లనియె. 76
- కొ. కాలక్రమమగు ధర్మము  
వాలాయముజెల్లి తీరవంసిన యదిగా  
గాలాత్మకు వియమంబి  
యాలాగున జెల్లి మంట విటలోదవై సృపా. 77
- ప. శాపున శరణాగత రక్ష వరాయజః : కౌరవుల కంళ జలవిధి సుధాకరా !  
ఈ శరణాగతు తమించి విదిచి పుచ్ఛుమిక మీద, నీముదల యట్టట  
వినయ పినము)దనై వర్తించగలవాడ. భగవదంశ సంభూతుండవగు  
నీ యాళ్ళను పాలనంబు సాకు విహితంబైన పరమ కర్తవ్యంబు. నా  
పూర్వ వాపనా పేశించున నీ మవిశాల భగవత్సుప్పియందీయ కార్యా  
చరణంబుల కేమ దక్కురుఱ జాలరునుస్టు వియమింపబడితి. ఈ  
పోరంబు భవక్కుపా విలననంబున గొంతకాలంబైన దఫ్వై. నేను  
భరమ ప్రమోదంబున మతంబుము : తెగం జూరకుమో దేవా : అవి  
పరమ కరుణంబుగా ప్రార్థించిన కలి విన్నవంబు సాకర్యంబుగ  
నాకళీచి, నెమ్మునంబున చర్చించి. 78
- చ. అలము తప్పన్మాధులు జపాదులు యోగము లాచరించియే  
నలవరలేవి ముక్కినెనయంబు త్రీహారియన్న మాత్ర వి  
క్కలివచి యెంచగాచె పహికాంచుడు ద్రుంచుట పాడిగాదటం  
చలరున దేనెనాపియి యవ్విరి నొంపవి పోల్చునాతవిన్. 77

- చ. ఆరయన సతిగ్ర్హి యాకృతి బద్రాష్ట సర్వము సారహీనము  
కరిగక వీఱిమోయదు విధంబిమరున్ గలినేతనిట్టి దు  
సర బహుళ ప్రమాద భరితంబియనన్ గలి సారవంత మం  
చరపి మెనిల్చెరాజు కలినాఖిల లోకహితైక కాండకోన. 80
- చ. అని కలి వృత్తాంతంబు దెలిపి మరియు గలి పేస్కినొదవు విజేషంబుల  
నెఱింగించువాడై నారదుండు తత్త్వి కిట్లివియె. 81
- ఛ. పారులు భర్మ దూరులయి పాదు భనంబున కాళశేసి వం  
సార విరానకంబియ ప్రశ్న తమంబగు నిత్యభూతి న  
వ్యారి గసీయ ఊరు భగవత్కృత లోక్కుక్క యంటికేగి, వే  
సారక చెప్పుచుండులు నసారము గాంచె గఢా ప్రపంచమున్. 82
- చ. మాయకులై యవై దికపు మార్గములైన మహాగ్రహ్యముల్  
పేయుచు సజ్జ నాపక్కతి జీయుచు నాస్తికులైన దుర్గుతుల్  
వాయక పుణ్య తీర్థముల వాసము జేయుటిసి యెన్నదో  
పోయెను ధారుణోన్ వదలి పూతతద్వుత సారమంకయున్. 83
- చ. కామ క్రోధ మదానురాగయుక్కలై గర్వభిభూతాత్మక్కలై  
నేమళ్లన కుచిత్వ కీలనయముల్ విర్జివముల్ జేసి వి  
పైమిత్యాంబున దుష్ట మానసులు తృష్ణాలోఽ సంకయైలై  
తామెంతే దవమాచరించ జనెదత్పారంబు సర్వస్వమున్. 84
- మ కవటంబున్ మద లోభదంభము లహంకారంబులన్ బుద్ధిలో  
నపనోదింపగ లేకనే యక్కత శాస్త్రాచ్యానులై మానసం  
బిషక్త్రించి జయించ లేక శృతి బాహ్య సక్తులో పాపుల  
ప్రపయోగంబోనరింప బూనఱనె దత్పారంబు సర్వస్వమున్. 85
- సీ దున్నంపలై సుధింద్రులు కశ్త్రములకో  
విదు వనోత్సవముల నెఱపుచుండ్రు  
సుక సమ త్యాగన కతి నష్టురెగావి  
ముక్కీ సాధనము కశ్ కులరయు

నక్షంప్రదాయుగ్ సదులగు వైష్ణవుల్  
పాటించి కవిన నెచ్చేటలేదు

వమ్ సారంబెల్ల బ్రిఖయక విటుగనె  
దర దేశదేశంబు దధ్వకుండ

యుగని సర్గ ధర్మమిదిగ, యొకరినిందు  
విందనేయంగ దగు హోతు వెందు గలగు  
వందుచే నకారణ కరుణాగ్ గణ్య  
దైవ శ్రీపతి సతము నీతోనమెలగు.

86

- కం. అవినన్ సురముచి వచుకుల  
వివి భక్తి మదిన్ వితాంక విస్మయ మతియై  
మువితో దెలిపిన యంశము  
విషణువక చాని నీకి విధింతు దగన్.

87

- వ ఇట్లు నారద ప్రతోధికమై భక్తి దేవి విష్ణువ పురస్పరంబుగా నతవి  
ప్రశంసించి.

88

- చ. అషుర మునీంద్ర ! నీకతి కృతార్థుడవెంతయు మత్పుర్ భూత భా  
గ్యమున భవత్తు మాగమము గల్గెను ధన్యత గంటి నీకృపన  
బ్రిమదమెనంగె సాంప్రత మమళ్యము నాకిచి నుప్రభాతమో  
నమధిక సాధుదర్శన మొనంగగ జాలదె నర్వసిద్ధులన్.

89

- మ. రృపమై యొప్ప పదంబు నొందెను రృవుండెవ్వారి దీవ్యతగ్ంపా  
ంప పాతంబున మాయగెల్ప మును ప్రప్తాదుండునే పుణ్యవై  
ష్టవ బోధామికశక్తి నట్టి త్రింగతగ్ంల్యాజ దాయన ఇగ  
రృపు కాపాదకు బ్రిహ్మావత్తునతి విష్ణుసంబున్ త్రైక్యేదన్.

90

- వ. అని యాముని నత్తమున కథివాదనంబు గావించి, జ్ఞాన విరక్తులపాటుగని  
పథగతులందలపోసి, దలపోసి, వనపుచున్న భక్తింగని నారదుండూ  
రాయ్యుచు నిట్లవియె.

91

- ఉ. వారక తేదమందెవవయో యటు చింతిలనేం ద్రోవదిన్  
గారవదుష్టృతిన్ రలగ గాచిన వాడెటు పోవలేదు. ర  
క్షరతి గోపికావసద శారణబుధుడు కృష్ణుడున్న, వా  
దారహమాని, వావి చరజాటములన్ స్నేరిఖంష మేలగున్. 90
- మ. ప్రషుతై కావముదైన మాధవునకున్ బ్రాహ్మాధిక ప్రేయసీ  
మణివాదీవు కరమ్మనమ్మ విను ప్రేమంబార కృష్ణుండ పా  
రజ సామాన్యం యాండ్రుకైన జను విప్రాసీకముక్ సంపద  
గ్రణటన్ విల్పిన బోవనాల్లవి యలోక ప్రాప్యుడుతాపియై. 91
- కే. మొనసి సత్యాది యుగముల మూటియందు  
ఇనవై రాగ్యములా ముక్కించాధనముల  
కలివి భక్తియొ నుమ్మ కేవలముగాగ  
బ్రాహ్మసామ్రాజ్య మొనగు నుపాయ మరయ, 92
- కే. ఇనగమ్మందు చిన్నయాకారు దాత్స  
విశ్వాంచిన రూపుగ విను సృజించె  
విష్ణుసంభావనీయ పవిత్రమూర్తి  
కృష్ణవల్లభ నుండరి ప్రేమమయివి, 93
- వ. పరమాశ్మ నంకల్పనంతవవైన నీవు విన్ను మరచి కొంత కాలంబు నవిన  
మీద నాక్కునాదు. 94
- కం. మనమన విను సృజియంచిన  
వనజోదరు శేరి భక్తి భాషివి వగుచున్  
భవియేమి యనుచు సీకర  
వనజంబులు మోదీచు యతవి ప్రార్థించటయైన్. 95
- కం. హరి వినుగవి నారక్తుల  
బిరిపోషజవేయు మనమ బవిచియు మది సీ  
యురరీకృతి కలరి యొవగె  
వరిచారికగాగ ముక్కి భవదర్శంబై. 96

- వ. మరియు నతండు సీ సహజస్మిగ్ ప్రేమోదార్య విసయ్యావాచుల కలరి. 81
- వ. తనయుల గాచిర్యై రఘురుల జ్ఞానవిలాగ నాములన్ గాసుషుని ప్రేమచే నొసగ కూరిమిగై కొచి వారలం త్రియం భాసరగ నై జమాపమున వోముచుముంచెచి శ్రీవికుంర పత్రమున బెర్దకాలము మదంబున ముక్తిభజింప శ్రీశీలోన్ 82
- వ. వరంవడి కతివయకాలంబు గడచిన మీద సీవు భగవదజ్ఞాపితకై శ్రీ వైకుంశపురంబు వాసి. 83
- శ. భాయారూపము బూచి యిం వసుధ్వాపై సద్గుత్కి పెంశూనగా శేయన్ జ్ఞానవిలాగ ముత్తులెలమిన్ సేచించుచున్ దోస్, విచ్చేయన్ మేదినిఁ జేటిచుఁచెచి సుఖశ్రీలోపుగా మన్మం భార్తీఁ యాది, శ్రీయుగంబు చిందుగ సమాప్తింజెందు వర్యంతమున్. 100
- క. కలిపాషందా చుయములు దంకొని క్షీణించ ముక్తిదశగని సీవే పెరపీయ నామెజనె, ను జ్యోత చురల శ్రీవికుంర పత్రమునశున్. 101
- కే. భక్తి చిను మీవు నివ్వెంచు ముక్తి పీకు నెపుడు దాశ్యంబు నఱుపన సెదద దఱచు సీవు రమ్మున్న వియ్యెడ కేగుదెంచు ఇనుము సీవన్న వెంటనే! ఇనును మరల. 102
- చ. కదగి వశంబు పజ్జనించి కాచెడు సీపుత పిట్టుఁచెపు లి య్యోడగల రుస్సిరగ్గ ఇనుటల్ల దఱం తొసరించు దాన వి చ్చాడగు దనాన వృద్ధదశబ్దయగ సేరటైన సేము సీ వుడగుము చింత దీఁచి కనువొందు పుపాయము సేనార్పెదన్. 103
- చ. కలినెవయంగ నేయుగముగాపి మత్తొందికలేదు గావ న క్షురి నిషు వింటింటను దగం, గనకొక్కుని మాననంబున్. 104

దలకొన జేయనేని బెరథర్ము గాదవి సీ మహాత్మవం  
బుల నెంకొల్పనేచి, నెఱుపో హరిదాసుడ నందు నేనికవ.

104

సీ. పరమత క్ర్యు సుర కి బరిగిన జీవులే  
కలిలోన బట్టువు గాంచగలరు  
భయమింశయును లేం పాపులై నసుగావి  
కృష్ణ లయంబులకేగ గలదు  
ప్రేమరూపంబయ విలసిల్లు సద్గుత్తి  
నెవ్వారి యాత్ముల పివ్వుల్లు  
నా మహా రిములాత్ములిగు వారలించుక  
కలనై న గీసాకు గావబోడు  
  
ప్రేతసుర రాక్షస పిళాచ భూతచయుము  
లై ననగుగాక వారల యాత్ములందు  
భ క్రీగలపారి పుణ్యసంస్కర్మ చేక  
యైత్తిశాష్టైన ప్రథువయ యెనక మెరగు.

105

చ. తపమున జ్ఞానమోగమున ద్వానమున్న మరియున్ మఖాదులన్  
ఇపమున బ్రిహమాచర్యుమున సక్కుచులన్ మతిదేవనైన సా  
ర్ధ్యపడవి యా రమేషు దయాంబుది కృష్ణు సార్యమా గడా  
యుపచయ భ క్రీకింద కష్మాందు ప్రమాణము గోపనుండరుల్.

106

ఉ. ఆయక పూర్వుజన్మ నుక్కుతాతిశయంబున గాన భ క్రీష్ణ  
వేయ శవంబు లందొకటు బ్రీతి ఇవిందు మానవాణిన  
పోయ గుణాంరంబయిన యా కలి భ క్రీ భవాధి తారణ  
పాయము భ క్రీగల్ భగవంతుడి చేయవమందు కృష్ణుడై.

107

కం. అపకృతి భ క్రీ కొనర్చెదు  
కృపందు ముజ్జగములందు గీహొందుమున్  
ఇపలత భ క్రీన దేశిన  
నెవమున దుర్యానుహొందె నిఖిలావదలన్.

108

- ఉ. చాలవు నుంత ముక్తిని నొసంగగ జ్ఞానముభైక చర్చాలన్  
జాలవు పర్యాయాగములు ఉన్నములన్ ఇపముల్ ప్రతాండుల్  
జాలవు వేదపారములు జాహ్నావిముఖ్య వచ్చిత్రవాహానీ  
జాలములెల్ల భక్తియ యొనంగగ జాయను ముక్తి నీ కటన్. 100
- మ. అని దేవరిపరుండు దెల్చి దనమహాత్మ్యంబు నాలించి పొం  
పసుపారిన్ నకలాంగవృద్ధిగని యమ్మైనీండ్రుతో భక్తి య  
ణిషు రస్యాత్ముదఫీషు నీంపుల దివ్యాపేమమీరీతి యొ  
మ్మనె న్నాపై ముఖిపర్య నేచిపుడు సమ్మైదంబు మై నుండెన్. 101
- చ. అని యవ్యేఖతుం దపచిని నస్సుతించి. 102
- ఉ. సాధకులావతంని : మునినుత్తము : నీ యసుకంపజేసి నా  
చాన దొలంగె గావి యఱించ్చ యచేతనులైన వీరి సం  
భోదనమాచరించి కృప త్రోచియొనర్పగదే జగత్పమా  
రాధవకేళిలోల : అశరణ్య సమధూరణైకవత్పులా : 103
- చ. అని తనుతక్కివేడ విని యక్కటికం బెదగూర నారదుం  
ధనుషు ఛంధులావ మలరారగ వారివిదాసి తేఱద  
మ్మని మెయినల్లనన్ నిమిరి మేల్క్కాసు; జ్ఞానవిరాగ మెబుకొ  
మ్మని చెవి బేరెఱంగు నొలయం బిఱవన్ బిఱవంగ నత్తిన్. 104
- కై. సామ వేదాంత గీతాది సరసవథుర  
గానములగాక మేల్క్కాల గఱగనట్టి  
వారు మేల్క్కాంచి యాయాసవదుచు నెల్లు  
కడగి యా నారదాహ్యాన గౌరవమున. 105
- సీ. కముడ విష్ణు యొకింత గావి కావగలేక  
యొదలిపై ప్పుతిరప్పి యమ్మ వారి  
వసితువ్యు కాష్టోప మాంగకులై నేఱ  
కొరిగి బికాకృతి మన్మవారి

నలీగు నాకటి నలకుం మై దను  
వై న గదల్నగ లేచివారి  
నలము పేరలనశ నావులింఘుచు దూరి  
దూగాడు విద్దుర దేగువారి

జ్ఞాన వై రాగ్యులను గాంచి జాలినొంది  
యుకు!, సీ ముది సీ విద్ద నండ తేమి,  
ఆషచు జంతించి సురహౌతి యాత్మదలచె  
బిరము రాము వరాత్మరు భక్తురచు.

115

v. ఇట్లు తదీమోద్దరణాధం బక్కుంత వ్యుగ్ మానసంబున విశ్వరైక భక్తి  
భావను బిర్దిష్టమ్మంబును నంవ్యురించి నంత మథుర గంభీరంభిషున  
యొక్క యుశ్రీకవాణి యంబర మధ్యంబ వెఱవణి యొల్లరు విన. 116

మ. కలగం భోకు పలించు యత్కుమైక సత్కుర్మంబు గావించు పీ  
రంకై దావివచింతు సాధులది విర్యుత్తించు న్నటైన వే  
దొంగున్ పీరికి విద్రులో ముదిమి దోష్తేంవగున్ భక్తి న  
ర్మిలి నో నారద యన్న బల్మేకటి కర్మన్ మింట బేరెలున్. 117

సీ. ఆ యుకవపు బిఖ్యు లటగల యందు  
నధిక మోదంబున నాలించి  
రచియేమై యొరుగవా కలవిగాదని పల్కై  
నమ్మిసీశ్వరు తఱ్పు రమ్ము నొంది  
యే సాధనమున మై తెనయునో పీరికి  
నేది కార్యముగా గ్రహించ నగునొ  
పాధుపు లెక్కుడ సమకూడుండరొ యాయు  
పాయము వారెట్లు బిబక గలరొ

ఇందు నాముణ్య కర్తవ్య మేమి యనుచు  
వారి విరువుర సందుంచి నారదుండు  
దాని సమకూర్చుకొను పూన్చు దవిలి శరలి  
విథిల తీర్టాల వెంటడి నెమక జనియై.

118

- వ. అట్లు నారదుండు తదీయ సముద్రజాబు పొంపి నాకాళవాణి యాచే కించిన విగూఢ వచనంబున కర్తృంబు దెలియ వేడత్పూధునందర్వునంబుకై వసుమతింగల పుజ్య నది నద వన పర్వత దుర్గజైత్ర తపోధనాప్రమాదణ మున్నగు పొవన ప్రదేశంబుల గలయం ద్రిమ్మయుచు నమ్మైతావుల నగపిణి దాపసులకు దనచచిన కార్యం బెరింగించుచు నెందుపు సంకయ వివృతి గామికి పఱతెరంగుల బిబుతావుల కేగు చుండ నయ్యెచోటుల. 119
- మ. ఆమర్షీంద్రుడ వచ్చేనా వివి ముఖిస్తోషంబు యోచించి యే కరజెం జాన్వాచి యించుకైన నుడువంగా బూనశేరయ్యై ఓ కుగ్గుడు మూకత్వము దాల్చియుండిరి మహా గూఢార్థమంచమ్ము ల తరమం దెల్చిరి కొండరాదిరి యసోప్యండైన రంచన్పుకెన. 120
- మ. ఆవధానంబు లభించమిన్ దురవ గాహండైన రంచోక్కు మో వి వచించెన్ శర తాపసుండరిక దురేయంబున్ పాధు పుం గవుదోక్కుండు దురూహామంచనియో వింకన్ బెష్ట్ యోగీశ్వరుల్ దవులం గాంచి పలాయనైక పరతంత్ర త్రాణలైర తటిన. 121
- మ. ఆమర్షీంద్రుడ వచ్చేనా వివి వ్యక్తియన్న స్వ యుక్తంబు స్వా ప్రశ్నయమ్ మున్న దొరంగి చెట్లుకొక్కలై త్రానంబునుశారి ర స్వ ముసీకుల నమయోడిక క్రియల నమ్మైరీతులన్ యుక్తియు క్రముగా నావడ దాటనెంబచిరి నిజత్రాణైక వంత్రంబులన్. 122
- చ. అటువిని దారి తప్పైటుగనైనసు జాలక త్రాంతచిత్తులై యఁచువరె బారు మోని వివహంబుల గాంచి తపస్యులార మీ రెటు జనుచున్నవార లిటురేబికి నావడు వారు నారదుం దఱులదుదెంచె నాపించ యంతన వీరును బారిపట్టుటిన. 123
- చ. అంత వొక్క తపోధనుం దమ్మసీంద్రులంగని యో మహాత్ములార ! అవధించెదరే యని వారంకిట్లవియె, 124
- ప. కమనియ సుస్వర ఘనపద క్రమజటా వేద మంత్రంబుల వినికి వలన

మంత్ర పంత్రార్థ నంబందమల్ దెలిపెడు  
నుపనిష దుక్కల యులిషు వలన  
పాప్తి సంపొవకో పాయముల్ ఇవరించు  
వ్యగాధా కీ ర్తనముల వలన  
నా ప్రిక్య సంపొద నాతి ధరంధర.  
బ్రహ్మ సూత్ర ప్రచారముల వలన

చిత్య జాగ్రత్తావ భావులై నెగదినట్టి  
మదిసి భూన వి రాగు లెస్సుడును గాని  
విద్రయే దప్ప మెలకువ నేరకున్న  
వారలఱ నిదియేమి దెప్పరమొ గాని.

125

కం అని మొకముని యొక మునికిన్  
వినిపించగ నతడెతేంగి వేరొకసంకి ఇ  
ప్రిన ఫీ నా చెవులంటడి  
విసండె ముల్లోకములను విస్మయకరమై.

126

వ. ఆట్లు నారదప్రక్క, క్రమ త్రిమంబుగా ద్రిభువన వ్యాప్తంచయ్య నా నమ  
యంబువ నందందు పుణ్య సదీనర వన దేపాయికస ఉప్య షైతాదికంబులం  
గా తాపసో తము లోఽదౌర్యం గదిసి తమలో దాటు.

127

మ సరసీజానన! మాపసోద్భువుడు విజ్ఞానైక ధామంబు శ్రీ  
పారి దివ్యంప్రి నరోజుచింతనుడు విక్రై కాంత భత్తుడు నో  
సురమాసీభ్య దెరుంగదన్న యెద నెచ్చేనై న మర్యాదికివ  
దరమానే గగనోక్త సూత్ర కగు నృంబున్ విపేచింపగన్.

128

వ. అని పమాణవము గావించు కొనుచుండిరి అంత నారదుందు తవ  
కార్యసీద్ధి గానమికి జీంతించుచు, నా యా తీర్థంబులం గ్రుమ్మురుచు  
విధివశంబునం జేసి.

మ. బిహరికానన సీమకేగి యట దత్తాప్తి ప్రకారాంతరం  
బెదియే డన్యము గానరామివి దపంబే శేతునం చూచి నా

రదున్నంత పరపుహాస్త తపన ప్రవోత్ మానాంగు, అ  
భ్యదయోదారులు సాధువుల్ సనకముఖ్యుల్ రాగనెన్ జెంగటన్. 130

వ. అట్లు విచేయు సాధున్ త్రముల కెదురేగి నారదుండు నమయ నమచిష  
ప్రకామాదికంబు లోన్రిప్పి, స్వాగతంబిగి, విహితార్పనాద్యపచారంబులు,  
చిర్యారించి, యానంద బాస్ప హరిత నయమండును, పులకిత గ్రహం  
దును ప్రేమ ప్రసన్న హృదయండునునై, లోక సాభగ్య సంభావ  
పరత్వంబును, నక్కమార తాపసుల మద్దేణించి. 131

స. చిరశ్యావాసన జేకూరె నాకిందు  
శాస్త్రీయ దర్శన భాగ్య మిషపుదు  
బుద్ధిమంతులు తపోధనులు బహుళ్యతుల్  
జ్ఞాన యోగానంద సాంద్ర మతులు  
పంచ హోయన వయిః పరిభాస మానులు  
సాద్యులకుం గర మాద్యతములు  
చిరకాల పరిపాటి జెందిన వారు  
మదిరేచి మనుల బొదులు వారు  
సతత వైకుంఠ విలయులు చక్రి నామ  
విరక కీర్తనా భిరతులు హరి మనోజ్ఞ  
భూరి లీలాసుదారన స్వేర పాన  
పరవానంద విహృతులై బిరగువారు. 132

ప. భువిగూరి రెవ్వావి త్ర్యా భంగమున దొల్లి  
వాసుదేవ ద్వార పాలవరులె  
కల్పమంబు లదంగి కవిరి చిజస్తావ  
మెవవి కృపాదృష్టి యేసయు కతన  
మాధవ సక్కదా మాత్ర్యీక జీవన  
మే ప్రోద్ధ గావింతు రెవరు ప్రీతి  
హరిరేవ శరణ మప్పకమ్మనెడు వఱ్మ  
విరక మెవ్వరి నోటి విగుడు నట్టి

- మీ యుదార సమాగమా వే య ఫలము  
పరమ సౌఖ్య వశమున బడయ గలై  
కృసటి, దయనీయు నను దీసు దయగమండు  
బ్రిత కుహపాద నాస్తక చిత్తులారా : 139
- వ అని ప్రార్థించి. 134
- ACC NO. 21107
- మ. పీరమోసౌఖ్యము తప్పి ప్పి యును భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్య లే  
కరణిం గాంతురు నర్వు వర్షమాలలో గాఢంబుగా వారి నే  
సరణిన్ స్తావన జేయవచ్చున్నా : యనుస్తా నాస్తా నత్కుర్కు యం  
బరవాణిన్ వచియించినట్టి దెదియో వాత్రుచ్చి క్తింపరే 135
- వ. అవిన సురవాచంయమి వినతి నంగికరించి ఈమార మువివతంసుట 136
- కే. ఉఱ్ఱా, సురమోవి వర్వు ! ధన్యండనై తీ 945 - 592  
మింక జింతనేయకు మూను, మెవముదంబు  $\sqrt{EN}$   
కటగు చింతకు హూర్వమే మంభ సార్వ  
మై యెనంగెదు పావనోపాయ మొండు 137
- మ. వ్రతచూడామణి : యోగిభాన్కర : విరక్త గ్రాహణి, యన్యదు  
ర్షుత సీహిరపతంగ ! భాగవత ఛర్షస్తావనాహర్వు : హూ  
శిథ శ్రీకృష్ణ పదాళి నేవక జన శ్రేణి శోభాష ! యో :  
వతికోద్దరక : సీవ్రయక్కుమచి విష్ణుహూమై గ్రాహిని. 138
- ఆ. ఉపి భక్తికిట్లు లపక్కతి గాచించు  
సీకు వింతగల నేరదెండు  
కృష్ణ భక్తత్తుకి కేవలంబుగ జెల్లు  
వసుధ భక్తినకము పాదు కొంచె 139
- త. కాదనకింతపాటి యువకారము భక్తికి నాచరించు వీ  
కేది యసార్వ మారయగి, నెందు విచిత్రములేదు భక్తి ఏ  
కోయదయ మండునట్టు లమువాంద ప్రతిష్ట నొవర్సుగలు శ్రీ  
యూదవవంక వారిథి మధాంకని కృష్ణుని దానకోటిని. 140

- ఉ. లోకమున్న మహార్థ లతిలోక పథంబుల నేకమైతుల్  
వాకొని యస్సువాక దలపంగ నవెల్ల బ్రియాన సాధ్యముల్  
సాకపలప్రదంబు అయినట్టిపెగాని వికుంఠ పత్రన  
తృతిక రాజమార్గమది చేరువ యచ్ఛును గోవ్యమైతగున్. 141
- సీ. స్వాధ్యాయ యజ్ఞాబు జన యజ్ఞమును దపో  
యజ్ఞంబు లెల్లను నరపి చూద  
కర్మ సూచకములు ఘన భాగవతమునే  
జ్ఞాన యజ్ఞంబుని జగతి నంద్రు  
తకముఖ పరిగీత సుదుచిర తృథాగ  
వత కథా లాపంబు వలన మిగుల  
తవ్య భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యముల కతి  
ఓలము చేషురు కష్టములు దొంగు  
భక్తి కత్యంత సౌభ్యంబు పరిధ విల్లు  
దృష్ట హృగరాజ గర్జన వృకమిలట్లు  
ప్రశయమును గాంచు కలిదోష పథలమెల్ల  
భాగవత కథ నిసద సుక్రవణ మాత్ర. 142
- ఉ. జ్ఞాన విరకులంపేరపి జ్ఞానయ ప్రేమ రసార్థీయోచ బెం  
పూను సమగ్రభక్తి భువినాక్ష్మక గేహమున్న జనంబు ను  
మాని ప్రభాతమోద మెద బొంపిరి వోవగ క్రిడనస్య నో  
మోవికులేంద్ర ! భాగవత మంగళ మంజుల మోషణ క్రతిన్. 143
- సీ. పేద వేదాంత గీతాది గాన విశేష  
ములగాక మెలకువ గలగువట్టి  
భక్తియ జ్ఞాన విరకు లిమ్మువ్యురు  
విశర రీతుల నెన్ని యేవిగాని  
పేసివ లోధము జెంద నేరథివారు  
భాగవ తాలాప వశత నెఱుల  
మెలకువ గాంచగా గలరాగ మార్గము  
వద్య వద్యమ్మున వద వదమున

నూడవు డెట్లును వంశము ముడుగ దెలిపి  
యాలసింపక నన్నత్రింపు దనములార :  
ఓ యమోషు రక్కునులైన యొగులార !  
ప్రకటించ ఇగ్గటిత కుళ లాక్కాభులాక !

144

వ. అనిన ఏని కుమార సవకాదులు నారదున తీట్లింది,

145

సీ. చెఱకులో చక్కెర చేణిక్కుని పిధాన  
పాలలో నెయ్య చేఱదని పగది  
పటబోట్ల సఱ రూపమం టిస్సుముగ వన్న  
యాగమోపనిషద ర్మామృతంబు  
నెరపువో వదబోయ నెగదిన కూడలి  
యత్యత్తమమ్ము మహా ఫలంబు  
దేవతా జనరసో దీపవ కాఢబు  
మహితర సులభ ఫలాంబికమ్ము  
ప్రాణి భక్తి సుజ్ఞన విర కుల విల  
పాదుకొర్చెది తలపున బయలొసర్ప  
బరగి కరము లాసిల్లు శ్రీ భాగవతము  
సాగమర్మము నుల కేమి యబ్బరంబు.

146

కే. ఆగమోవ విషాగ్వతు దైవాడు

గీత నానరించి ఖించిన కీర్తిశాలి  
బాదరాయణ తజ్ఞాన వారి మునిగి  
పూర్వ పరితావ తత్త్వదై ప్రాక్కుషే.

147

వ. అమవమ తత్వాను సుధావిధివగు నీవతనిం గదిపి పహజకాదుయంబున  
దొన్న భవదివ్విరచిత భాగవతార్థ పరిశ్యంపింతంబగు చతుర్ముకి నువదేశించుట  
గారె కృష్ణ దైవపాయనుండు నిర్మతాధియై ప్రశాంత చిత్తందై శ్రీ మహా  
భాగవతంబు నమస్త భాగవతోప జీవనార్థంబు గాపించె నట్లు యతర్కు  
ప్రాప్తమ్మాన సంపన్ముందవగు నీ కీమోహమంగర్గంబేమి ? ఎందుంకు  
ఔషించెదవు. భవత్వీకాశ శ్రీభాగవతార్థ క్రవి ప్రశాంతమున మంగళ

కలిదోష నంక్రాంత శోకదుఃఖాది నానాపీడపరిహారంబై విరవిక విత్యా  
నంద సౌఖ్యంబు సమకూరెడినని ననకాదులేరింగించిన బ్రిణయ ప్రక్రణం  
బున సురముని న తముండు, 148

చ. ఎవరి యమోపదర్శన మనేక భవార్తులదంచి మేలు మా  
నవులకు విచ్చునో; యెవర నారతజేషము భావిగీత భా  
గవతకథా సుభారస నకోతుకచిత్తులొ యట్టివారినే  
నవిరథ భక్తి బ్రేచము ల భద్రీవదజేయగ వాళ్ళయించెవన్. 149

ఉ. నైక ఇనున్నహాస్ర సముదంచిత లాగ్య మహా పరోదయో  
శైవకత సత్పుమాగమము కేవులునప్పుడు ఘూరుమండు బో  
దాకరహేతు మోహ మద రంత మసాంధ తమంబిడంచి, యు  
స్తోకవివేకమున్ బొదము తోదన పెంబొనరించుకోదగున్. 150

ఊ. అని దేవసంయమి టమారననకాదల బ్రిశంసించెనని మాతుండు శోన  
కాదుం కెంగించుటము, 151

చ. శివ కమలాసనాద్యమర ఫీద్ధుని స్తుతిపాత్ర లోకభాం  
రథకుల దుగ్గసాగరః సుభాకర తీర్మానవారవింద! వై  
శ్రవణ మదవజీంద్ర ఘృగూర్జ! అరాంతక విర్జితేంద్రః వై  
భవనతపారిజూతః రఘువల్లభః దశరథీః దయావిథీః, 152

కం. సీరేష వక్రలోచన  
పూర్ణామల నదుఱ ప్రసవసౌరథ నం  
పూరిక సకలాజ్ఞాంధ  
దారాధర సీరథామః దశరథరామః, 153

మార్గిః నవన కుశలక్షాంకిః సాధు లోకోపకారీః  
భువన భరణదక్షః భూసుతేచ్ఛా ప్రతీకాః  
దివిః వికరపేవ్యః ధీరవిత్యాము భావ్య  
శ్రవణ సుభద్రామః చారు సాకేరథామః, 154

ప్రథమశ్యాసనము

గద్య :- ఇది శ్రీరామవంద కరుణాపడిలభ్య కోతి  
విశ్రాజమాన భోజనపల్లికులచవిత్ర కౌశాంగ్నిస  
గోత్ర కృష్ణార్యతమాఖవ వేంకటార్య విరచితం  
ఒఱున శ్రీ భాగవత మాహాత్మ్యాంబునందు

155

ప్రథమశ్యాసనము సంహారము

# శ్రీ మద్బుగవత మాహోత్స్వము

ద్వితీయశ్యాసనము

క. నవనావన భవపావన

ఇప్పటు కోదండరథః నీతారమజా :

ధువనైక సుజన తీవన

ప్రవిష్టల సుగుణైక ధామ రాఘవరామా.

1

వ. దేవా : ద్ర్యు చిత్తంబున సవరించెదవుగాతః సకల పురాణాశ్యాన  
విభ్యాతురైన పూతుండళిల హాకథా క్రవణ పరిణతాంతః కరణందగు  
శాసనవ కిట్టని తెలుపందొదండె

ఆట్ల దేవముసేటిరుం రక్తపోదన పురందరుల ప్రిమ్మతించి వదంపది  
యవరోకించి.

2

మ. పదనర్ణాన విరక్తి భక్తుల ప్రాతిష్టంజీయు యక్కంబునన్  
హృదయా మోదకర్మ గౌరవ కచో హృద్యంబు నానాకథ  
స్వరమో శ్రీ కుక్కాత్ర మెంచు ప్రక ప్రభున యక్కంబు బెం  
పొదవన్ తేచుటకర్మామైన కదమేదో దాచి భాషించరే.

3

వ. అవి ప్రార్థించిన

4

పీ. పుధరార్థ కుక్కాత్ర మహితాను భావంబ  
గురు రహప్యార్థముర్ గురురు పడగ  
పేద వేదాంగాది విదుతైవ పాఠఘర్  
విశదంబు కథన గావింప వలయు

శ్రీ ఉక్కాప్యాహృత శ్రీ భాగవతకథ  
 శ్రవణ కొన్ని దినాలు సఱవ వలయు  
 నియతిమై గా చించ నియమంబు లెల్లను  
 వినచించ వలయును విరము దెలిసి  
 ప్రేమ గ్రహమన నవి వివ్యంపు డవ్వి  
 యనుచు బ్రాహ్మించ నాతని నాదరించి  
 సవకముఖ తపోధన చండ్రు లిట్లు  
 అంచి యుచిత మృదూక్తుల నతనితోడ.

6

క. స్నాతక జనపాతక పం  
 ఘూత ప్రక్షేప చరణ గంగాతటినీ  
 శితల వాతార్పక పరి  
 ఘూత మాతు ద్వార నికట భూభాగమున్న.

6

సీ. ష్వయ ప్రతిష్వయ సంక్రితజన సేవిత  
 వరతచోదన పరిపారి తంబు  
 సార్య విద్యార్థర చారణ గుంధర్వ  
 దేవ సిద్ధ కదంబ సేవితంబు  
 దివ్య మేకాంత ప్రదేశస్థ మనుషము  
 మామోద కరము సుభాలయంబు  
 చాపీకరనరోఙ చంచరీక మరాళ  
 రుచిరాంబుఘూర్చ నరోవరంబు  
 ష్వయపలిలితా తరువన భూషితంబు  
 కోషల పులిన హృదయాభి రామతలము  
 అవగత ఏరోధిజంతు నమాకులంబు  
 దనరు సానందనామక తటవనంబు.

7

స ఆచటి.

8

చ. సంపుష్మ జ్ఞానయజ్ఞముల పర్వము నీకు సుపార్యమోహ కే  
 వల రసరూపమై వెలయు భాగవతర్ము పొగునందు వృ

దృల రనతోడ చిర్యారను దొకొవివచ్చును రక్తి మాధవో

జ్యోల కథలోవ్యు తాషైలకు వత్తరు భక్తి మఖాయ ఇబ్బమన్.

8

శే. పారికథాచ్ఛ మిసుచుంత నాలకించ  
వారు మాఘ్యరు నవవయః పాటవంబు  
మేన జేకూరి పొఱతు రమేయ కాంతి  
రుఫము సర్వాంగముల లభ్య తత్వరమ్ము

10

శే. ఈ విధంబున దెల్చి సమిద్ధకేళ  
లా కుమారుఱ ననకాదు ఉత్తి గూడి  
తత్కుధా రనపాన తత్వరత వెలయ  
తరలి గంగాతటంబును దరియ జనిరి

11

శే. బూర్యవర్లోక సురలోక ముత్యలోక  
వాపుఁగు వైష్ణవోతముల్ వచ్చిరటకు  
భాగవత కథ పీయూష పానమువకు  
మూగి రనలంపటాత్మురై మైట్లమొదట

12

శే. అధిక గౌరవమునజేపి యరుగలేవి  
దేవ గంధర్వ కిన్నరాదిక వగాఁ  
భృగువు వెరపార తోరగావించి పనువ  
వరిది తత్కుధా రన త్రవణాను రక్తి.

13

పీ. గౌతమ భృగుకణ్ణ కళ్యాప జమదగ్ని  
గాదేయ గర్భాకల వజ్ఞ  
తై మివి మాండవ్య జాణాల వరతంతు  
దేవల కోహం దేవరాత  
కొర్కు చూర్కుంచేయ గాలవ కాందిల్య  
వైఱ భరద్వాజ పరకరామ  
మైత్రేయ రోష మౌద్గల్య పెప్పరం  
చ్యవణాత్రి వత్సర యాజ్ఞ వల్మీకి

పర్యత పరాళరాసిత వ్యాస మఱల  
మటిబవ ... చ్ఛయా కుకుడలైన  
యోగివర్యులు ఓష్ణాది యుక్త లగుచు  
వచ్చిరి కథాసుభా నిషేషం మనీష

14

శ. మరియును,

15

స. చతురాగమోవ నిష్ణంత్ర తంత్ర ప  
ట్టుత్త స్నేతి పురాజ సంచయములు  
గంగా సరన్వాతి గౌతమీ ముఖనదీ  
పుష్టిరాది సరస్వమూహా ములను  
వారజాసీ గయా ఉదరీ కురుషైత్ర  
సేతు ముఖాఫిల షైత్ర ములను  
ప్రాణ్మృతాక్షాపక ప్రాతరాదిక కాల  
మందరాధ్య చల సమాజ ములను  
దండకాది కారణ్య కదంబ కములు  
దివ్య సుందరా కృతులూని శేష మెసగ  
బాగవత కథామృత రసాస్వాద విరకి  
విబద్ధ గంగాతటము జేర వేద్మాణవిరి.

16

కం. సుర విద్యాధర కిన్నర  
గరుదోరగ సిద్ధ సాధ్య గంధర్వులు వ  
చ్చిరి గంగాతటి జేరగ  
హరిచరితామృత నిషేషణనక్త మెయన.

17

శ. శ్రవణస్త్రీని యేగుదెంచిన యుక్త్యశేషి మున్నైవ శ  
గవత గ్రామీణులన్ యదాపిథి బహుకారాన వ్యాసా  
ర్ఘ్వ విశేషంబుల బాణనల్నే గుఢలప్రశ్నాము శ్వర్వంబుగ  
దివిజ్ఞంద్రుదు దీక్షితుండగుచు నాతిధ్య క్రియారోధమై.

18

సి. పరమ హంసక పరిష్వాషకో చార్యులై  
 వైష్ణవాద్యుయ బ్రహ్మవాదు లైన  
 ననకాదులన ఏంచి స్వ స్వేచ్ఛానన  
 సమువ విష్టులయిరి నథికు లందు  
 వ్రగ్రభాగంబున నథివసించిరి హారి  
 స్వరం పరాయణల్ ననక ముఖులు  
 వారి కథియులమై వారదు లొకయోర  
 నొకట దహోధను లొకట సురఱ  
 నొకట వేదోపవిషదాదు లొకట నదులు  
 నొకట వనములు ఛైత్రంబు లొకట నొకట  
 వత్సలా కడ్జనాగత నకలజనులు  
 గా నిటువసించిరా సభాంగణమునందు.

19

వ. ఆ తుభనమయింబునందు.

20

చ. జయురవముల్ నమక్కుళులు శంఖరవంబులు మిన్నుముత్తై పై  
 వయచిరి మాన లాం పటపాన కులాషతల్న పురాంగనల్  
 ప్రేయమున వారిమీద గురిపించిరి కల్పక పుష్పవర్ధముల్  
 రియల విమానరాజముల పై జియించుచు దేవనాయకుల్.

21

ఉ. యోగివరేణ్య లాదిషును ఇత్తములో ననకాదులట్లు శ్రీ  
 భాగవత ప్రభావ మనవర్య నమాహిత విక్కరై క చే  
 కోగరిషన్ వచించిరి మృదున్నతు నవ్యతరో కులన్ మహా  
 భాగుడు సర్వభూతహిత భవయుతుండగు దేవవోవికిన్.

22

ఊ. ఏయదివిన్న మాత్రముననే యవవర్ధము చేతిలోవిదౌ  
 నేయది యాలకింప ఇగదితు వానముశేయ నాత్మలో  
 నా యతిలోక భద్రకరమై రసహరితమై యనన్య సో  
 ఖ్యాయతనంబు నాగ నలరాదెరు భాగవతాఖ్య నంహితన్.

23

వ. నని స్వరంబుగా వక్కాణింతుము యయ్యా ! సురపారి కాంక్షి వర్యా :  
 దత్తావధానుండవగు మయ్యాచి యష్టాదశ గ్రంథ పరిమితంబై ద్వాదశ

స్గృంధ సంహితాత్మకంబై పరీక్షిచ్యుక్త వంవాద రూపంబై తేజరిల్ల,  
శ్రీ మన్మహాబాగవత పురాణ రాజుడభిల బోకానుపన నంపేవ్యంబును,  
నముపావ్యంబును, సంభావ్యంబును, క్రోతవ్యంబునునై యంరాయ. 24

- మ. అనమంబై బుద్ధసేవ్యమైన తుక శాస్త్రాంచక్కువా లావమర్  
జనుడిందాక వినండో! యంతరకన్ సంసార చక్రంబునం  
దనిశంచెంతయు సంత్రమించుచు దుర్భాకీర్ష విక్లంత చే  
తపుడై వందురుచుండు నావదలచేతన్ దుస్తరాళ్లానతన్. 25
- మ. తదభదసేసి బ్యాటి పెదదారులు బట్టగు జీపినట్టి మీ  
వెనగు పురాణశాస్త్రములు వేదములేమి ప్రయోజనంబు రో  
గడుకొని మోక్షలక్ష్మీ నిదె గై కొను మిచ్చెదనంచు బాచి న  
గ్రహించిని తీ చాటుచు జీలంగెదు భాగవతంబు గలగన్. 26
- కే. వాజిమేద సహాయంబు వాజిపేయ  
శతము తుకశాస్త్ర పోడశాంతంబు బోల  
వెన్నుడును భాగవత కథ తెనగునట్టి  
గృహమఖిల తీర్థవ్యాప్తమై యెనక మెనగు. 27
- మ. అరవిందోదర దివ్యశామ గుణలిలాంచక్కఫో దాత్తమై  
పరమ శ్రీకరమైన భాగవతమున్ భక్తిన్ సహాయంబుగా  
నరురెందాక వినంగనేరరో! యమప్రాతంబిల్లన్ నిరం  
తరమున్ వారాల బాయవంతకు దబోధన్యా! మునిగ్రామటి: 28
- సీ. పుష్కర గంగాది పుణ్యతీర్థస్నాన  
పలములు నముతను బిదయలేవు  
కాశి ప్రయాగదిక క్షేత్రరథ్యన  
పలములు సామ్యంబు బిదయలేవు  
హాయమేర రాజునూరూద్యరాదిక మచు  
పలములు తుల్యత బిదయలేవు  
జవ తపోదాన దీషిముఖ్య నముపాత్ర  
పలములు సాటిని బిదయలేవు

ప్రాజ్య వేదేతిహాన పురాణకథన  
పరమ రెన్నెన్నెన నిసుమంత బదయలేవు  
హృద్య భాగవతకదా సమిద్ధ పలము  
నందు నోక శతాంకముతోడ నైన నరుడు.

29

తే. పరమ పదవాంచ నెమ్ముది బరగువార  
లొసర భాగవతళోక మైక్కుతైన  
వర్షమైచను దగ భాద్రమైవగాని  
త్తకి నిరతంబు పరియాంవ వలయజూమ్ము.

30

సి. ప్రజావాష్టరమునకు భాగవతమునకు  
వేదాంతమునకును వేదమునకు  
ద్వాదశాత్మ్యవకును, ద్వాదశాష్టరికిని  
ద్వాదశిన్ హరి, లాసరముకు  
పుడుపోత్తమునకును సురభికి దులసికి  
అగ్ని దేవునకు ప్రయాగమునకు  
నవపీసురునకు గాయత్రికిని వసంత  
మునకు బురుషపూత్తమునకు వత్స  
రాత్మకమగు కాంమ్మున కాత్మలందు  
ప్రాజ్ఞ తెంకేని భేదబంధులేక  
వాసుదేవుని దివ్యరూపములగాన  
శ్రీతిచేతను భ్రత్తి భావించుంద్రు.

31

మ. అనిశ్చమెవందు భాగవత వర్ధముతోడ బంధించు నా మహా  
త్మునకు జనుస్సుహస్నకృత దోషచయింబులు నాశమైంది పెం  
పొసయగ రాజమాయిషభమున్ హాయమేర మంబుదారతన్  
బొనరుచు హూర్యపుజ్యములు బొంది సులించును నిక్కువంబుగన్.

32

సీ. మహిమాంచికంబియ నుంగళప్రదముయ  
పొందు తులసికా పోషణంబు

నక్కలపహంచియి యత్యంత కుభదమై  
 చెంగెడు ధేను సంపేవనంబ  
 ప్రకటాగమాంచల ప్రతిపాద్య మానమో  
 భాగవత పురాణ పరన నిరతి  
 సమపాస్యమానమై స్వస్యస్యామి రూపమై  
 చెఱవారు శ్రీహరి చింతనంబు  
 నరయ నొండొంటితో సాచీయని వచింతు  
 పకల దర్శనుశాసన సభలయందు  
 నిధిల తాత్మికవిదులయి నెగడుమనుబు  
 పకల లోకోపకారంబు సయపుకొరకు.

88

కం. జీవోత్కృతమణము వేణు  
 బావన కుకశాత్ర పుణ్యాక్ష్య స్ఫురణన్  
 గాపించువాని కొనగున్  
 గోపిందుదు పరమపదము కూర్చుదలిర్పన్.

89

కే. స్వర్జ సింహోన్వితముగ శ్రీభాగవతము  
 పాత్రుడగు భాగవతునకు భక్తి నొపగు  
 పరమధస్యదు సాయణ్య పదవిబోంచి  
 కేవలా నందమునుజుడు కృష్ణతోడ.

90

పీ. జననమాదిగనాక క్షణకాల మేనియు  
 బానిక నెకచి తమన దనరి  
 యే భాగ్యహీనుందు శ్రీభాగవతకథ  
 మృతమానదో : ఆ వికృష్ట తమదు  
 చండాలు విధము రానభము విధంబున  
 వ్యద్దము వానికీవనము వాని  
 వకునముండని మహి భారరూపుండని  
 నంతళమంగళ చరణుడనియు

జనని జన్మము దుఃఖ భాజనమొనర్చు  
పాపకర్మదు సే వాని బ్రథుకడేల ?  
కంప జీవచ్ఛనంబని వటకచుందు  
రంబదుహ వంభవేంద్రాద్యులైన మునుఱ.

36

కే. కోటిజన్మ నమార్జుతాకుంర సుకృత  
వరిజతింగాక శ్రీభాగవత పురాణ  
మంజులకతా నుదాస్యాద మహిత సుఖము  
నెనయు భాగ్యంబు మరి లభియింపగలదే.

37

చ. బుకమును బ్రహ్మచర్యము నమిధ కులోచితపృత్తమొవు నూ  
ర్జుకషతి నిక్షమున్ గదగి శ్రీకర గోవకుమార సత్కు-భా  
ద్యుక కుకగిక భాగవతమున్ ముదహరగ నాలకింపనా  
యతకపోధురీఱ ! కమలాసనసహనసపుత్ర నారదా :

38

కే. దివసనియమంబు పనిరేదు దీర్ఘభక్తి  
నిక్షులైక మనష్టు-దై నియతిలోద  
పూజ్య భాగవతమును నుహూర్మమగము  
సర్వకారం మాకర్షిష జనుసుసుమిత్ర.

39

మ. మనముంగెల్చి విధిప్రకారమగు నేమంబోపు దీక్షమపా  
ళనమున్ జేయ నకక్యమైతగుకర్లన్ లక్షీంచి శ్రీవ్యాసనం  
రహదో శ్రీ కుడెవుదేర్పురచె నాస్తన్ రోకకల్యాణ భా  
జవమైనట్టి వీధావమొందు మును శ్రీ నప్తాహమున్ సత్కుతిన్. 40

ప. నిరతన్ క్రావణ మాపుమానముల నిర్వాణామ నంధాన బం  
ధర మాహాత్మ్యం ఏతుద్ధర భాగవత .. న దోరంబు నద్వతీమై  
గరమాలించిన యట్టి సత్కులము సాకల్యంబు నాపారుభో  
క్షుర సప్తాహ కథానక క్రివణ మాత్రం జేమరున్ నారదా !

41

త. మౌహమదాదురేచి వట పీచయ బోషు మనంబు నృష్టం  
ధాహము రోగపుంజములు దార్శని యాయువు నా హరింప తు

శ్రవణుడిందుచున్న కల్పితుల మేఱ మదిందఱంచి న  
ప్రాహ సమగ్ర సంక్రమణ మారసిచేసె కుకుండు సత్కృతవన్.

42

తే, తలవ యోగ సమాధులు జమములెన్ని  
సలిపిననుగాని యొంతేని గఱగన్టి  
సత్కరింబు సప్తాహ సంక్రమణ వశత  
నట్టు దానికదియ నిరాయానముగు.

43

సీ. పావన షైత్ర సంపేవనంబునకంటె  
సథిల తీర్మాపగా హనముకంటె  
శృంగా పారమ లకంటె వ్రతరాజముల కంటె  
సత్కరాజేతి హనముల కంటె  
రాజసూయము కంటె వాటపేయ ము కంటె  
జమముకంటెను పుహా తపముకంటె  
దానంబు కూటపేను ర్యాన్యాగము కంటె  
యమ నియమాది యోగముల కంటె  
నథికతరమైన సప్తాహ మంత్రమిగుల  
నదిరి ! సప్తాహ మహిమమేమనగవచ్చ  
వతిత కృపతాది ముక్తి సంపాదకంబు :  
సకల సముపొన్య పరమార్థ పొర్చకంబు.

44

ఉ జ్ఞాన ఇపాది భర్యములు గారాలి యోగవిధానిసూచకం  
బో, నిరవవ్య భగవత మారయ కేవంముక్తిదాయకం  
బొనను వింతపల్చు లిపుదాదితి రేగతిగరె దార్శా  
సూన మహాత్యగారవ మనోళ్ళత దానికి సూత దెల్పే.

45

వ ఆనివేదిన శాసునకు సూతుండ్రిల్లని మణిష.

46

సీ. వమషతీ తలమును వదలి దామోదరు  
దేనాడు వైకుంఠ మేగదంచె  
అనాడె యూవార్త నాలించి యుద్ధవు  
రఘ్యత విశేష మార్కుదంచి

కారదునై కృష్ణ గదిపి విధేయత  
విఠలాంచి తాంజలి పుటము వెలయ  
భయద దున్నహ మోర భాషికాల జనిష్య  
మాణాపఁడుద్దిగ్న మానసమన

ప్రేమ భయభ్రత్తి పిన్య పివేక శ్యుక్త  
దగుచు నథివాదనమొనర్చి యంతికమున  
ప్రార్థన స్వయ సాంత్యసార్యథిల గతుల  
పెరయ విన్నపమిట్లు గావీంచె నతదు.

47

ఉ. నీవు ధరందొరంగి విజ విక్ష్యావిభూతివదండు లేరగ  
బోవగ, మోదమాత్మ రగబొందిఱుగాని యటన్ నమస్తమున  
సీరని నమ్మియున్నమము నెట్లన నెవ్వగపాలద్రోచి నీ  
వేషధి బోవనెంచితివా : ఈశ : యచింత్యములో భవచ్ఛిదుల్.

48

చ. అదె యఱదెంచు నీవరుగునంతన లోకభయంకరాతి దు  
ర్మాదకలి, దుర్మిపాక అలమండల మోడుకొనంగలాచు, దు  
ర్మాదయుల సంగతిన సుజను, లెల్ల దుర్గాహచిత్తతై మహాన్  
గౌదగౌన జాతురీవగిది మూర్ఖీజాసుమ్ము జగంబులన్నియున్.

49

శై. కరిని నానాట బెంపును గాంచు పాప  
శరము మోవంగ జాలక వల్లటీల్ల  
దీనయగు గోరూప భూదేవి యస్య  
నింకపీద నెవ్వని యూక్రయంచు నోక్కు.

50

శై. కరగి సమదృష్టితోన రక్షివరత్య  
షదివ నీకండి నితరుల కలిగాదు  
గాన సుజమలయెడ నీవు కాకరించి  
భక్తవక్పుల వదలిషోవలను మమ్ము.

51

చ. శ్రీజన రక్షార్థమయ చిన్నయవిర్యంమూర్తి సుందు నీ  
వతుల విభూతి రాజిలగ నాకృతినొంచి మెలంగినట్టి య

చ్యాత ! వమదేవనందన ! భవోదధితారక దివ్యసామ ! మా  
స్తోత్రితులెంచి మామనవి జేకొనవే కృపణై కవత్సలా :

52

ఈ. రాజీవేష్టణ ! నీకు భక్తజన సంరక్షిపరత్వంఛదే  
యోజించవును గాన నీదగు ప్రయాణోద్యోగమున్మాని ని  
ర్మాణమున దయాసుధారన పరీవహంబు పూరించి యు  
ద్వేజత్కులకరోర తీవ్ర దురితశ్చీధాగ్ని ఇల్లార్పువే.

53

ఉ. దానశరణ్య : నీ విరహ దారుణవహిష్మకి త్రుగకిమ్ముహిన్  
వానమునర్చి నిఱ్మిరచి భక్తులు కష్టపడేత నిగ్దతో  
పానమయస్కరంబు దురవాపమగాన మరిన్ విభారమన్  
జేసిన తావనార్థముయి జేయముపాయమన్గహంబునన్.

54

క०. అను నద్దుపు పదాకులాపిని  
వసకోదరుదాప్రశాన వరత్కీర్తమునన్  
మనమున మిగుల విచారం  
బొనరించి యుపాయమరయ నుద్యోగించెన్.

55

క०. ఇక్కావలంబి మునటన్  
యుక్తిపాయంబు నిఱుల నౌనరుతువని ను  
నక్తముగావించెను హరి  
ప్రాక్తవ నిఃశేషమెల్ల భాగవతమునన్.

56

మ. హరి యంతర్థివహించి భాగవత ద్వాంబోదిలోనన్ పిరం  
తర సంపూర్ణ డైష్ట్ మంజుల రసోదాల్చెల్లసర్దూప, ఏ  
స్నురణంబోవు ప్రంపుండ్రుల సరిరంపూర్మైక సంర్పుళ్యమే  
మురజిన్వాట్చుయమూత్రి భాగవతమై బొట్టున్ ఇగదేయమై.

57

కే. బహుళ దారిద్ర్య దుఃఖ దౌర్ఘయ ముఖ్య  
వృజన విర్మాలనంబు, గాచించు కొలకు  
కామమం వైరి షట్కు విష్ట్రమునకు  
నరయ గలిలోన ధర్మమియ్యదియ సుమ్ము.

58

- వ. కాషచ పురుషులెంతటి విజ్ఞానసంవస్తులే యుగుదురుగాక ! తార్పుళందైన దైవమాయ దరింద నేరరని కాదో, శుకుండు పస్తాహంబును తేండిర్చుంబుగా కలియుగంబున వియమించెనని, సూతముః పురందరుండు, శౌనకాదితాపన పుంగవులకు జెప్పి మఱల విట్లువియో. ॥౫॥
- తే. కడగి సనకాదురిట్లు ప్రకాశపరదు  
చున్న సప్తాహా సంశ్రవణానుభర్మ  
మా పదమ్యల కవగాహామయ్య, కాని  
యట్టితటి దోచే నటి నొకయట్టురంబు. ॥౬॥
- వ. అది యెట్లంకేని వివరించెద నవహితుండ్రవై వినము. ॥౭॥
- చ. తరుణ వయస్సులై తగు సుతద్వాయతో పొదమాపె భక్తి మం  
దరథరః వందగోపనుతః తామరసాఙ్ఖః ముకుందః శారి ! శ్రీ  
హరి ! యను కృష్ణసామచులు సారెడు సారెకనేతమైన వై  
ఖరుల నుతించుచున్ బ్రిజయ గౌరవమైవ్య సభూతరంబున్. ॥౮॥
- ఉ. భాగవతార్థభూషః విరుపాధిక మంగళవేషః నంతత  
త్యాగమవీష ! యోచునలరారెదు భక్తింగాంచి రమ్ముహా  
భాగ తపిష్టోక పరివారికమీసభ యెట్లురెప్పుదీం  
దేగతిజీరె భక్తియని యెంతయు నభ్యులు నంశయాత్మురై. ॥౯॥
- చ. అనుషుమ మాధురీయుకకథ ప్రతిపాదితమయ్య భక్తి సి  
తనయులతోద విందిష్టుదుదార హరిప్రజత ప్రసన్నయై  
యని పుషులాకుమారసనకాదులు నభ్యులతో వచింపగా  
విని, వినయావనమ్రమయయ వేడె ననందన భక్తివారంన ॥౧౦॥
- ఈ. ఓ సనకాదులారః వెనుపొందిన మీ యనుకంపజేపి, వి  
ర్యాపితమయ్య దుష్టులియు ప్రాణ్య ముకుందకథా రసంబున్  
శ్రీచెవార వేడుకంచే సమవ్యాండతి నెందుమందు నా  
వాసము వాషతిండు విరుపాధికమైనదొకందు నాకికన్. ॥౧౧॥

- చ. అని తమవేడు భక్తిగని యా ననకాదుడు నీవుప్రేమ ఆ  
సివయి చిష్టురూపమన జైష్మదలర్చి భవోగ్రోగభం  
జనమొనరించుచున్ బరమసాధుయ వైష్ణవులైనవారి పా  
వన హృదయంబులందెప్పుడు పానమొనర్చు మాత్రమవై 66
- ఉ. ఈ కలిదోషశాఖము లాపెంత నమరములైనవైన నా  
బోకన జైయునైన బుయిలోర్చుసుగాన వసింపుమంది, వి  
రీకత నంచ వారు వివరించిన యంతన భక్తి కౌతుకో  
తేస్కత డెంకిజేసె హరిషేషకచూనన మందిరంబులన్. 67
- మ. దన పాందిత్య కులీనతాదుడు కొఱంతం జ్ఞానిన్ జుడె, నె  
వ్యవిచిత్తంబు ముకుందు భక్తికరవో? వాడన్నిటన్ ధమ్యాదే  
ఉను దన్నాననమందుజేయును వికుంరస్తానమన్వీడి పా  
వనభక్తి ప్రజమైకలోయదయి శ్రీవాసుందు సంబాసమున్. 68
- మ. పరమోక్షుష్టతమంబు పావహారమై బ్రహ్మత్యకంబో కులా  
కరమీ భాగవతంబు నిష్టిదచి యిలకన్ డెప్పగానేల నో  
పురమోసీ! కదుపాను వళమున్ క్రోషల్ ప్రవత్కర్ల దగన్  
హరిసాయాజ్యము గాంచువో వితర ధర్మచక్క మింకేటికిన్. 69
- ఉ. వైష్ణవరోక చిత్త నిరవద్య తరాప్రతిమావల్క్తి వ  
రిష్ట లిష్టు భక్తి వటు ప్రేమమయింగని శ్రీవికుంత వ  
రిష్టతచ్ఛి, కృష్ణదోషరించె ప్రియాలుచే గాపురంబు రో  
చిష్ట జవాస్త భక్తజన చిత్తచూలందతి కౌతుకంబున్. 70
- సీ. భక్తవత్సలు శ్రీవచ్చాంకు డుల్లుని  
స్కూటీ కృష్ణతుందల మండికుందు  
వనమారి ఉలిక త్రిభంగి విలాసు ద  
గజ్య షనోఇ లావజ్య యుతుదు  
సఃలవయోధర క్ష్యమలాంగురు పీత  
వాసుదు చందన వాసికుందు

కొన్నటోనేతుడు కాంచీముఖానేక  
దివ్యాఖరణ నమ్మదిసితుండు

మావితానంద చిన్నార్తి మధురవేఱు  
హృద్య గానాభిరతుడు శ్రీకృష్ణరట్లు  
శక్తి విత్యాముషక్కడై భక్తజనుల  
చిత్తములయందు వానంబు జీయదొడగె.

71

చ. భ. పరిషారి హృద్యరస భాసురి భాగవతామహాకథ  
శ్రీవణ కుతూహలం బెదద సందచిసేయ వికుంఠ వాసు ఏ  
దువముల్లైన వైష్ణవులు దస్యులు సత్యరమేగుదెచి యు  
క్షమమన గూఢరూపములు దాలిచియుండి రనస్యచిత్తులై.

72

వ. అందం హృద్య ప్రవర్తమానంబై యతిలోక దివ్యమంచోక్కువ పరంపరా  
న భావికంబై యసాధారణ మహామధి రాముబై యన్య సిద్ధ  
లోకిక ముఖానందపరంబై. యలరాయచు, సప్తవాసర ప్రవర్తితంబై  
యొప్పెదునట్టే.

73

సీ. సప్తమ మహామట్లు సర్వతో ముఖమగ  
నంపూర్తతనుగాంచు నమముందు  
జయ జయోరవములు లయలనిండె కరంబు  
విరిపె నలోకికోద్యుల రనము  
సారెసారెకుమ్మాపె శంభారవంబులు  
కురిపె సచూర్జమై విరులవాన  
తసగేహావిన్ముతి గనిరి నదస్యులు  
కేవల పార లౌకిక ముఖంబు

సీ స్తిరచరాత్మక మయన నృష్టికిట్లు  
లోక్కుటవ తస్యయావస్త యొదవ గాంచి  
విన్మయంబింది పురహోవి వేదెవిట్లు  
సనక ముత తపోరవ నత్తములను.

74

స. నర్వాతికాయ యి సప్తాహ మహిమ మ  
లోకిక మదిక ఫల ప్రదంబ  
నిరతిశయోజ్యల నిర్వాణదాయక  
మఖిలైన వంసేవ్య మగుటిలేసి  
యానునాను విభాత తండ్రింపెంత  
దస్యుతమంబుగాద తలంప  
నిటిజరించెదు అగ మృగ పస్తగాదుల  
ళర మూడ కికవాద్య సాదు తతుల  
నవహతాఫుంబులై సుథమందుగాన  
పృథివిలో భవహమై వచ్చితమగుచు  
చిత్త మాలిన్య నంత్యాసైయ కలివి  
యి కథ నమాన మొండిక నేడిలేదు.

75

- ఉ. శ్రీహరి నామరూపగుణ శీల కథాషయమై తపర్మ వ  
ప్రాపుషభంబు లోకపితమారసి నక్కరుణాంతరంగు ల  
వ్యాహాత చూర్చిమొంచిటు బయల్పుతపేసిరి యిల్లిచాన ద  
ధైషామదంగి యొట్టిరు ప్రభూత శూచిక్యము గాంతు తెంపే : 76
- ఊ. అవి పరమశక్తి పాంచ్రండగు సురమువి చంచ్రండు విచారించుటయు,  
వరకళ్య జ్ఞాన విప్పంచ్రండైన కుమార నశకాది యోగీంచ్రుయ సప్తాహ  
నై సరిక మాచోక్క్యం బిట్టిదవి తెఱవనమకట్టి. 77
- ఎ. హింస కులాచార హీనులు ప్రకారులు  
క్రో దాగ్ని దగ్గుల కులీలమహుల  
వంచోగ్ర పాతకల్ వంచన శిలుకు  
ప్రిహ్మ స్వయంపులు పావరతుల  
మరమ శచితులు పుత్రురగ్రస్తులు  
కృపణుల కితవు లకీ రిపరులు  
దఘ్యుల పిత్యుమాతృ దూషకుల్ దాంభికు  
లాత్రమ ధర్మజ్ఞ లస్యశపరులు

మనుచే వాక్యచేతను తనువుచేత  
నిత్య మయిసు లెన్నియో జేయు నీపులైన  
థ్ర్యసప్తాహ యజ్ఞమూల మును  
శాశ్వతై ముక్తలగుదురో మునివరేణ్య :

78

ఎ. ఇంద కు సకలపాప పరిహారకంబును, సిరవద్య విత్యము ప్రతిపాద  
కంబును నగు పురాణేతిహసంబొండు గలదు. దావిని వక్కాణింతు  
మాకరించుము

79

సీ. కలికల్మిషాపహా కల్యాణకల్లోల  
తుంగభద్రానదీ తోయసిక్త  
పావన తటమున బహు సంపరఱ గల్లి  
పుష్ప ఫలోద్యాన ములను పెలసి  
సుకము లకిరవయి కోభల్లి విషధర్మ  
విరిత చాశుర్వర్ణ్య విధి మగుచు  
గ్రాయపురమున నపర కొన్స్టాటని పగిది  
వేద వేదాంగ సంవేచి విత్శాలి  
భిక్షుతండు క్రోకస్యార్త దశ్మదగుచు  
నపణసురు, దాత్మకేచ్చ దంచనగ నొకడు.

80

చ. ఆశ్వాకి దర్శవత్తి కలహాప్రియ సుందరి పత్స్యాలీన గ  
ర్షీత బహుజల్లు, స్వీయగుహాకృత్య నమర్ష వరప్రవృత్తి సం  
క్రతిరథ, యన్యవంచన. వచోరచనాతి విరగ్గ, ధూర్త, నం  
తకనిజ వాగ్దీకరణ తత్పర, దంధుల నాదనర్పెరున్.

81

మ. ఇల్లియ్య నయ్యెలనాగ విజభర్మ్య నమక్షంబున.

82

చ. వింయ ఇసీతుఱం బ్రింజయ బీతులు దోష విషర్గ దురుఱం  
రమవుగ లోసరంచి దింపురగ దంధులి విత్యమాక్షుదే  
వుని దనయాత్మ దేవుతము బ్యాటి భటింవగ సంతసిల్లి యు  
య్యోనముతు పత్తితోగనె సుష్టుక మసివ విషాంపాగమున.

83

- వ. అట్లయ్య నతందు, సంతానచింతా దంతరిత స్వాంతుండై. 84
- ఉ. అంచిక రూప యవ్వన సమవ్విత యో కులకొంతతోడ దా  
గాంచిన నవ్వోగములు కామములర్థము లెర్నిషైన నొ  
క్రించుక వింపుగామి రచియించేము గో ధరణీ హిరణ్య, గే  
హంచిక భూపడ్డాంబరము లర్ధులకిచ్చుచు పెక్కు ధర్మముల్ 85
- చ అవిశము ధర్మముత్రమున కాతవి వితము లోన నృమున్  
ఖవియొ నెత్తెననేమి తను జాతువినైన తమాజనైన నమున్  
గనమికి జింతనొంది యొకనాడతదేగే ఘషోగ్ర దుర్గ కా  
నమున కిట్లవాక్కిలి మనంబున రోసి విచాదత త్వప్రపి. 86
- ప. ఆట్లక్కాంచన గర్మాన్వయ వయోరాకి సుధాంతుండైన యాక్కు దేవుందు; సంతాన చింతా విశాంతంద్వయమాన మానసుండై, నానా కరువల్లి కుదుం  
గాది సంబాధంబై, బహుళ వస్తు నత్యమాకులంబై, క్రూర వికటాకర,  
శరశరానన ధర వనేచర శబర పరిపారితంబై, భీశర దశ్మీకరవికర సంవే  
ర్లిక కరశాఖ భయదశాఖి సమఖివ్యాపంబై, ఘషోత్తంగ శిర శిరః  
పాతుక విర రథురీ రూప రుషిరవ ముతలిక భూప కోంతరాకంబై  
యొప్పు దురమారణ్యంబున; సమ విషమ విమోచ్చుతంబైన మాగ్రంబున,  
మిట్ల ఘర్యాహ్నంబై, యుతిక్రమించుచున్నతశం జింజచి మిగుల దప్పి  
నభమూలరయుచు జనుచుండ, దైవవంశబువం జేచువ విషల మదు  
రోడక పూర్జంబైన యొక్కుతటాకంబు గని, యూరడిల్లి యటకుండవి,  
కత్తటాకంబువ జలంబులాది, సంధ్యావందనాది విహిత క్రియాకలాపంబుల  
సిర్వురించి, శితల మదురోడకంబులం గ్రోలి, యచ్చేరువన స్నీగ్రభ్యాయ  
విలసితంబైన యొక్కు తరుమాలంబున నథివసించి యున్నంక, కొంక  
వదికి. 87
- మ. ఒకదత్యంత జగద్దితాచరణ వితోయోగ్యి నంది వ్ర పా  
వక సంకాషదుండ దుష్టుర తపోబ్యసుందు దంతాభిలై  
హిక సర్వస్వ రదృష్టపూర్వుడగు యోగీంద్రుందు సుకోకు ద  
త్యక్తలంక వ్యోపురాజ పుజ్యపలమై యచ్చేచి కేంచినవ్. 88

- మ. కని యా సౌమ్యవి దివ్యశేషమునకున్ కొత్తాహాలంబంది యా  
యనముండంత తటాకసీరముల డాయంబోయి నీరాని చెం  
తన నొందొక్కుట గూరుచున్న నటకీ ధాత్రీ సురుందేగి వం  
దనమున్జేసి కంఁబులన్ మొగిచి వంతన్ జెందచున్ నిర్మిసన్, ॥
- క. కని తపోద్రనన తమం డతనితో నీటివియే. ॥
- కం. బలికపు జింతకురోనై  
విలపంచెదవేలనోయి విప్రా : నీకున్  
గల చింతాకారఱమున్  
దెబుపుము కలరూపునాకు తెల్లు ముగాగన్. ॥
- కం అని కరుణం జల్లని చూ  
పెనయగ వీషించి పటన్ బుషివర్యవితో  
తన దఃఖ హేతువిట్లవి  
వినిపించె నతందు స్వీయమృతము దెలియన్. ॥
- సీ. తెలువంగ వింకేశిగలదు హర్షాస్త్రిత  
పాపోపు పరిపాక వశతజేసి  
మాపెర్చులీనాదు మందోష్ట జలమురే  
విషహ పోల్చు నసుబవింతు రకటి:  
నా యద్యపీందముల్ డాయరు ప్రియమున  
దై వికంబగ విధి దస్పిగాక  
నా చేయు కర్మమ ల్ పీచ కమంబులై  
యరుగును వింకాక్కు తెరువురేక  
పాకి వచ్చితి జీవముల్ వాయుకొఱకు  
జీవనంబేలా : గృహమేలా : సిరులికేలా :  
చదువురేలా : స్నానమురేలా : సంధ్యారేలా :  
కుంపురేలా : సంతాప హీనులకు జగతి. ॥

## ప్రతియాక్షము

స. పెంచ నాటిన చృష్ట వితతు లింకతునైన  
పరశువ్యామై గౌర్వనారు చందు  
నే వేద్యమంచివ, గోవు సైతము కట్టు  
నెనుసుంగవక వంధ్యక్వ మూను  
నేచేలందైన నేదెబ్బి మాయంట  
విదువంత పరచయం బెందువారు  
ప్రేమచే నే బెందు వృషదండకంబైన  
ఖూనంబెట్టక గౌర్వనోవు

విటి సంతాన సౌభాగ్య హీనతముదు  
నైన సాకింక సీకేవి తాళ యేలి?  
చాయ వలదంచు కప్పిరు జాయగొనెఱు  
నట్ల వాపోయె బ్రాహ్మణులకవి ప్రొమార.

94

ఎ. ఇట్లు వుణిత ప్రవర్తమావ కోకాలిరేక వ్యాపులాత్ముందై, యూర్కుదేవుండు  
వాయైతి పెద్దపెట్టున నేద్యుచుప్పుంక, హృదయంఛిసి కరుణారవంబ,  
వయువారవిందంబుల వెల్లివిరిసె వాయవ చల్లని చూపులవకవింగటాఫీంబి,  
సాదరాతిశయంబున వశవికో యోగీంద్రుందిట్లవియె.

95

సి నంకాన మోహంబు వదరింపు మీ వింక  
పీ శురాకర్మంబు విష్వరంబు  
గావ వివేకంబు గై కొని సంసార  
పొళమింటు క్రించి పొరపైని  
సుఖతర సన్మాన ముఖచిర సౌభాగ్య  
మసురువించి ముక్తిగము మేలు  
సప్త ఇష్టుంబులు జసుదాక కొమురుల  
గనెద వనెదుమాట కట్ల మమిళు  
జ్ఞానదృష్టి భవద్వాని చరితమెల్ల  
గంటి కొడుకుల గనియు సౌభాగ్యంబు గవవు  
సుతుల కతమున కోకంబు గనరెకొల్లి  
సగర సరపాయ దంగరూజన్య వరులు.

96

- ఉ. నావరు విన్నబాటు వదనంబున దోషగ ఱల్కె నాతదో  
దేవ ! వివేకమొల్ల ! సముద్రీ విరాగమునొల్ల ! లోక నం  
భావితు నాత్కు జాతువి, గృపామతి విమ్మిటు రేకదక్కుచో  
పీవ కముంగానంగ త్యజియింతును ప్రాణము లీషణింయన్, 87
- కం. సంతసాదిక సుఖముల  
స్వాయంతములో నెరుగస్త్రీ సన్యాసత్వం  
బెంకయు కుష్మంబియ య  
త్వంతశాపే విరక్తి యసునట్టులగున్, 88
- శే. పుత్రపోత్రాది సుఖపరి ఘ్రాణ్డుడగుడు  
దనురు గృహామేధి సరసుడు రన్యచరితు  
రట్టి సుహాసీయ స్వాభాగ్య మందరేవి  
ఈ నిక్కుష్ట కీళిత మింకేచీ కనుడు, 89
- వ. వదోమరణ వ్యవసాయ వరుండైన యాత్కువేవువివారించి, యయ్యా  
గీంద్రుం దంనితో పురియు విట్లనియై, 100
- సీ. విధివ్రాత దస్పించి వివద్ధిమునుగగే  
చిత్రకేతు సృపాల శేఖరుంరు  
దైవావహక సమర్యాముడ పివెటులైన  
సుతుల గాంచిన యెని సుఖముగనపు  
హరమును పీఠపీ వర్ణివి పీతేమి  
యాంత తెక్కురు వచియింతు వనఫు  
యచి వావి యాగ్రహ వ్యగ్రహ యయ్య  
పదమికెద్దియు నగవదమి జేసి  
యు కవస్యి యనాగక మాత్కనెరిగి  
దీని పీచార్య భుజియించు నేచి పీతు  
తుల పచ్చదీపకుండగు కొమరు దొదన  
గలదటించని యొకదివ్య వంపైసంగి, 101

ప. ఉఱ్ఱా : నీవిట్లు పట్టినపట్టు పీడకున్న వాడవగుటంజేసి, ఏది విదానంబువ కన్యదాత్యంబ గావింపవలపి వచ్చుట కతన, నిప్పులంబొసంగితి ఇది నీపత్తితుణియించి యొక సంవత్సర పర్యంతంబ పత్రు కౌచాది వియమంబుల బాటించునేని నీ యిష్టార్థంబ సీధించునశి పలికి యుత్పోదన వరేణ్యండు యథేచ్చంజియె, నంత విప్రుండు విజమందిరంబును బరమ వ్యామోహంబున నరుగుదెంచి, విజపత్తింగవి, యువ్వియుఫలం భోసంగి, దన్మహిమంబును, దన్మియుమాచరణ వ్యక్తయు సవిస్త రంబుగా వచియించి, కొంతవడికి కార్యాంతరాసత్కుండై యెటకేచిం అవియె, ఆంత దుంథలి యొక యమంగు నెచ్చలిం బిలిచి దావితో విట్లవియె.

102

కే. కుద్దిచి కూర్చుండి నాకోడ గూడిమాడి  
యొదదు మరపించు లోగముల్ వడయలేక  
కొడుకులు కొడుకు లోయవి గుందిగుంది  
నట్టునరురేయ ఇనెనొక్కు సాడకండు.

103

ప. అట్లు పోయన పోక విక్కుంబని నమ్మి వింతబోఁ నాయెద, వాపె విక వింతియ బాఱనవి విగ్రింతగ కాలంబు గదుపుచుండ, నేడెవబేమండి యోవచ్చి నాపాపంబు బంధివట్లు ఫలంలోండు దెచి నా చేవబిది సీపి ఫలంబు భుకింషుము. రీఁ ప్రభావంబున మనకు పత్పుత్రుండురయించునవి ఏవియో కొన్ని వియమంబు బావదేఁంచి కొంతవడికి కార్యాంతరంబువ నెయ్యుడకో ఉనియె, వంతట నేనేమీ దోచక విష్ము బిలిపించితి. వింతబే దానవయ్య నే నతవిష్మోల నేమాటాడుటం బయలోది తయావద కులోనై చింతిల్లుచువుదాన సీ దురంతర చివత్తు బాయుటెట్లు ఇకమీద దెరువెయ్యది? నే సీ ఫలంబు భుకియింపనోప నడి యొపిటికంటేని 104

పీ. ఫలతక్షణంబున గర్చుంబు వియచును  
గర్చుంబు విరిచిన కదుపుబెరుగు  
కదుపు బెరిగినంత కుదుపు వాచవిగాదు  
కదుపుకగిన బిలముడిగి పోవు

ఊంపుదిగిన నిండు పనిసాగ దదిగాక  
సుకుమారి సగుసాకు ప్రవవరథాథ  
నోర్యంగ దరచొనె యొక వేళ ఇంవద్ద  
మరుదేర మరణంచె శరణమగును

అటులగాక మంచాన నే నలపిఱదిన  
గటగునది యెల్లాజీపట్ట గలదు వదినె  
సక్క మాచారమూలా వాకు పార్యవయనె  
నింతకును మూలమగుపండు నెట్లుదిందు,

105

కం. పనివది యావలి వాడతు  
జనరామ పలాయనంబు వశవదదేలా  
గుసలాచిన గీదవి తో  
చమపో : ఖాలాలికనము తోలియదేలా.

106

కం. సుకలాంన పాలనముల  
ఇకవం బతిదుఃఖకరము సైన్యరవిషారా  
ప్రతిరోదకరము క్షతినే  
మతిమారిన వార్గాక ! మన్మింతురాలే !

107

కం. గౌదైన విధవమైనను  
బిద్దులు గననట్టి వెలది వివిధసుభములే  
క్షిద్దురుగక కాంచును దవ  
కాంచు లేకుండ దోచునది యదిశేయున.

108

సీ. అంతంత వహుతైన నపలీల దృఢిలోవ  
దీర్ఘాశ్రాదిమెల్ల దీరకన్నె?  
ఇంట నేవవితైన వంట వార్పులకైన  
జంటగోరక యొంటి నల్పువగునె?  
గరగరలాడు కమువిండు గౌరిపెటు  
కలిదు సోయగమెల్ల రాయకన్నె?

యా జీగి యా బిగి యా మంపు విదుసొంపు

వర్యాంగ ములు దౌరంగకున్నె

ఇంతవర కొక్కు గతి జరియాంచుచున్ను

కొదు ప్రాయంపు రసికుల కొలవులోన

సుదుటు గరువంపు తన ముడివోవకున్నె

సుతులకొంచి యాది భుజియాంచితేని.

109

చ. అని యాట్లపురమ మూర్ఖురాబ దౌర్యాగ్య విశేషంబున గుకర్కంబు  
గావించి, యహాపరంబుల నవమాన సౌభాగ్య సంవద లొసంగంజాయ  
నవ్వో త్రమంబు భుజింపక నొక రహస్య ప్రదేశంబున గుప్తపరచి  
యున్నంత.

110

శ. అక్కుదేవు దీల్లాలి మృషాతిపాద  
కతినమానన ! దుంధలి గాంచి పలికె  
ఫలము భక్షించితివిగాదె బహుజనున్న  
మార్జుతాగణ్య తరపుణ్య ఫలముకతన్.

111

చ. అనవుడు నట్టింకులాది.

112

సీ. మంగళస్నానయై మటిషయా శరజముల్  
వలిపంపు పట్టపుట్టములు దాల్చి  
విశ్వేశు పూజించి పితృదేవతలంగొల్చి  
యాలవేయు భక్తిరాజీల భజించి  
కుల గురుత్తమున కంటలికట్టి జేవట్టి  
పేదాత నాక్కులో దరచి త్మేకిస్తు  
భవదీయ పొవన పొదాంబుచూయు  
చ్చారయ పీతంబును దిడి నమించి  
దీప ధూవ వివేద సాదికపపుర్ణ  
పలిపి చిక్కులై కతర ప్రవన్నమతిని  
వంశదీపుడగు తమాభవువి నొకని  
ఫలవరేణ్యమ మాకిమ్ము పరమకరుజ,

113

- వ. అని పరమనిష్ట నప్పలంబు భక్తించితి సదిమొదలు దివరినంబాత్కు కర్యణ వికానంబోదవు చున్నదని యాదాన్చర పరియః నతవితో దనముచిత సుగుణ పిచేషంబు లెరుంగునదియపోలే టెట్లిందయే. 114
- వ. పలము భుజింపనో యనెడు భావము దోచెనె యొంతపెట్టి వారలయినసన్ భుజింపక దొఱంగుదురే యది యొంతమాట సూమల బదయఁగ నేరెక పనోప్యది నౌదిన మాట బైకినే తిఱకని యంత్రమాత్ర సుతపాంఘయే లేదని యొంచినారలే? 115
- వ. అని కుధారవ శిఖందయన సాత్మకేవుసకు దాను సుప్రత, సత్యవిరచ, విగుఢ, గప్పిరావ యని దోపంశేయ కొవ్వి కల్ల పొల్ల చల్లని మాటలాచి సంతుష్టాంతరంగుం గావించి కొండోక సమయంబున భర్తయఁఁటలేనికి యదృచ్ఛాగత యగు నిషథగినితో దనకుంగా చింతాకారణంభిల్ల పడివి. 116
- ఉ. ఈ వెతపేర్కీ నేనయతి విష్టైటుదోచదు నాకు నింకనే వ్రోవ యఁఁచువేడ, ఏని దుంధలితో నిసుమంత దానికే పీపిటు భీతినందపెరెనే? ఉడుమిఁతట చింత సోచరి యావెక తీరుదారి వచియంతు నొనచ్చముదాని నేర్చునన్. 117
- వ. అని యూరదంబలికి, దనమనంబున నియ్యేదకు మంచి సమయంబుననే యరదెంచితిని గావున, సాయత్నంబు పిద్దించినదిగా దలఁతునవి నంకట్టి సప్రణయంబునం బోలే చెలియలిం గవుంగలించి మోముమోమునంశెంగి పాకూరంబుగా దిలకించి. 118
- కం. చూర్చాదవి యున్న దాపను  
వాలాయ మ్మెత్తుత్తునేను బాటని నీకా  
కాలంబుదాక నీవుం  
జూర్చాదపిన చూప్చు పకికి జూపట్టునటర్. 119
- వ. ప్రవాదంబుక్కతిలశేసి గుప్తంబుగ గృహంబున సుథంబుగ వసింపు' పీరహాప్య శేదవంబు గాకుండవలయు జామ్మా: నా ప్రవానంకరంభస

గొంతవి త్రంబ నా పతికము మట్టెన, యచ్చాఱిని తష్ణంబన  
దెచ్చి యాగలందు నీతంత్రంబు బయుఇవడకుండ యేము నానందనుండు  
మృతుండమ్యై ననెమై ప్రవాద మైదవింతు, అట్లియన మన పథకంబు  
విరంతరాయంబుగా పరిషవ్మా ప్రింగంచు, ఇక నెద్దియేవి ఖషవమ్మి  
నేనషుదినంబును మీ యంటికరుదెంచి స్తన్యంబిచ్చి పోగంచు,  
ఫి వీఫలంబు గొవున కొసుగు నుట్లైన దేని ప్రభావం బిఱుంగవచ్చునని  
చెప్పిన త్రీ సామాన్య వహజబావల్యంబుచు జేసి దుంధలి య్యద్దివ్య  
ఫలో త్రమంబు తమ దేహునుకుం భక్తించిటి, నటమీద తనకోబుట్టుపును  
గృహంబున కవిచి నాచిమండి క్రమక్రమంబున దామును జాలోదివిన  
యాయవోలే మెలకువ గలిగి ప్రవర్తించుచుండ, కొంతకాంబు గదచిన  
మీద నాకనాబియుండు

120

కం. తన భగవి తనయు గనెనని

వివి యవిచిన చిత్రమండి వేషనకు నం  
దనుదెచ్చి తనకొసగునం

తన పతికెరిగించె గుటి తన ము నటంచున్.

121

వ. ఇది యొంతయు రహాయంబగుట నీకుకంత్రంబు సప్నిహిక సంబంధంబు  
గలవారికి తక్కురుల కెరుకవడదమ్యై. ఆంక నాత్మయేవును పుత్రో  
దయంబైన నర్యకమల కామోవంబయ్యై నతవిముచిరద్వార ప్రదేశంబున  
మంగళ వాత్తయంబుచెంగె, నానాంధ శోభనుబుచ కమ్మహిమరాల  
యుంబు దావలంబయ్యై. నతంబు పాత్రులగు ద్విజాలకు విభవ మహా  
దావంబుచిచ్చి, దీనాంధ కృపణాచి ప్రకృతిషాంబుచ కన్నచస్త్రాచి దావంబు  
లావరించి, పదంపడి బాధను జాకకర్మాచి బ్రాహ్మణాచోచిక క్రియా  
కలాపంబు లోసరించి, దుంధురాచి యాని నామకరణాచొపర్చి, విష్టం  
సంతోష భరితుండై, బహుక్రుషంబుచ పటపుచ ప్రమోదమానసుండై  
యున్నయేడ నతవి పుజ్ఞకరుదెంచి సాముతాపంబు సామకంపంబు, సాము  
రాగంబుల నతపి బరవకుంజేసి మధురంబుగా, విషుంబుగా దుంధలి  
భర్తకిటివియే.

122

- ఉ. చస్తులపాట లేవెటుల సాకుదు నీవసిగందు దాది పా  
లన్న అభింప వన్ని సమయంబులయందు మద్గ్ర జాతకున్  
మొన్న తస్మాతపుండోదని పోయెను గావున చిల్సంచినన్  
గ్రస్సువ వచ్చి పాలోసగుగాదె ప్రియంబున కన్నతల్లియై. 123
- ప. అనిన యాత్మదేవుం తసుంగు పత్తి మాటకంగేకరించి తోడన యామెను  
రాబనిచి అమ్మా కొంతకాలంబు మాయంటనుండి యి కుమారునకు  
ప్రస్తుంబొసంగి రక్షింపును. ఏదు నీఁ కొమరుండే యగుంగాదె  
నీ పోచరి యనుభవ రహిత ఇట పోషణ విధి నెరుంగదు. నర్వంబును  
నీ యథీనంబయని ఇటవును వదినెచేపెట్టి యాతం దూరటం గాంచే అంశట  
మూడు నెలలు నిందిన మీవ నాత్మదేవుని గృహంబునం దొకసాట  
సుముహూర్త కాలంబున. 124
- మ. కనియెన్ థేసుపు దర్శనియు బుటపాక స్వరష్టవరున్ వినూ  
తన నర్వంగ సమగ్ర సుందరు వినిద్ర జ్ఞాన వై రాగ్య భా  
వసు విక్రైక ఎలోభసీయ గుఱ సంభాష్యన్ దబోయోగ పా  
వనదీత్తానిరతున్ సుతున్ జమలట్లెల్న మౌద్యపొంగగన్. 125
- ప. అంత నాత్మ దేవుండు థేసుమంగాంచి యత్యంత విస్మయందును  
ప్రమోదభరితుందునునై ప్రసన్న మాపసంబున నతనికి జాతకర్మ నామ  
కరకాదుబు మహా వైభవంబుగా నిర్వ్యత్తించి గోకర్జుంబు బాధుటంశేసి  
గోకర్జుండను నామంవిధియై. సకల జనంబులు ఇషుదెంచి సంభ్రమాళ్యర్థ  
ప్రమోద మానవానులై యతని యసాధారణతిలోక దివ్యతర తేణోగరి  
మంబునకు నరుదంది నితందు దేవరూపియగుంగాని యతరుందు గాదని  
భావించి యాత్మదేవుని పూర్వప్రక్ష్యాతికయంబును మెచ్చి యానందించి,  
యతని యుదయాబు తమకు మహాదయంబని మహాత్మవంబులునేసి,  
పరమానందంబునం బోధయండిగంత, గొంతకాలం బిత్యంత తృప్తి  
కరంబుగఱనవస్మాలకు లిరువురు సమవయన్మూలగుట వారికి భాల్యంబేది  
తారుణ్యంబు దలసూపుచుండ వయ్యారువురిలోన విన్నయగు. 126

## భ్రతయుధానము

- క.** స్వర్పసమ్ప్రదుండు నిజవర్జ సమంచిత శర్మరక్షణో  
దీర్ఘమనస్సు దత్యమలతేజుదు జ్ఞానవిరాగ నిత్యనం  
పూర్వదు సర్వలోక పరిపూర్జయోంచితుడై తనర్పుగో  
కరుదు స్వప్రభావహత గాథతమాన్య హృదంభకారుడై. 27
- న.** వెఱంగొందుయండె మరియు నతని పూర్వజ్ఞండగు ధుందుకారి. 128
- ప.** ప్రాన సంధ్యాదిక స్వతుల కర్మవీహారు  
దత్యంత దుర్గాక్ష కాభిరతుదు  
క్రోధ వంయుతు దార్యాశాధా ఏనోదుండు  
దమ్మరిగ్రహక ర్త దుష్టుగుండు  
సర్వాసన ద్వేషి చౌర్య ప్రవీణండు  
కృపణ దీనాంధాది హింసకుండు  
చందాల వాటికా సంచరిష్టు శత్రు  
ధారి వరాలయ దాహకుండు
- ప్రేష పించోదనాదిక ప్రీతికరుదు  
ధూయతకరుదు నికృష్టుండు దుష్టకముదు  
పరభయంకర భూరి దోర్ఘల యుతుండు  
ధూర్తవర్తనుడై యొప్పె దుష్టమతిని. 129
- వ.** మరిచు నత రద్మారుల వషిభిర్దల లాలనుబున చంకనిదుకొని జని విజనం  
శైవ యుర కూపంబులారు లభవైచి వినోదించుచు, నొకకటీ నొకకటీ  
మహారణ్యంబుల దారులరికట్టి, బాటసారులుగొట్టి, వారి యోరంగఱ  
నర్వస్వంబు గైకాని, వారి హింసింయుచు, నొకసమయుబున నష్టవరురేయ  
సంవన్న గుహస్తులయండు గొర్లగొట్టి కశక రక్త భూషణాంబరారి  
ధనరాసులందెచ్చి జూచుబులాదుచు, పుచ్ఛాగనా మూన ప్రాణ  
ప్రారణంబునేయుచు, సజ్జనకంటచుండయ వర్తించుండి, యొకవాడు  
జూచుబున పణంటోటువడి యొయ్యెద భసంబు లభింపతన్న, విజ  
గృహాంబున కరుదెచి. జన్మి జనకులంబట్టి భావమోచి, పొత్తాపికంబ  
గృహాంబున కరుదెచి. జన్మి జనకులంబట్టి భావమోచి, పొత్తాపికంబ  
గృహాంబున కరుదెచి, నాత్కుదేవుండతని దుష్టారంబంబునకు కడుంగకు వగచి,

వాహోయ, యట్టి కుపుత్త్వంబుకంటె నపుత్త్వంబు యుత్తమంచి  
దలంచి వింక నెందు నివసింపు : నెఱకేగుదు ? దారి యొయ్యెది? యొవండు  
నా దఃఖంబు బాపగలండు ? నాకెట్టి దుర్తి వశై ? నికెట్టులవి విలసించ  
నా సమయంబును, దైవ యోగంబునంజేసి గోకర్జుండయ్యెడ కరుదెంచి,  
తండ్రి కథివాదనంబుగావించి, యాతపికి గడిన యావదనరిపి స్వై  
మంబుగా, నవినయంబుగా, విచేష జ్ఞానభాసురుండగుట వైరాగ్య స్వరూపం  
చిట్టిదవి సవిదర్శనంబుగా జనకు దెంచవదలచి.

180

స. సంసార మధిక నిస్పారంబు బహు ఘోర  
మతి దఃఖకరము మోహమహంబు  
కనయు లెవ్వరివారు ధనమది యొవరిది  
యొవరి పతువులవి యొవరి గృహము  
చనుదెంచు నాదేని చనియొకు నాదేని  
యొంటరి వేగాక అంటయు న్నె ?  
చక్రవర్తికనైన స్వారాజ్య మేరెడు  
పుర నాయకునైన సుఖమాగలగే  
ప్రణయ వంతుడు విత్యంబు జ్యులన మందు  
సార బిద్దులు విలపకిలనెడు ఘోర  
ముదుగు మళ్ళానము నరక మొందశేయు  
నరయ వైరాగ్య మ్ముటేకన్న సుఖము.

181

ఎ. ఈ తనువేశాటనైన సీటిబుగ్గ చందులచుగుట పిక్కువుబు సీతనువే  
సీయదిగానినారు, తషికర వస్తుజంబునా సీయునియొటిగుఁ, కర్కు  
ప్రవాహమంబున కొంతకాలం భొకెట్టదజ్జేరి తత్తత్త్వారోచిత సుఖ  
దఃఖంబు లసుభవించి, యాటుఁఁ రూపకర్మంబుదేరిన, నెవరిదారివ  
వారరిగెన రంతియగాక, తత్కుర్కుతు పూర్వంబును, నాళునంతరంబు  
వమ నెవరికి నెవరగుదు రందరకా నర్వక కి సమగ్రుండగు సర్వేక్యరుం  
దొక్కుఁడే దిక్కుగుంగావున, మిధారూప భ్రమవదరి యారంభ  
పేశంబులై, పరిజామ ఘోరంబులగుదు సుభాభానంబులై న భోగ భోగ్య  
భోగేవకరణబు అన్నయు నానతో విర్ములంబుగా నూడ్చి, పారమై

పరమ వై రాగ్య సంపన్నండవై వనంబున కరిగి యచు విత్త్యాంత జీవనుడవై, మనివృత్తి నవలాంతువేని సీకు విరత విర్మలాసంద శాస్త్రత బ్రహ్మవందం బొదవునవి జనకునకెఱింగించ నాశ్చాదేశుందు. 12

చ. నముచితమోచు నాశ్చాహిత పాధకమైన కుమారు దివ్య బోధము దగ్ధాలకించి ప్రమదంబునగావకు తోదలంచి తత్క్షమ వచియింపుయ్య సాధానముగా వివి నేష్టువద్దు శిఘుమ తప్పజాకరూపమును దాల్చిన యో జగదేక దేశా : 133

ఇ. కర్మప్రేరణ స్నేహపాశముల చక్కంటబ్బే బంధించినన విర్మల్యాద భపంధ కూపమున వేసెట్టం బదందోచి రాష్ట్రగ్రాహాతులేచి ఆవకవచోత్తంగాసి తద్వంధమున్ సహ్యాద్రించి సమర్థులిపు నను తండ్రి సౌఖ్య నంధాయమై. 134

ప. అని యూర్తిని బ్రాహ్మించిన ద్రవీభాక హృదయందై గోకర్ణందు. 135

సీ. దుర్మాంస రుధిరాసి దుర్మాంస భూయాచ్ఛి కాయాభి మాసంబు శాయద్రోసి జాయు సుతాంయ సంపదాదుల యుదు మమకార మింతట మావివై చి పరగుణ దోషంబు లరయక సీలోక ధర్మంబు రెల్లును దలగద్రోసి కామ తృప్తాకుల కడక రూపదగించి ధర్మాను భజన మెంతయు రచించి

సాధుపురుషుల నేవించి సంతకంబు జ్ఞాన భక్తి విరక్తుల జతను పరచి భాగవత కథాపృత నిషేషణ మొనర్చి గాచవట నీపు విత్యసౌఖ్యాయు దండ్రి : 136

మ. అన పుత్రోక్తివ్యావ నిల్వదలి దాయంజేరె నాష్టి పాయన వర్ణి యుదు బ్రాహ్మణోత్తముదు దుర్గారణ్య భాగంబునం

దయంబున్ పీరచిత్తుడై హరి వద ద్వాన్ స్తవారథనా  
ర్పునకేరథి ముక్తిగాంచె దశమస్క్రంధోక్త మార్గంబునన్. 137

వ. అని యమర మువిన్ తమునకు తుమారసనకాది వాచంయమి చంద్రు  
లెరింగించిరని సూతపొరాణికుండు శాసకాదులకు దెబుపుటయు. 138

చ. శరముఉ కోషితాంబుధి విశాల బుజాంతర పీవరాంన, తా  
షరప దశాయతాత్కః మునిమాను సౌఖ్యపిషోరః కోసరే  
శ్వరః చిరపుణ్యసౌరః జితభారవరామః వివస్వదన్యయా  
థరణః కృపాశరంగ! నతవత్పులః సంగరరంగ వండితా. 139

కం. సాకేతనగర లక్ష్మీ  
సాకలై శ్వయర్థు భోక్తః జనక తమాక్షా  
కోక కుబ్రామ్యి రేవ  
వ్యక్తిలో రస్క్రు! రామభద్ర మహీశా: 140

మారిని:- పఱల జలదవర్ణా: చాచుకారుణ్య శ్వర్ణా:  
వ్యంజన వనకులారా: వేదచూడా విషారా:  
సుజనసుభవిధాయా: సూరిమోద్వద్వదాయా:  
విజికవరకురామా: విక్ష్వలోకాభిరామా. 141

గర్భము:- ఇది శ్రీరామచంద్ర సహజకరుతా పరిలభ్య, సరసకవితా భాజన,  
భోజనపల్లి కులపవిత్ర కృష్ణ దేఱక పుత్ర, సుజన సేవార్య,  
వేంకటార్య ప్రణీతంచయన శ్రీ రాగవత మాహాత్మ్యంబునండు  
ద్వీతీయాళ్యసము నంపుర్ణము. 141

# శ్రీమద్భగవత మాహాత్మ్యము

## తృతీయశ్యాసనము

- కం. శరణాగత విమలామణ  
 కరుణార్థికరణ్య భక్తికల్పక గంగా  
 ధర చిరకిరిత నామా  
 శరణి తులాం బోధి సోమ దశరథిరామా ! 1
- మ. దేవా ! అవధరింపుచు వివిధ పురాణే హనుకథ కత్తనాతి చతురో  
 పేతుండగు సూతుండు నకలంపుణ్య కథ త్రివం ప్రవణిందైన శాసను  
 దుండు కారోదంతం లిట్లుని వివరించె. 2
- మ. జనకుండేగిననాదు నాటను దురాబారాతి రోంక్యమే  
 పెనయం రభ్యలిచిట్టే కొట్టి పెఱచన్ హింసించి విత్తంబ జూ  
 వనిచో నీ విధనంబు దస్యదనురున్ భ్రాంతాత్మయై యొక్క రే  
 యావి నూతింటది ఇచ్చె ధుంధలి సుదుష్కృత్యంకు సోకోర్యశ్రే. 3
- మ. అంతవిక దేసుసూనుండు, 4
- మ. గోక్రాణ్యాడు తీర్థయాత్ర కరిగెన్ గోక్ర కేదార హ  
 యా కాంచిముతు దర్శనియ తమ పుణ్యశ్శైత నంకోహా నే  
 వా కౌతూహలియై కథిందశనయా శాగిరథి సిందు రే  
 వా కావేరి ముఖాత ఫూత తటిపీ వ్రాకంబలం దోసుచన్. 5
- మ. హితులవిలేదు, లేదురిపురేవ్వరు కష్టములంకలన్న దు  
 ర్యాకగమువాడు సాధుజనకా ప్రతివత్తి యొనర్చువాడు చం  
 కత వియమాను పొలకుడు దారకవః వరిష్ఠాత కాంతవం.  
 పుస్కరమతి దేసుకొతు దొవరించుచుండె నమస్త యాత్రిన్. 6

- వ. ఇట్లు గోకర్దుండ్రు పుజ్యయూత్ర లోశర్యుచుండ నతని పూర్వుణండగు  
దుంధుకారి విభాసిసీ ఆన్ వ్యోవదుండై. 7
- ఉ. పారవరూటులన్ విజ వివాసము తంద నసింహజేసి యూ  
ప్రొతుడు వారలన్ మసువ పొరె వి వింద్ర్యుచు లాచరించుతున్  
వారం కోర్కుదీర్చు నొకపట్టువ నొక్కు నృపాయ భూరి భాం  
చారము దొంగిలించె నిలింపు నిఁచిని పొటపంబుక్కన్. 8
- వ. ఇట్లు కామాంధుండై మీద మూడనుస్తు వూపుందలంపక తాసు  
పొషాసంబువ కొల్లగొట్టున్ నమ్మించు ఉన్నాసు లింటచింపుకొని కొన్ని  
వస్తూఁఫరణంబులు కొంత ఆనము తన్ దొంపుదు గ్రైలికిచ్చినంత నాటీ  
రాత్రి యతండణి గాఢచిద్ర నరకతుండై యుప్పుకటి యక్కులకు  
తద్వనరాథుల్లా గలయం జాచి రిప్పువడి మొక్క యేకాంత ప్రదేశంకం  
సేరి త్రీ పొమాశ్య సహా చాపడ్యంబువ. 9
- ఉ. శెలిపెనె దొంగ యా చెనటి శెంపున విత్యుమూ ప్రద్వమిల్లు తె  
క్కులిగావిచెచ్చు దీని మహిళాతుడెతీంగిన పేగివచ్చు సీ  
అఱవి వధించి విత్తమును గై కొని దొయ్యెడ్కైన బోర మం  
చల కుటాఱనంబులు రహస్యముగా దలబోసి యంతటన్. 10
- వ. అందరూక్కుమ్ముదీ పావి వయించి దృఢతర పొశంబులం బంధించి  
యా కోదవ.
- ఉ. పొళము కంతమందు బిద్వాచి కరంలిరవాగు మృత్యు నం  
కాళజవట్టీ లాగిలముగాని మృతీ గనకుండిన్ దయా  
శేకములేక వోసిరి జ్యులించెదు వహ్నికణంబులన్ దురా  
ఁఁఁ విమోహితాత్ములై దృష్టుల పై తలి పావి మోమున్. 11
- ఉ. అవలఙ్ఘాలం గ్రాగి యాతనకు లోనై ప్రాణమరీ వాసె దో  
ధన గర్భంబువ దక్కు శేఖరము నెట్టున్ గ్రిక్కున్ బూధిం రం  
తన వారై దగు రై దుర్భాగములగా దద్దీత్తముగంచి గై  
కొనిరో పొషాసురాందు కామిషుల పెక్కుల్చుట లింకేటికన్. 12

వ. దైవవకంబన నీ రహస్యంబెవ్వరికి దెలియదయ్యే నంతగొన్నిదినంబిలకు దుంధకారి గానురామి లోకులతనిం గురించి నా జగజంతల విచారించ నాక్కలండిదియ యస్కుక్కప్పిమార తరణావసరంబని యెంబికొవి చకుర గంభీరంబగ “దన నంపాదనార్థంబ దేళంతరంబన తేగిన వాదరారన పరుకిల్ల, వాక్కిలి, చెబుత, చుట్టాలు, ముత్తాశాంబల నెరుంగదుగాదే; యకందేగు సమయంబన నీ వత్సలంతంబన నష్టదెంతు నవియై” నవి వారి నాక్కాపించి ననుపుచుండిరి. గాళున విద్యాంపులైన వారాంద్రయైద విక్కాపంబ పఱువ నేర రస్యండు బుధిపోసుండై యట్ల సలివెనెని దుంధకారువి భంగి యగు. 13

శే. కాముకులకెన్న రసపోవకంబ అగుచు  
పఱుకు లఘుతోవ మంబులై యంరు చుండు  
హృదయ పసిధార వలె నెఱిపద నెసంగు  
నెవడు ప్రియాదింక వింతుల కీ ధరిత్తి 14

వ. ఇక వారిచే మరణంచిన ధుంధకారి. 15

మ. తనగావించిన దుష్టియో గరిషచేతన హీయు ప్రేతక్కమున్  
గవి వాక్కామయమూ రియై దిరుగుచున్ గారించు చేరాకటున్  
వనటం తెందుచు వానకుం జలికి నోర్చున్లేక ఫీరెండ తా  
కున కగంబియా గాలిదూలి యెటు దిత్కున్గావ కల్పారుచున్. 16

వ. ఎన్నియో కష్టంబిలకు గురియై కాంతి విక్కాంతు లొక నిమిషంబైన  
గానక చిదిషుడి పాటొందుచు తృప్తిరికుండై వస్తార పరిశ్రమించుచుండె  
అంత కొంత కాలంబన తెల్లో లోకంబులన దుంధకారి మరణవార్త  
నెత్తింగి దమూకుండై గోకర్ణండ గతికుండైన తనయన్న ప్రేతక్క  
విషుక్కికై గయూక్రాద్యంబ గావించి యంపుద దా నే యే పుణ్య  
తీర్థంబిలకరిగె పా యూ పులంబిల చింద్రప్రదాన జల తర్వాతిక  
క్రాద్యంబిల గావించు నొక్క నేటియంబవ. 17

శ. ఆర్పప వేష్టితాలిల ధరాంతర సంప్రిత పాపహార కో  
దీఱ మహా పరిశ్శిరుల తీర్థ విగాహ పవిత్రమూర్తి గో

- కర్తృతు నేనుదెంచెను వికామ తపోమహితాను భావ నం  
పూర్వుడు జవ్వు దేశమును బూతమునేయగ సాదరంబున్న . 18
- వ. అట్లు. 19
- చ. తిరుగుచు దేసుజాతు దగుదెంచి నిసిందనయారు జేరి తా  
ఖయల కగోచరుఁడగుచు వచ్చి స్వీకీయ వికాయ చత్వరాం  
శరషున బివ్యాహించిన యుదారుని గ్రహించి “ధుండకారి” సో  
దగుతని యొంచి చూపే సమాధగ్ర విజోరు భయానకా కృతివ. 20
- మ. ఒకమాటు స్నేహశుంఖియై భయద దంప్తోగ్రంథ శార్పులమై  
యొకటం గానరమై యొకట వృక్షమై యొంధోక్కుటన్ భోగియై  
యొకటం బాపకుడై మహేంద్రుడయి వేరొక్కంట మర్యాదండునై  
యొకటం దోచెమ ధుండకారి నిజమాయా జాలముర్ జాపుతన్. 21
- శ. చెలగి యా విరి వాడు రచించునట్టే  
వైపరీత్యంబు లన్నియు బారజాచి  
యకడదెవ్వుటో నొక్క యుగితు దిఱ్పు  
ఉయ్యెనని యొంచి వావితో ననియెనట్లు. 22
- ఈ. ఓయ యొవందపేపు! సురవాక్కూ! పిళాచమ వాక్కూ! భూతదై  
శేయులలోన నొక్కుదవో! దెల్యుము మాయుబు జాటవింక, పీ  
కాయము జాడ ప్రేశదశ గాంచిన చందము గావిపించు న  
య్యా, యెలెగింపు మిట్టిగకి, నందుట కేమికతంబు నాకికన్. 23
- ఉ. అంచిత పూర్వజన్మ సమపార్శిత విస్తుల పుణ్యరాణి దో  
కెంటన పోల్చు శేరనరుదెంచి దయామతి నట్లుదవ్వి చా  
రించిన యమ్ముహ గుఱ గరిష్టవునకన్ విజ వృత్తమెల్ల భా  
షించెదు శక్తి శేషవికి శేషయిగన్ దెలియంగ శేషనన్. 24
- వ. అప్పరోష్టున వంపన్నుండు ఉక్కించి. 25
- చ. పరికెదు శక్తి శేషవికి భావమునం దలపోసియాతదం  
అలి ఇలమెత్తి వావిపయి జల్లినయంత గతముడై విశ్వం

ఇంచుగ నీవిధంబు వఱకం గడగెన్ పొదలించేనుండి యా  
కలిత తపోవిధానముయి గ్రాహవిషాపుజ నమ్మటంబున్.

26

- ఇ. బ్రాహ్మ ధుందుకారి యసువాద స్వయంకృత శాపకర్మచే  
బూక మహిసురత్వమును బాసి వికృష్టపు బ్రేకరూపినై  
యాతన దోగెదోగి యావిలాళన వృత్తిజరింతు విక్యమో  
భూకచయాధరీఇ : గుణబూషణ : యేగలరేక దీనతన్. 27
- మ. అవఫూ : కమ్ముద బ్రాత్మవక్షర నితాంతావహ్య దౌర్గత్య, మో  
చనముంచేసి సంచూదింపు వరి, పాకస్వత్యురా మోహపా  
వపుషుజ్యాయత ! భేషువుదన్ ! జగవృందూ : ప్రవస్నాత్మయా  
ఘన దుర్వారకర్మగ్ర శాపమున కాగవరేసు నేవించుకేన్. 28
- వ. అని పటదెఱంగుల దన నీనావస్త నెటీంగించుచున్న నమయంబున. 29
- ఇ. గోకర్మం దతదన్నదెల్లివి నీకుం బ్రేకరూవం బిటుల్  
రాతుండన్ వరెనంచు నే గయుట భేరంబోయ క్రాద్రంబిటన్  
పాకర్యంబగ శేసి శేసితనాగిన్ స్వర్యాహిపిముఖ్య స  
పాకల్లోలవతీ మతల్లికల తోసం బింఢబానంబులన్. 29
- మ. అని మరియు విట్లవియై. 30
- కం. కలప గయాక్రాద్రంబన  
దొరగని బ్రేకత్య ముదుగు తోయ మికెందున  
గఱగం బోదన్యం లాట  
గలిగిన వచియంపు దాని కలరూపెరుగన్. 30
- ప. అనిన బ్రేకభ్రాత మరల నకనికీట్లనియై. 31
- తే. ఒక గయాక్రాద్రమున నేల యుడుగలేద  
టంచు విస్తుయమండె దీ వట్టి వోక్కు  
శతమునకు గాని మత్స్యప శమనశక్తి  
కలగ నేరదటం చెద దబపుమంక. 32

- ఉ. గావున సాధనాంతర మొకండు విచారముజేసివేగన్న  
త్రోపుషుఖున్న తద్వానమున్ ఏని విక్కుయు మంత్రితోక సం  
సేవితమై దనర్పు గయజేసివ క్రాద్రశతుబు చేత మం  
బోవని యా భవదతి విముక్తి యసాధ్యమదెన్ని తంగులన్. 33
- ఊ. అయిన దేషైనగావి ఓర్పుయు మెనంగ  
నేగి సిచోట సీవుండు బింతముండి  
శావకోమ్మక్తి సాధనాంతర మొకండు  
నే విచారించి గావింతు విక్కువంబు. 34
- ఉ. అని యిశయం ఓచంగిన. 35
- ఊ. అనుజ్ఞాంజనె ధుండుకారి తన యావానంబు ఢాయంగ గో  
తపుజాతుండు దక్కముద్దరఱ చింతన్ లాత్రివేగించె వం  
తన వేదగ్నున్ సుచిరాగతుండయాన యాధన్యున్ విలోకించి, నొ  
య్యున నేశెంచి బహుకరించెను జనం జాబాల గోపాలమున్. 36
- ఉ. ఆట్ల బ్రాహ్మణాది బాహుర్వద్దంబు సప్రేషంబగా సందర్శనంబన  
కరుదెంచి సేవించి, బహుకరించి దీవించి ఉచితక్రమంబున స్వాగతాంగ్యవ  
చారంబు లాసర్పి పరమానంద భరితులైరి అందు కొందరు వృద్ధుల  
ప్రమోదమురాగంబులు పొంపిరి వోవ నోయిగోకర్ణా! యొందరిగితిచి? యే  
యే పావస క్షేత్రంబులు సందర్శించితిచి? యే యే పుణ్యతీర్థ రాజుంబులం  
గ్రుంకితిచి? యే యే వింతకు గముగొంటిచి యవియెల్ల వివరించవేఁ  
టీ ఊగక్కుల్యాజకారఱ! ఆన్నదీయ బహుజన్మ పుణ్యవాననం గాక  
పీయల్లీ పాధూత్తములు ఒడయ గజగుదుమే? మానోములు పరించె,  
మా తనస్సుదీయువవె, మా పుట్టువులు పూష్యంబియ్యే వరితార్థులమైతిమని  
ప్రశంసించిరి, అంత నకండమ్మహా జనంబుల యథార్థ ప్రణామ బహు  
కరణ లింగ నా కీర్త్యాదా భి నందన తశల ప్రశ్నాము పూర్వకంబగా  
నథినందించి యాభిజనోత్తములతో దాటువాసి ఐనిన నాటముండి నేటికా  
గల వృత్తాంతంబంతయు నవి స్తరంబగ నుడివి దోదన. 37

- ఉ. జానరుదెంచుకుల్ ప్రొవెలు తప్పికి నఱముకుపోబువర్యమూ  
శ్యాన మకండొసట్టు చించి దొంగు వచ్చుయై యోగులు త్రమ  
జ్ఞానుబు బ్రహ్మావాడుకును వచ్చురుపుర్ లిపురాత్రుకూత మం  
లైన్ న్యాయాంచి గ్రాంచి లైన్ కై లై రచితు విష్ణుక్కి చూగలమున్. 38
- మ. అనముల్, మాతపచచుచురుల్ బుధులు పూర్వ ప్రేత వంపూర సా  
రవ మౌచుంగులేక యంచులు మూర్ఖాండోక్కి లక్ష్మయుగా  
గొపిరతెన్ నిచిపొ బర్యంగు రథుమా గోకర్కు దశ్యారితా  
త్య నిరూధామలభక్తి వంచద విషిష్ట ధ్యంబు శంద త్తతిన్. 39
- మ. ఆట్లు నిలిపి గోకర్కులు పరమథక్తి సాధిత్య దేవతాకంబులైన వేద  
మంత్రోచ్చారణ పరంచై యేకతరపిష్టా గరిష్టండై కర్మసాక్షియగు రవి  
పుద్దేంచి. 40
- మ. చపంచై మతిమాలి శేషిన దురాచారంబుసంశేషి య  
చ్చపు బ్రహ్మత్యము గోఽఖోయి కుటిల ప్రేతత్యముం గాంచి వీ  
యపకారిం గృవజూచి ముక్కి తెలువే దైనం ప్రపాదింపుమో  
తపనా : భాన్యక ! లోకబాంధవ : జగత్క్షీ వమోవాకముల్. 41
- మ. అవి ప్రోర్తించిన దుండుకారి ప్రేతత్య పమోవ సార్థంగగా గోకర్జ  
నంస్యంభితుండు యప్పుడు. 42
- ఉ. ఆ హరిదక్కుధామవచి యాదకశవ్యాపి యానిచ్చై, వ  
ప్రాహుములందు భాగపక కువుతువక్తి పరింపుమెళ్లి వం  
దేహములేక మత్తుడను దేమజి ! యంగు దామి మంజుర  
వ్యాహృతుల్లరున్ పినెడునట్లగ నమ్మట వాక్య పద్ధతిన్. 43
- శే. ధర్మయుతము సద్యాఫల దాయకమ్ము  
సుభత సాధ్యంబునై మొస్య సాధ్యయులు  
అవచి నారెల్ల రెంచు సాలకించి  
హాన్ నంపుల్ చిత్రాబులెరి కరము. 44

- వ. అట్లి విని వారు బహు సుకరంబు, నవ్వు చరణీయంబు వగుట పద్మః  
క్రతువ్యంబి యేక మనుస్తై విశ్వయంబిరంత గోకర్జుండందుం  
కంగికరించి స్వయంబుగా శ్రీమద్వగవత నప్తాహ వాచనంబును  
ప్రవర్తించె నా సమయంబున. 46
- మ. శనరన్ భాగవతమహాకథన చేతః ప్రీతి నేతెంచి రం  
శన పొదుల్ నృప వైశ్వ శుద్ధుబును విద్యాంసుల్ కవుల్ పామరుల్  
ఇనషాందుల్ ఇద మంద వంగు బధిరుల్ సన్మాపుబున్ యోగు లొ  
య్యాన నద్దిత్యులముండి పాప పరిషారార్థంబు నచ్చేటికిన. 48
- వ. అట్లి గోకర్జు కరివ్యమాణ నప్తాహ భాగవత పారాయణ కథాక్రవణార్థారై  
పుర గ్రామ ఇనపద పక్కాణాది వివిధస్తాన సమాగత ఇనకరంచ  
సమాకులంబును పార్వతీయాటవికాది బిహూకీర్తంబునునై సాస్తంబు  
యొందుబొచిన నిమము ఇల్లిన రాలవి చందంబున బిందురంబై దేవాశ్వర్య  
కరంబునై యొపై అంత గోకర్జుండు శ్రీభాగవత వాచసార్థం బాసనోప  
ఏవుంరగు చన్మంత ప్రేపక్ష్యాపమ్మండగు దుండుకారి బయల వాయు  
రూపధరుండై యుండ నశక్యండైవ నందంర బిరికించి శనక్షైదుర  
వాక యొదురు పొద దట్టండై పెంపార గనుంగొని నయ్యేరంబున దూరి  
యందు వందుశైదురొక్కండు సప్తస్వర సమంచికండై యుందుశైంగి,  
శన్మాలంబున సన్మాని నెల్చియంఱాది తస్మధ్యంబున వాయు రూపంబువ  
దూరి నిలిచె ఆత్మి గోకర్జుండు పరమ వైష్ణవండైన బ్రాహ్మణోత్ము  
నొక్కాని శన సమ్ముఖంబునందు చితాసనంబున నువిచి యర్పించి,  
క్రోకగా నేర్వరచుకొని ప్రతమస్తుంధ ప్రత్యుతి ద్వారశ స్తుంధ  
పర్వంకంబు క్రమంబుగా స్వప్తఫణీతి బిరించి వ్యాఖ్యానించ  
మనక్రమించె. 47
- చ. మధుర మృదు స్పృటార్థ రచమాధురి పొరథ వాపికంబుగా  
బిధ ఇద పామరాళు సముఖ్యీల రంగములందు శక్తివలీ  
విధముల శీరలన్ నెరవ విశ్వక భాగవత మహాకథ  
కథన మొనర్చి గోపతు దఱండర ప్రతిబాధి రాముడై. 48

- మ. దివసాంకంబగు నంతరుం బరమథ క్రిం దత్కుదా శ్యాసనమున్ నవిమర్యంబుగ జేయచుండగ మహాకృర్యంబుగా దన్మహశ్శ  
కృవ సౌభాగ్య విలోకనాగత సమాజంపెల్ల వీషింపగా  
రవహేపారగ నయ్య కిచక కలోర గ్రంథి విచ్చేదమున్. 49
- మ. ఇట్లు ద్వితీయ తృతీయ దివసంబులయందు విశాముఖ సమయంబునందు కాలీయ ద్వితీయ తృతీయ గ్రంథి విచ్చేదనంబగుడు క్రమంబున నప్త  
వానరావసానకాలంబువ నప్తమవర్యంబును విచ్చేదంబయ్య అంత నప్త  
వావర త్రీముద్గాగవక కథాక్రూపణ ప్రభావంబునంజేసి నిజ పీప ఫోర  
పచ్చ ప్రేకాశరం బజ్జగించి 50
- మ. వనమాలాంచిక భూరివట్టదు చతుర్మాహందు పీకాంబరుం  
దు నవాశైక్షణు దుల్లినవ్వుటి కిరీటుం దంబరశ్యామ పా  
వన దేహందయ దుంధకారి హరిధూవత్రీ వెంగాంచి వే  
ణని గోకర్క యటంచు దమ్మువి నదాళ్ళతంబున్ శాగిలెన్. 51
- మ. ఇట్లు పరమ విశ్వాస ప్రణయ పిసయాదు లొంగొండ నందదించ,  
సాష్టాంగాలింగిక మహీతయందయ యిఁవాదవంబ గావించి గోకర్క  
నుదేఁంచి. 52
- మ. నదయు : దీనఃనైక భూంధవ ! భవత్సాధుణ్య కారుణ్య, నం  
పద, బ్రేతక్ష్య దురంత కశ్మాలము బోవంద్రోచి విర్యాజ, మిం  
పొదవన్ గూర్చితి : ధన్యమూర్తి పనుకొ యొంతేవియున్ రవ్య చు  
ధ్యదయు పాదకమైన భాగవకమున్ పూజ్యం బుపాస్యంచిలన్. 53
- మ. అపవిత్రక్ష వివారకంబయ నమప్రాంహా విర్యావచా  
పుపువానంబయ గ్రోకృసంచయ పుపాయుత్రీ బలారోగ్య శ  
గ్య పద శ్యాదిక దాయకంబయ ఇగక్కుల్యాజ సంపోదకం  
బిపవర్గ ప్రతిపాదకంబునగు సప్తాహంబ ధన్యంచిలన్. 54
- మ. భాగవత సప్తాహ క్రోచంబు నా యిఁ పుంజబులం భావకుందు నమిన్ని  
పుంబు లట్ల భస్మీ పటంబు గావించె అన్మదీయుర్మీ, కీప్ర, కుప్పు,

లము, మూలంబుతగు, చాజునో కృతుబులైన సకలదురిక ప్రశయం లీ కథాక్రమంబు రాంబె, శ్రీ తుక్కాత్రు కథా ప్రశంఖంబులేక యుజ్ఞన వశంబున గంగిన్ లంకంబుఁ గందజ దేరశెంచి ప్పుంఁశేకూర్చి రక్షించెందు లీ యెంకువులైన వెరీరంబు వలని వ్రయోజనం చేమి : అసి సంభంబు ఉన్నమేజద్వంబు మానశోసెత లేపతంబును చర్మవనద్వంబును మూర్తి పురీఁ పొత్తుంబును దుర్గంధికంధురూబు జరాలోగ విపాకా రంబు సకలాముయ లింగంబు దుయ్యాకరంబు దుమ్మారంబు దుర్ధరంబు దుష్మంబు దోషజ్ఞంబు క్రికంగురంబు నాతురంబు క్రిమివిద్యుస్క్రాంతంబు వద్యైకియా నహితంబునై నాపాని శరీరంబచి వరింతురు, నిత్యంబుగాని మేలితో లిర్భాయంబైక శాణ్ణత సుఖంబొదఱించు నత్కర్మంబును సాధించ కేవినాదపి లెపుంబును గావే? రేవతి వంటకంబు బాపిచునుట్టి యన్నురవుంబున బెంపున్నెన్న పీ శరీరంబును లిత్యత యెక్కాదిపి గావున పీ శరీరభిమానంబు పీడి శాణ్ణక ఓరవదికానంద ధాషంబును యొత్తించు నతకు మిగుల తప్పుండు సప్తాహ కథాక్రమ వ్రథావంబున భగవంతుండై శ్రీకృష్ణుఁ దా సస్మావర్తియగు గాపున నెన్న జన్మాంతరో ప్రార్థితాపు వుఃజ ఔర్క్కుఁస్థాం ఏపి యొక్కటీయ పరమ చరమోపాయంబు శ్రీ భాగవత కథాక్రమం క్రితు ఇదకుబున బుధ్వమంబులను జంతువుల మంకంబు లెట్టుట్ల తేవల సాకంబుకే జింతురు. జదంబియి కుప్పువంత గ్రంథి ఒచ్చేదనుబింబుండ భాగవత కథాకర్మంబున హృదయగ్రంథి విచ్చేదం బగుచేమి ఏంత.

65

మ. హృదయగ్రంథి చిక్కురమైవను పివారించున్ నమస్తాపుముల్ తుదముట్టన్ బిజంకయుబులడగున్ దోహోద కర్మాలి మావ్య దయాముల్ గుడొకో వెంగు జ్ఞానజ్యోతి నానాతుభున్ నృద మాహాదనపూర్వ భాగవత సప్తాహంబు నాలించుటన్.

66

వ. అవి గోకర్మ ప్రథమ పురుసురంబుగా నాలింగనంబు జేపికొని,

67

పీ. పరమ ధన్యతమమ భాగవతపురాణ

మథిల సేవ్యముల సుశాల యంబు

పరమ పదైక సంప్రాప కోపాయంబు

దారుణ ప్రేకశ్య వారకంబు

సంసారశాప ప్రశ్నమ నౌవద వరంబు  
 బ్రాహ్మ క్రోత్రాది సౌల్య కరము  
 పొర పాపమీ కరోర టురంబు  
 సప్తాహ పరికథ క్రువఱ మహిమ  
 దేహనందన : ఫి కృపాద్భూషి వలన  
 ముష్టిరప్రేత భారాపిముకి గంటి  
 భాగవత కథాత్మిర్థ వివాస రతుల  
 కరయ శేతిలోనిది ముక్తి యనిరి బంధులు.

58

మ. అని యేరీతి క్రష్ణ భాగవత సప్తాహ ప్రభావాలి వ  
 రసముం జేంమితరినే వదస్యభియూ నందంబుగా జేర వ  
 జీ చిన్ప వైమానిక రాజ మహుత భట క్రేష్ణాచికం రమ్ముహా  
 తునుదో దుంధలి సూను డెక్కెను బహు కారాను పూర్ణంబుగన. 59

60

వ. అ నమయంబున గోకర్ణండు విష్ణు దూరంగవి. .  
 చ. వఱవరు (క్రోత్ర) లిందమర వారలనెల్ల నోకంల రోడ్కు పో  
 వలయిన చోటుల్లు గొవిచ్చికిరేల కిమ్మాలమొందు వు  
 దయగాడితేక క్రీహారి కథాక్రవరంబు సమాశమైనచో  
 ఫలమున బేదమెట్లోదక్క భాగుకోత్తమార్క దెల్వారే. 61

మ. అనిన్ క్రీహారి సేవకల్ బలికియూ రెగ్యూలర్ భేవ మం  
 దిన దానన్ పంచమమన్ కథార మా తీర్మయ్య నాశ్రవు  
 బున వీరెల్లు రూటోడి సునుసునుకేయ రా టీ నే  
 భున సీతండుప పొపియ్య బింబు పిష్టున ద్వుండ్రమయ్య. 62

62

వ. అదియునగాక పక్కాత్రాపంబున నశస్య క్రీపులచ్చ సముందై క్రువఱ మవ  
 నాదు ఉత్సంత తాత్పర్యంబున నేడహారాత్రంబుజ వవసించి వినెగాపున  
 వితండ్లీ వాడయ్య మరియు 63

సీరచిత్త మెనయమి తెలివి రూవరిపోచు  
 దధబాటుచే విన్చి తప్పించుము

మంత్రంబు నందిగ్రహంతి దారుమారగు  
 వ్యగ్రచి త్తతచేక వాడెచెడును  
 విష్ణు భక్తులులేవి ఏషయంబు లిలమగు  
 సత్పాత మెనయిను శ్రాద్ధమదగు  
 వ్యాప్త గనుదాన మత్రోత్తియునకిద్ద  
 కులమనాచారత గలతనొంచు

గాన గురువాక్యమున నమ్మకంబు గ్రి  
 తనదు దీనత తలపోసి మనసులోవి  
 విథిల దోషమ్ములను వీడి విర్మలైక  
 భావమున జేయ శ్రవణంబు ఫలమొనంగు.

81

ప. గాన మరియు వింకొకమాటు సప్తవాసరంబుల శ్రీభాగవత మహాపురాణ  
 కథాకథనంబు గావింతువేవి తత్క్వదా శ్రవణంతంబున శ్రోతంతెల్ల  
 శ్రీవైష్ణవులు వికేతనవసతి యవళ్యంబు సిద్ధించెడిని, గోకర్కా ! సీకు  
 శక్తవక్షయందైన పుండరీకాశ్చందు యనితర అభ్యంబైన గోలోకం  
 భీంగ గలదని వలికి విష్ణుమాతలు దుంధకారి సహితంబుగా విష్ణువా  
 రూధులై వైష్ణంలాభిమణులై జనిరిచు.

82

ప. భగవద్విష్ట గుజాభిరామముయి సేవ్యంబై సుఖపాదన  
 ప్రవణంబో కుక్కాత్ర ముత్తర రసార్థీంబై నమ్మదోషకులన్  
 ప్రవసీయంబుగ దెల్పు, శ్రావణ పునస్సప్తాహ కాలంబునం  
 దవరావంబుగ ధేనుజందు శ్రవణందంబుగా సర్వమున్.

83

ప. ఆ పునస్సప్తాహ భాగవతకథా సమాప్తి సమయంబున వియోగ్యందల మర్యా  
 దాగంబు విదారించి మార్యాద ప్రవాహ ధీరజా ప్రసన్నాదివ్యక్తిః షంషం  
 బున దిగ్గిగంత రాంతరాళ పరివ్యాప్తంబుగా పవతీర్జుంబు గావించి తత్త  
 ద్వువనాదీకు లాఘాల గోపాలంబుగ నరుదెంచి యొనంగు పరమారథనం  
 బుల మంగళ కరుజా తరంగితా పాంగావలోకంబుల నంగికరించి కృత్యో  
 కరించు మధ్యమలోక సౌభాగ్య గరిమంబున మహాతక్కుర్చుంబుగా  
 నయ్యేదకు -

84

- మ. చసుదెంచెన్ హరి విక్యాపేవకులకో జంచక్కు టాజ్జెదు లో  
య్యాన సామాజిక మానసాంబుజ మరండాస్వాదముల్ జీయు భో  
రన కంభారవముల్ నష్క్యుతు బాధరతీ జయారావముల్  
మనమై వర్య విహాన కోటిగొని గోకర్డుం బ్రిపొదింవగన్ . 88
- మ. తనకుండానె ప్రమేద భారమువ చిందంబో త్తి కృష్ణుండు, మె  
తన గోకర్డు కవుంగలించి తన చందంబూనగాజేసి చే  
సె విమేషంబనః శీకవాసుల మనశ్రీ దీప్తులం గృథ వే  
ష్టవ కేయూర కిరీట ముఖ్య వర భూషాదారులన్ క్రోశలన్ 89
- మ. తపరన్ భాగవతా కథాకృతికి నర్యంత ప్రహృష్టాత్మక్కుదై  
పవిచెన్ క్రోశలకోడ రవ్వగరి శీవవ్రాతమెల్లన్ బ్రియం  
బున యోగి ప్రవర్తైక లభ్యమగుచుం బొల్గారు వైకుంత ష  
తనముం జేరగ దేనుజాతవికృతన్ శాద్వగ్య మానంబులన్. 70
- మ. దివిశేంద్రాదుల కందరావిరయా యాదిశ్యమృతాంశుశ్వల  
చుప్పికిం దశ్యయా విక్యాపైతగి ప్రశ స్తంబైన గోలోకమం  
ద వసించెన్ కుకూత్త సంక్రమణ చేతః ప్రీతి వందేగి యా  
థన సీరేజపాది వంచితుడు గోపాఱండు గోకర్డుకోన్. 71
- మ. ముమ పాకేతప్పరీ నివాసులను రాముఁదెఱ్లు వెన్నెంట జే  
కొనిపోయెన్ రలపోయ విప్పుడటకే గాంపోయె కృష్ణుండు పా  
వన సప్తాహ కథానక క్రువణ సౌభాగ్యంబ చేకొన్న క్రో  
కృ వికాయం బెంకగలాదొ : యంతయ సురర్చీంద్రా!  
విమేషంబనన్. 72
- న అనిపలికి కుమార ననకాదు లమరముని సువలక్షించి. 73
- హ. మన గోకర్డుకథాక్రాలి నెవడాకర్లించు వో వావికా  
ఇనపీ గర్వనివాస డఃఖమట్టువై సంప్రాప్తిగాదవ్వు, పా  
వన సప్తాహ కథా ప్రవనంగ నహవా ప్రంబో ఫలోకేపక్కే  
మని భాషింపగవచ్చు దేవముని వర్య ! యంక మా బోంట్లున్. 74

- చ. కబగు హృతభాగవత క్రమక్రం త్రైవ్యాతే క లభిషా  
నెలవనిలాంబు పడ్డ ఫలికష్టం దేహ విజోవజంబులన్  
గబగు విత్క్యమోగమ.ల, గలదు తీవ్ర తపస్సమాధులన్  
గబగు తీవ్రసేవన మత్తత దీక్షల నెన్ని దీక్షిణు - 75
- మ. వర గోక్రఱ కథాంచితంబయన పీ భవ్యేతి పోవంబు న  
షర సొభ్యాప్తికినె పరించు పతమ కాండియుదన్ దాపనే  
క్ష్యదు దత్యంత రసప్రాణాంధులియై నద్వుక్తిదీపింపగా  
పరమానంద చంప్రతాత్ముకులు భావ్యచ్ఛిత్ర షాంబులన్ - 76
- ఉ. ఈ యతిహాస మైక్రూవరి యొభ్యుగాని పరించె నేపియున్  
పాయు శదీయ పాపముల పైక్కుక కర్మలలోన దీవి, బా  
రాయు మాచిలియ నేవ నావమోజన్ పితృశుట్రి నిచ్చబున్  
భాయక నెవ్వుదేన్ జడుస్త వాణిలేదు జునర్పువంచిలన్ . 77
- వ. అని మరియు నారదును సనకాదు లిట్లిరి.
- మ. అమర్షింద్ర ! వచ్చిత భాగవత సప్తాహాక్రమంబేము, న  
ర్యము భాషింతుము నాళకింపుమితు దైవజున్ విచారించి, యు  
త్తు లగ్గుంబోక కేర్పరించి సుహృదాప్త ప్రాతమర్త దోషుగా  
నమితాస క్తిమెయన్ పమ స్తుము పమాయ త్తంబు జేయందగున్ . 78
- చ. అందులకు జ్యోష్పాషాఢ గ్రావణ భాద్రపద క్ష్వయుజ కాత్రిక మార్కిష  
మాపు మానుబు ల త్తమబులు భూస్యమానంబుల నర్పంబులు గావ పై  
మానంబులందు ముప్పుచే వావరంబులు పూర్జంబుగా గలిగిన మానంబున,  
సప్తాహ భాగవత వావక మహాత్మవారంభం బొనర్పందగు, నట్లు గావించి  
సకల దేశంబులం దద్వ్యార్త బ్రహ్మక్షుట్రియ భూద్ర జడ మంద బిదిరంభ  
ముఖ్యల కెయకపడునట్లు ప్రచారం బొనర్పించి “ఓ సమ స్త దేవాసు  
లారా ! నత్పురుష సమ వేళం బిందగు విచచిక శ్రీ భాగవత కథ మధ  
పాశ తత్పరుల విచ్చేయుడురీ న వ్రవాసరంబులు సుదుర్భంబులు ఆహ్వా  
రస రూపంబయన భాగవతకథ యిల జడువందగు నని చాటి - 80

- చ సకల పదార్థమల్ వలయు చాడ్పున భూరిషినంబు తోడ బెం  
దీకి ఇటె సంతరించి కుశలేఖల బంధకశత్రు వుత్ర మి  
త్ర కలితులై యవళ్యముగ రాదగునడు లిథించి యొల్లవా  
రికి మునుమున్న సంసదగు బ్రేమ పురస్పరథంగి నాదా - 81
- మ. అవకాశం భోక వాసరంబయిన శేయంబోల దిచ్చేట వై  
ప్రవులారా : శంమైన డర్లు తమ గాసన్ వేగమే రండు భూ  
గపత కమ్రు కత్తాసుధా రసము వేప్పుంగ్రోఇ కాలంగున్  
వపెచ్చంబుగ నంచు ప్రార్థనము విశ్వాసంబునం శేయనో - 82
- చ. షరియు సప్తాహ ఘహోత్సవ సందర్శనాలి కశూహాల సకలదేక  
సో యాత లాగవక పముదయంబులకు ద్వర్తదుచిత వాసగృహంబు  
కెర్పుంచుకులాంచో లింక నీచుఘోత్సవులై జ్ఞానయజ్ఞంబునకు సమ విశాలా  
యాత రక్తచోసు పూర్ణ ప్రదేశంబు వంయు గాసన దీని నొక్క పణ్ణ  
తీర్చిబునులై క పూర్ణ తక్కుబుండై క నమినోపు, నింటియంద సబవ  
డఱండోయిత స్కూపోలైనక్కరంబులై త్రి మైకరోనుచియి యతి ప్రయత్నం  
ఖో సైదాకు రికసంబులక మస్తు కస్కుంచిరంబు పోప్పురించి పరార్థ  
పవిత్ర స్త్రీంబుల డికట్టుంచి. 83
- శే. పప్పిశాలాయత ప్రదేశంబు గజగు  
సను లోదించి మార్కత మాచరించి  
లేపనముశేసి రంగవల్లికల దీర్ఘి  
ధాతు మందసదికముల తగనోశర్మి 84
- చ. ఫలడక సుందరంబియాన పచ్చి యవలుకుల గ్రామకంబిమర్  
పలయ సమస్సుతంబియాన కుండపమల్ కచియాచి లెక్కిమర్  
వలుగ వీపించి నలవైపుల వెంపుతలాచి యుక్కిమి  
పొడవగు వేదిగట్టి సదామాల పెక్కిము తెక్కగా వలెన్. 85
- ఉ. అగమ వేదిభూమి సురుదాచ్యుదు వైష్ణవ దర్శకర్మ దీ  
క్షగురు దశ్యుదారమలి శాప్తరేదిజ్ఞాదు భీషిదు త్కమో  
దోగ్గి విరాగి నిస్పుషాత యొప్పెడ వక్క యవళ్యమంచు న  
ర్యాగమ మర్మకోవిదులు బట్టిరి యాకథ నాసతీయగ్ని. 86

ఉ. మాచితశర్షమారు దనమాన సుధీంద్రుడె యైనసత్కుభా  
శ్యామ విధిగ్రూఢెన నగుగాక యనర్థుడు వేదబాహ్య చం  
దాన నెలంకలట్టులిక దత్పము దో హితకారి నొక్కువిన  
దానికి మాశగా నతని పార్యుమున్ నియమించు బొప్పగున్. 87

సీ. విషదమై తగునట్లు వెరపార సప్తోర్ధవ్  
రోకముల్ దీరి యాలోకములను  
బారుల వైరాగ్యవంతుల మనువనో  
సరవి యథోత్స్రా సనము లందు  
సమచితా స్తరణంబు వపరింపగ నోపు  
వ్రకటి వైతరిని వక్తవు ముఖ్యు  
వక్త ప్రాజ్ఞముదయ వపియంప క్రోతయు  
మత్తర మఖుదయ యుండవలయు  
వక్త యుత్తర మఖుదయ పరగక్కోత  
ప్రాజ్ఞముండయ వివసింప వలయు జామ్యు  
కొన్ని తాపుల నట్లు చేకూర దేవి  
సుభయులకు ప్రాజ్ఞమణి యుచిత మరయు. 88

ఉ. కర్త ప్రతిదివసంబున కొకనాదు ముఖ్యు ఛోడికంబుల గావించకొని  
తివక్రమ దివసారణోదయంబున విధ్యకంబుగ మేలుకాంచి విర్యురిత  
కౌచాచి క్రియాకలాపుండయ ప్రయత్నమున జాగరుకుండయ మంగళ  
ప్స్సునాది విహితాహినీకంబు లాచరించి సంఖేప రూపంబున సంర్ఘయంద  
నాద్యచిత కృక్యంబులం దీర్పి. 89

సీ. ప్రాదీపికక్రియ పరిసమాప్తి నొనర్ప  
నది శ్రీగణసాతు నర్పనలిపి  
పితృకర్పుఱ మొనర్పి విధ్యక్త వైతరి  
మొనర బ్రాయిత్త మొప్ప దీర్పి  
మండలం బొనరించి మర్యాదంబున కృష్ణ  
మూర్తిం బ్రాతిష్టించి హూజిసెని

కృష్ణ నుదేశించి బుట్టుల జదువుచు  
పూజించి వలగొని ప్రైక్కి - పొగడి  
కర్మ సమపాత్త దుస్థరాళ్లన ఎల్ల  
భవ సముద్రాతెర నిమగ్న భక్త నస్సు  
దీనశాందవ నిర్వాయ దివ్యకరుణ  
యుష్మతిల్లగ వేగ సమర్పింపు

90

ఎ. అవి ప్రార్థించి ఉన్న ర్థందై -

91

సీ. శ్రీకృష్ణ పొదబ్బ చింశనా నక్కడై  
భాగవతార్పు పొదు కొరిపి  
పరమ ప్రవన్నైక బంధుర ప్రతివత్తి  
ఫల సమర్పణ జేసి ప్రణతు తగుచు  
నానా విధానంక సాముదివ్య స్తోత్  
పారాయణ మొన్ని పరమ నియతి  
శ్రీపాత నన్నిది శేరి భాగవతంబు  
ప్రక్ష్యక్ కృష్ణదే వా స్తవ మని  
యెరిగి యంజలింధ్యదై హేయదూర !  
విత్యకల్యాణ ఘర్ముణ : నిలయ : వరద :  
పరమపావన : భక్తి సంభ్రమ హృవయ  
ప్రణత భవసాంగజాంతర పొణిజాత !

92

సీ. భవసాగరాంతర పాయకాగతికావ  
సర్వమీ యాలలోన నుఁతరించి  
గోవ గోపీకా కుల విషాక్తి నొన్ని  
దివ్య తావక సమదీప్ప తేజ  
మేకరపాకృతి నెవయంచి శ్రీ భాగ  
వత్సరాణంబున పొదుకొల్పి  
పతికపావనకా ప్రభావంబు పెంపూన  
నట్టలపేంచితి వంబుజాణ

\*

భయద భవపాశ విర్యుక్తి బిదయగోరు  
నాయభిషంబ నవల మొనర్చ మీవ  
యాతర శరణం బెరుంగని కృపణ నస్న  
నాద రించులూర మిక సీ యదియనుమ్ము.

93

వ. అని వరమైన్యంబన ప్రార్థించి శరకాగతుండై విషుల భయత్తు  
తాక్షఫ్యంబల కోడ వక్త నందావంబగ నర్చించి వత్సమాల్య భూష  
ంబు లిరి, ప్రజయ పురస్సరంబగా.

94

చ. నకం కాప్రపుర్ష : త్రుకికాత్ర విధిజ్ఞ కథ ప్రబోధన  
దిక చతురా : వరజ్జతసు దీరిచి జ్ఞానమొనంగమయ్య శ్రీ  
ఖక చద్వాతుడ పీవరయ వోద్యమ దెవ్వుల సీట రేడు, తా  
వక కృపజేసి యి ఇదిమవాసి సుఖించెద శాఖితంబగిన్.

95

మ. అని నవినయంబగా ప్రార్థించవలయు.

96

కే. బిన్నగోతులు పాత్రులొ విష్వవరుల  
వరణ మొనరింప వలయును వారు, ద్వార  
శాష్టరి మంత్రజవము సేయంగ వలయు  
విదిదలిర్చ కథాథంగ వివృతికొరకు.

97

కే. సరవి త్రేయోభివృద్ధికై శక్తికొలది  
నవరాత్రముల్ కిర్తన సలవదగిన  
వియుముఱ బూని సేపేట నెఱపవలయు  
నరిషు పలంబ హర్షతా వ్యాపిషెంద.

98

కే. శ్రీహరికథ ప్రసంగ ప్రసిద్ధ లగుచ  
ప్రతిపలాపేళ నెరుగని భాగవతుల  
కోరి శూచించి నియమించు కొవగవలయు  
నాదరంబన హరికీర్తనార్థ మచుల,

99

వ. వెందియు వారలకు ప్రశామంబ లాచరించి, శదీయాజ్ఞానపారంబన  
నిషాసన నమువవిష్టుల గావలయు.

100

ఉ. దారధనాదుండు చుమతన్ విడనాడి విట్టు చిత్తులై  
వారనిభక్తి కృష్ణపదవాంజముల్ హృదయంబులోన నిం  
పార భజించుచన్ మథురసాంచిత బాగవతార్థ నంక్రవో  
దార నమత్వకుండయిన ఊస్యదు పూర్జపలంబు గాంచిడన్. 101

వ. మథుర గంభీరస్వర్పంబున హర్షోదయంబుతోన మొదలిడి పూర్ణ యా  
మత్రికయాంతిక పర్యాంతంబు కథాపాచనం బొనరించి యంతసుండి విరా  
మంబు గాంచిచి, పిదవ మద్యహృద్యకాల పుంటార్ధయానంతరంబున హరి  
కథాకథన వికారదలగు శత్రులచే శ్రీహరి నంక్రి రనంబు జేయించవలయు.  
ఇట్లము దినంబును కథార్థియగు సక్కండు సప్తాహ భాగవత కథాకథన  
షహార్థప్రవంబు పరమప్రయత్నంబున సట్టుదు నిరంతరాయ వరినమాన్ని  
పర్యాంతంబు హవిపొస్టు శత్రు మాత్రంబున మెలంగుచుండ య్యత్తుమం  
బొక్కటరి యుషమించి యే యుండనోపనేవి యది నర్వశక్కాష్టంబు,  
లేవిచో పలాహారంబున ముంచుము లెన్నె యేయగు. ఇట్లండ కాలందేవి  
యేకథు క్రంబు గాంచియైన కథానిందగు విరంతరాయ కథాక్రావణ పొక  
ర్యాంబునకునై యే చందంబైన నటపనోపు. కథాకథన సామర్యాంబ  
కుంబవదవియట్లు లఘ్యాహారం బొనరించుటయు సమంచనంబేయగు  
ఇంకను సప్తాయుళ దీషితుండమష్టోంపదగు వియమంబులు వివరింతు  
హూక్కించనియిని, సారధన కాదితమార మానిచందు లిథనిరి వైషణ  
దర్శమారులక్కి బాగవత క్రష్ణాధికారంబు సిద్ధింపదు. బ్రహ్మపర్వతాను  
పాఠవంబును, వధమ్మాపియు, వత్సవాహి బోఽవంబుమ కర్మాపణార్థి  
కవ్యాచరణీయంబులు 102

ఉ. కామము క్రోరమక్కర వికారమలం దిగనాడి లోభము  
మద్దము మదంబులంగడగి దవ్వాపరించి ఆగద్దికామల  
ప్రేమ మయాచ్యతాంప్రేయగ త్రైతుకథక్తి వమ్మగుదొచు ని  
ష్ణామత కశ్మాతాక్షవణ కౌతకిగావరె కర్త వారధా: 103

ఊ. బావదుష్ట పర్యాపితాన్న పారణంబు  
వలదు మథు సూప కై లాఙ్గ పక్కాభష్య

థ్రీరగదు గోప్యాన్ని భోజనసు  
పాదినాదు కథావత వరున కను.

104

మ. వతిత స్తోచ్చ రజస్వలాంత్యజ త్రయిఖాష్ట్య ద్వీజదేవ్యేషి నం  
హతికో భాషునేయరాదు కుచి నిత్యాశ్శేయమో నార్జు  
వత దీక్షావియహ వపాలన దయాఖాదచ్ఛ దాక్షిణ్య మూ  
వృక్ష కాల్యాండి గణోస్మైకాశయము రె. తే క ద్ర పాటీవనో. 105

క. పాశుం లగ్యవంటుల సవత్యులు ద్రగ్గశలాశయాది నా  
నా పటెవతప్తులు సారస మొర దరిద్రతాతి చ  
దాపరిభాతు తెల్తయు కథన్ ప్రింబెట్లును బొమ్ము మొక్కాం  
భావరు ఉత్సవక్ష్యము ప్రతి స్తుతులు క్రింజాత్ములాకయన్. 106

కే. కాకంధ్యల పుష్పరో కమలములు  
వంధ్యాలను స్వర్గదర్శరో వానికల్లు  
గదగి సప్తాహ హరికథా కర్జులు  
సఱవ దగుదురు తద్దీషు కాంతికారకు. 107

చ. గురువుల వైష్ణవో తమిల గోవుల భూసురులన్ మహాత్ములన్  
దరుఱుల నాగమంబుల సుదార తపోవ్రత నిష్ఠులన్ గుణో  
తర సరపాలపుంగవుల దార్మోని విందమొనర్పురాదు ని  
రజరమ నివర్య విలంకు కుకొత్త కథాక్షవక్కార్థి యించుకేన్. 108

కే. వినదగు గళగ్గదర్శరో వేండల్లు  
హృద్య కుకొత్త నత్కుత లింపుమీర  
సానదగు వృత్తార్పకలైన యజ్ఞములుచ  
చారు భాగవతకథా సుభారసంబు 109

మ. మృతార్పకలైన పీంతుల మున్నగువారు ముఖ్యంబుగా వినంగదగుదు  
రేని తద్దోషనివారణంబుయి విత్య విరవద్య సౌభాగ్యంబుల నేశురు,  
సకలరోక కల్యాంజ నంధాయకంబై వపే జ్ఞానయజ్ఞాబు యధావిరి నావ  
రించి యద్యావనంబు విధిక్రమంబున ప్రేమంగు శ్రీకృష్ణ జన్మముం

దెబ్బ కడుంగడు వైశవంబుగా నోసర్కువలయు నడించుటగు భక్తులకు  
ప్రతింధ్యావనకరణ ప్రత్యుషాయం బొవునేరచ శ్రీ విష్ణుభక్తి పరాయ  
ణులై, నిష్ఠామంగు భాగవతో త్తపులు స్వేతః పాపమంగులగుదురు గాదే.  
అభ్యుధారంకించుండించేలయిని మెరింగించి, వసకచుడు శారదము పరాక్రించి,  
శ్రీ భాగవతప్రాహ్లాదులకు ప్రతింధ్యాము దంపత్తి కొలంబు : దంపత్తి కొలంబుగా శ్రీకథ  
విర్మిలి వర్కీముక్కలై పుస్తకమంబులకుము, హర్షోత్సమ్రాటున ఘోషావిం  
చుటు మ ఐంబు పదుంబి శ్రీకృష్ణుల ఖలకు ప్రసాద తలనీమారికాడు  
లొపంగవలయు, వసల ముపువుగా తాళ ఉరితాంబికంబైస సంకీర్తనంబులు  
శంఖమిస్వేషములు సమస్కృతులుజ జయమయు దీపదంబు లక్ష్మంతప్రమ  
దంబున నొరించి ఒచుళ మంగళబ్యాముల బోయిలించి, విప్రజనంబ  
లకును యాచకలకుషచు. మృష్టాన్ము దావాయి, సమృద్ధి విత్తులుకో, నంబ  
రాథరణాడు లొసంగి, పోత్తుప్రులం గాంచునగువని ప్రాహ్లాద కరణ  
క్రమంబు ఏకరించు మరియు .

110

కే. ఇశ్వరీ పారికి నకల లోకై క సౌత్య  
ఇనక మైన భాగవత సంక్షపణ మొలమి  
ప్రాక్షమార్గితా పుచుంబు బాపి నిర్ణయ  
నిష్టులానంద సింప త్తి నెడశేము .

111

సీ. స్తోహ మతిచిట్లు సంహూర్తి గముచే  
కతకునకుం బుస్తక బు రుషు  
పరాప భక్తి విప్రజనలిపి శ్రీకంట గ్రు  
సాద తలనీప్రజమ్ము ఓచ్చి  
మర్దల తాలాది పథుర స్వునుబుల  
సమరార కీర్తన మాచరించి  
ఇయ వమక్కుబుల్ కుఖారవ బుల  
భూరివార్య ర్వసుల మ్రోయశేపి

రింజ వసీవక ముల్య వైదేశులకు  
నిష్ఠ మృష్టాన్ము విత్తములిచ్చి తచిప  
నెంబు నేముల లోపంబు నొదవచీక  
నిష్టులా నస్యభావన నెఱవపయి.

112

- ఉ. కోక విరక్తులుగువో మయసాడు దయందివక్ష్యమున్  
గీత పరింపనొ నకరు గేస్తునన్ విధిరితి హోమమున్  
శైత విధాయకండిసుచు జెప్పిరి కర్మ విద్రగ్గమ్యై అ  
బ్రాహ్మ భవాత్కృ సంభషి : ప్రవస్తుచ్ వైకథ సాంకేంపుమా. 113
- మ. అమరర్థి : వధునర్పిపాయన తిలాన్నది ప్రయుక్తిన్ బ్రాహ్మ  
స్తుముగా హోమము శేయనొను రథమస్యంద ప్రతి కోకమున్  
గ్రమశం దన్మయ హప్పుజా వరమోగా దఖ్మిమిత్తంబుయు  
క్రముగా వేంగ్వగనోప పాచహితుడై గాయత్రిచే నైనసున్ - 114
- శే. కాత్రవోదిత చిరిప్రేణ్ జాలటన్న  
పుచిక హోమ్యంబు బ్రాతున కొసగవియు  
నెంపి కృతకార్య ఫలసేద్ది నెవయుకొరకు  
దేశ కాలపాత్రాది చిథిజ్ఞ దగుచు. 115
- వ. మరియు న్యాసశాధికశాఖ్య కోషద్వయు విశాకరజార్థంబును సాచాల్ద  
విరోదార్థంబును శ్రీ పట్టు సహార్థామ స్తోత్రపారాయణంబు సలువనగు.  
దానికంతె వికరం ఇధికంబై వసిలేదు. గావున తక్ష్మిభావంబువ నకల  
దోష వియ్యునస్తు సర్వుంబు వపలంబుగు నిక మరుపాయసాది పంచ  
భజ్యేన్నంబు ద్వారక బ్రాహ్మణోత్ములకు యథేష్టంబుగా పెట్టి వ్రత  
పూర్తత్వ పిస్తికై స్వర్జపింపాంబు సేయంచి దానివై సుందరాక్షర శోభితం  
తైన శ్రీ భాగవతంబువిచి యావాహాది నక్షేపవారంబుల యథాధి  
విర్యహించి నవక్షణంబుగా వత్త భూషణంగరాగ గంధశ్శమ్మ మార్యాది  
నమర్పితుండై న యాచార్యున కొసంగిన భవథంచ విముత్తుండై త్రవి  
మలావ్యయ విక్ష్యావవర్య బ్రాహ్మణంద తరంబుయన మోక్ష సామ్రాణ్యా  
ంబుక్షణంబుగా పిస్తించు నీ విపం బెవండనయ విక్కుల చిస్టా గరిష్టువై  
యొవర్పునో యమ్ముహా భాగునకు ఎకలపాపశియంబు మరియు లోకపావన  
శ్రీ మహాభాగవత పురాణ నప్తాహానంత్రమణంబు ఫలప్రదంబుగు ధర్మర్థ  
కామ మోక్షంబులకు త్తమ పాదనంబై యొస్పారు విక్కువంబు 116
- శే. లిరశిథిన పీతల్ జెప్పుభాయియై  
నింక నేమేని యడుగుట కిచ్చగింతె

కరమనందలి యామలకంబ లక్ష్మి  
థక్క మత్తులు దీనన బొందనగును.

117

సీ. కుబిలాపువర్యక కులికాయువంబియ  
పుణ్యప్రదామర భూజమగుచు  
విషదుగ్రకాసన వీతిహాసోత్రంబియ  
కళ్యదవ్యయ సుఱ జనకమగుచు  
అణ్ణన సంతమ పాణిమిత్రంబియ  
థక్క సుధాషీర వారియగుచు  
నిధిల లోకైక సంసేవ సీయమగుచు  
పోరిచి ప్రోకర కథిలార్థ ములనొసంగ  
డివురు శ్రీ బాగవతకథ తెలిపిరెలమి  
సథ్యలానంద పారవళ్యంబు నొంద

118

ఉ. ఏరు దినంబులామని వమీరిక భాగవత కథ రమా  
ప్రోద లథండ మంజరస పూరిత వాగ్రమిన వచించి యా  
నేడవనాదు పాడిమెయి యద్దుమహాత్మున మాచరించి, గో  
రాటెకు థక్కిసర్పిరి ప్రితావను పావశ చంస్తవంఱిను

119

శే. జ్ఞాన వైరాగ్యవత్తుల మేన గ్రౌత్త  
చెయవు మరిపొబు చేవయు జిగురువొత్త  
కొమరు బ్రాయుషు విగులు కొమరు మిగిలె  
వచటి వారల కామోద మంకురించ -

120

ఉ. భాగవత మనోజ్ఞ రపవత్యుత లమ్మెయి నాలకించి, యా  
యోగ్యిగవరుండు దేవముని యుచ్చి చిక్కిరిక కావ్య సిద్ధికిన్  
పై గరుదే కృతార్థ తమ మానపులై ననకాది మౌమలన్  
ఖాగినమించి తొల్లియి వచప్పుల సాంఱలి యోచు వట్టనెన్ -

121

సీ. విల్యు జయశాఖి విరతులొ మీ ప్రసా  
దముమ వడిసి ధవ్యకముడ నైతి

దున్నరాఘవిదార కౌస్తవ శ్రీపత్న  
 లాంఘనుండిలాడె లబ్ధమయ్య  
 నలవికుంటాలమోం దై సర్వేక్యాను  
 నెఱి యాంకించిన నెనయు రుగు  
 సామహదివ్య స్థాపా సంత్రవణంబు  
 సకల ధర్మముకుండె సముద్రికలబు

నెడద భాదింతునని దేవబుషితరు...అను  
 సనకములు తుచ్ఛారమునుల పెవిధమందు  
 అక్కి సంవత్తిమై తప్పొంగావగరిము  
 విషుంగి గావించున్న యాఁశేయందు,

122

స. సకక మహాయోగ సంవర్గితే త్రమ  
 జ్ఞాన పయోరాం చంద్రమండు  
 ఖోడళ సమయచ్చురుచిర ధిక్కుతే  
 జమ్ముందు వదనాంబు జంబువాడు  
 రాదరాయిజ కనూశవుదవధూత వై  
 ష్టువ జనభావ్య ప్రభారకరుడు  
 విషమనోరథలాభ విశ్వతుదై ప్రేముచి  
 భాగవ తంబును భాదికొనుచు  
 చెరగి యందండు దిరుగుచు శీరవచ్చె  
 సనకములు తావసాంచిత స్తోపమునకు  
 గదగి తశ్కృతాంతమున నాకస్మికముగ  
 సువిత సమ్మోదమున తకయోగిసేతి.

123

వ. ఇట్లు విచేయ నాయతికోక పరమ దివ్యోషుతేష్వముదారుండైన శాద  
 రాయణం దిఁకించి సప్తాల్మాశ్చర్యంబులతోసామాజికులు ప్రత్యుధ్మతురై  
 రంత సాధకంబువ సర్ప ససాసీషంగావించి పెమిథోచితార్థ్య పాద్యాచి సకల  
 శాశ్వతపారంబు నిర్వ్యత్తించి సుఖోపశిష్టుండై తపువింజాపి సారదండు  
 సామాజికుల మపలఁించి.

124

కే. ఆగమామర తదుణతమగుదు శుకము  
భామృతద్రవ ఘూరీతమైన బాగ  
వత చుహాదన పాంచ వసులు గందు  
సారెసారెకు రపికాశులార గడగి.

125

పీ. శ్రీనముదారమై శ్రీయిన్స్కరంబగు  
వ్యాపరచిత భాగవతము వందు  
ప్రతిపాండితంబులు పరమమై యపలమై  
తావత్క్రయావహా దర్శుమగుచు  
వాస్తవమైషట్టి వస్తువెయ్యది యిని  
విరకచ షక్షపుర్వ విన్స్కపటులు  
నగు నుత్తములు వేద్యంబులు తగునింక  
విసువారలకు మనో వీధులందు  
నముడు భగవంతుడును నేమేషంబులోన  
జీక్కు వితడల కేరీతి జేండందు  
విక్కమమ్యల గొఱ్పుల విష్ణుంబ  
ఇరునుండగ మోకాల పేస లేల

126

వీ. పాపాపహా సమస్త పరమ పురాణైక  
తింకమై యయ్యది కేజరిల్ల  
పావన శ్రీ భాగవత జనంబల పాచి  
పెచ్చిదిమై చేది వెంయుచుందు  
జూన కుక్కి ఇరక్కి సమహే నైష్ణ్యర్పు  
రీతి యుందాష్ట్రు రీవందియై  
విషల పార్శ్వాస్య చైత్తత జూన వి  
శేష మెద్దాన భాషింప బదియై  
వల్ల వతికపావన మహిమార్యమైన  
భాగవత పురాణ వరమున ఓరమ చియతి  
ఇదువుచును వించ రగ ఆర్పువలుపుచారు  
మత్తుంగుదురు నముదార ఇక్కిగరిమ.

127

- ఉ. వ్యావహారిక నిర్ధిష్ట మౌ మధుచియ్యది స్వర్గ సత్క్య కై  
లాన పితుంత పత్రన లలామమిందున లభ్యమోటు ను  
ల్లావ పెనంగ నెమ్మదిన లక్ష్ము సేశుక భావుకాథులా  
రా ! నుఖల్భికై యిక గరంబసురక్తి గదంగి క్రోయది. 12
- ఊ. అవివలికినంత 121
- పి. బాదరాయణ తనూభవుదు సప్తాహ మా  
హశక్యుంబు వజ్రించు నవసరమున  
దక్కుట వేదికాంతరమున బ్రిష్పాద  
ఓబ్బుద్దవాది సేవకుల గౌయవ  
మటేపోర తుండల మంజులగైవేయ  
కొస్తుభ శ్రీవత్స కంకణాది  
దివ్యభూషణకార దీపిషుంజంబులు  
చిత్రాకపంటులు చెలవులీన 130
- ప్రావృతంబుద శ్యామాంగ శద్రుయు  
గ్రాం బ్రిఱుల మనోంద కల్పకరువు  
భావభవకోబి నహాః లావణ్యమూర్తి  
కొరి వాస్పల్య జలది పాకిత్యరీంచె 131
- ఉ. అంత సురప్రాపులకాంచితుడై ప్రియమూటులార గ  
ర్జాంత విశాలనేత్రుదయా యచ్ఛేరువార మకుందుగాంచి య  
ర్యాంత విశ్వాధత్తకీ విహితార్పులొసర్పి యొసర్పిసాదర  
స్వాంతమతోర భాగవత నంతతికిన సకలోపచారముల్ 131
- ఊ. చల్లని కన్నదమ్ముల వ్రసాదవిష్టుతదోవ లీతికా  
భుజ్ఞాసితున్ రమేశుగవి యుత్సుకులైన సదమ్మారెల్ల ర  
గిల్లి విరూధభత్తకీ జయకీ ర్తసమున్ రచియించి రిట్లువా  
గ్వాల్లితయున్ విరించియు భవావిగిరికుల వచ్చికన్నాసన్ 132
- పి. భరతాత్మరహస్య పారగుదైన ప్ర  
ప్రాందందు వేద్య తాళంబువ్వై

కరం లాలికగతి దవరంగ నుద్దవు

దలవున జెంగి కాంస్యంబువై చె  
నమరమోని వివంచి గమకమల్ వెలయిచె

స్తోన్త్రితయనతి చహర్ ముగను  
శారీరసౌఖ్య మింపెనగిన వాదోఱ

నరుడు రాగాలాపనంబు సలిచె

వింద్రుదు మృదంగమూవి వాయించెజెలగి

సనకమయ్యాబు కీర్తన సలిపిరెలమి

రఘవిరూపణ నైవుళ్యయేవగుకకన

శావవిపరణ మొనరించె వ్యాససుతుదు.

193

తే రూరి కేణోవిదాసులై పుష్టిజెంది  
జ్ఞాన భక్తి విరక్త లావంద గరిషు  
వలరి మోహన శాందవ మాచరించి  
రాశోరమలకు సమయాయులగుచు.

194

చ. పరిషత విష్టులాప్రయయ వాసిత భక్తి ముఖాప్రకర్క్ష. వి  
స్వురణ మహాప్వదస్యల యమోహు మలోకమై ఆగల్చివం  
కరమగు కీర్తనంబునకు గొపక్కనై తి వరమ్ములార వన  
వరమును వేదుచిత్తనవి వారియ హోరయ ధావతిచ్చినవ్.

195

వ. ఆక్రమించి హర్షాతిరేకంబున.

196

మ. ఆము ప్రేమరసార్ద్యమానన సవస్యాగ్రేరుల్ గ్రామమల్  
గని మీ భాగవతో త్తమల్ గొఱవ వేద్గున్ పీపు వస్తాహా సా  
వవగాదావతులు బ్రాహుత్తమున వావసంబుగావింపవే  
యవ వాగాకవి యునతిచ్చి హకి మాయంలయ్య ధావంతున్.

197

ప. అనంతరంబున సురమువి పుంగవుండు బ్రామోదవరంబున.

198

రా. ఆసామాతిక పాదవచ్ఛముల సాష్ట్యంగంబు గావించి శ్రీ  
వ్యాసాశోక్షుద్వావ ముఖ్యాతవర వరేణ్యంప్రమై ప్రవామంబు లెం

శే సమ్మానమున్న రచించె ఉప్పుడా చేరి వారంత గా  
ధాసారామృతహ వి ర్యేగిరి త్రవుష్టాషాష్టై హృష్టులై.

38

శ. అంత.

139

సీ. శ్రేయోవిధాన స్వ్యక్తియ శాప్తంబున్  
సదయుదో తకముం చంద్రుచేక  
విరపాయ వై భవాష్ట్వతముగ సుతులతో  
శైవాడు భక్తి రక్షించబడియె  
భాగవతము నిత్యపూర్ణాయిజము జేయు  
వరము భాగవతులా భావసులను  
హరితాండవించుట యక్కుతముస గాదె  
మటి వెక్కువిప భిస్సు మానసులకు  
విషుల దారిర్ఘ్య బ్యర వడపేదితులలో  
ఘన గభీర సుసారాష్ట్రి మంగ్లులయిజ.  
శయనివారక హూంకృతి భాగటాయు  
వరము వరము దరిజేయ్య భాగవతము.

140

శ. అని మాతుండెరింగిచిన వ్రిహ్మాతి స్వాంతుండై శాసకుండు వెండియు  
నిట్లనియె.

141

శే. అనము : యెపుడు భాగవత సప్తాహం గాథ  
శ్రీతురు పరీక్షతును జెప్పెనెపుడు  
ధేమునుటు శాసించ దెరిసరెపుడు  
నమరమ్మాకి ననకాచులై న మునులు

142

సీ. అవవిభాసి ముకుండు దరిగినమీర ము  
ప్రవిమేండ్రు కలిచన్న వై నభాగ  
వతకథను కుకుతు వచియించె నా పరి  
శ్శిజగతీపాత శేఖరనాన  
నట వత్సరథతద్వయం బరిగినవెన్న  
జ్యేష్ఠశుద్ధనవమి జెప్పెకథను

- ఉవడన్ ద్వారా వరిపరమానుకు శ్రీ  
భాగవతము ప్రవానరమణ  
కలిచి నూటముప్పుడియేంట్లు గతచిహోష్ట  
నంత నసకాచారీంత నమాంజలిని  
జ్ఞాన భక్తి బెరకుల గావసేచి  
పొదిచి దెఖిం కార్తికాశునవమి 143
- మ. అనిమరియు లైట్‌బ్రాష్టియే 144
- మ. అనమూ కౌనక నన్ను పేడిగు శ్రవాంకంచెంగించి నా  
దను మొత్తైందిన ముగ్రణవ పీధామరి శత్రువులూ  
రన రాజురుచును. బు కృష్ణ పరమాత్మ శీర్షకాంగించు స  
జ్ఞానులారా తమి గోచ దస్యపొత చ్ఛార్థ పేవింకేటిన్ 145
- చ. కమమదు పాశచాస్త్రిధిన త్రమ జీవి తయీయకర్మ మూ  
రమమ సష్టి స్తుతాగవతులన్ ఇగకచ్చుఁతాసుర క్రతి  
త్రములదనచ్చ నప్పరమధ్యలపేషణం వైష్ణవమ్మ లో  
కమమకె నాదుశాసనము గల్గఁసంచచువచించు చ్ఛలన్ . 146
- ఖ. సారఁపొననంనరఱ సంగత దుర్దుషయుటుల్కార్మ  
యూరక దుష్టాధర్ కమునేటికి ప్లేటాడవన్ నిమేషముల్  
థీరక పూతచాగవత దివ్యకథామృత మాపదేల పే  
సారగ రా\_క్రినొందటకు సాక్షిపరీక్షిజే తలండగన్ 147
- శే. పరమపావన పురసదీ పూరమందు  
శ్రీకుతుందు గహాన్యమ్ముగ జెప్పినట్లు  
కథను కంతస్థముగ గల ఫునుతముదు  
పరమపద బాగ్యవంపత్తి లిడయిగలడు 148
- మ. అని యారీలి నమ స్తుతాత్మచయ మార్యంతఁబు జర్మించి మీ  
దనిరూపించిన గోవ్యమీ యిలిల పిద్దాంత ప్రసిద్ధంబు బా

వనమో భాగవతంబు నా వరసులుప్రాప్యర్థమై పూని స  
జ్ఞసు లాప్యాదన మాచరించుడిక నేతత్పార సర్వస్వమున్

148

ఉ. దీనినెవందు సిక్కలమతిన్నియతిన్ సతమాలకించునో  
మావితుడైన వైష్ణవునుషుమునం దెవదీ కథావక  
శ్యానమైనర్చు వారు నియమాచరణంబున జేసి సత్కాలం  
బామదీ కథారతున కుర్చు వసార్యము లేదాకింతయున్

150

చ. ఇవ కమలాసనాధ్యమర పిద్ధమువిస్తుత లోకశోక బాం  
ధవతుల దుగ్గస్తాగరసుధానిధి తీర్థపదారవింద, వై  
శ్రవణ మదావళేంద్ర మృగనాయక : భూమిసుతావినూతన :  
శవనకపారిశాత ! రఘువర్తులు : దాశరథి ! దయానిధి !

151

ఉ. శరముఖ కంపితాంబుధి విశాలట్టాంతర పీవరాంస తా  
మరవదశాయతాత్ ! మునిమావన శౌభవిహార ! కోనలే  
శ్యూరచిరపుణ్యసార : జిత శర్గవరామ : వివస్వదన్యయా  
భరణ : నినర్గపేళలకృపాపర : పాపహార ! పరాక్షరా

152

ఉ. ఐనకనిదేళపాంన ! నిశాంపతిళేళర దండకాటుని  
మునిజన శాధ్యమావ నరభుజ్ఞైకరాన్యయ మూలయేదనా :  
వనచర నేవ్యమానవద : వారధింధన చాతుఁఁచణా !  
మునిరఘు దర్శితార్థ్య చరమాళనతోద్దరష్టై క శావనా !

153

కం. హరిదక్షాన్యయ శేఖర :  
శరక్షార్థిక్రాజ నిరక శకముల ముఖ్య  
మర కాంతావన మృగమలి  
వరతింక రప్పార్థ్రీ నురథిపాద ద్వంద్వా !

154

మార్లిని : - నఘరవిమరషైత్రా ! నమ్మిపోత్రై పాత్రా :  
కమలహితకులీనా : ఇందికారాతి సేనా :  
సుమహిత గుణభూషా : సూర్యిత్త ప్రతోషా !  
శమక మఱన పాపా ! నర్య పూర్ణ ప్రతాపా !

155

మాలిని:- భవన కుల కారీ! పుణ్య మార్గానుపారీ!  
యవనకరణ దక్కి: యద్యహిరాతి దక్కి:  
దివిజనికరపేవ్య! ధీరతోతైక భావ్య:  
శ్రవణ సుందరసామా: చారు సాకేకటామా.

158

గద్య:- ఇది శ్రీరామచంద్ర కుమారపరిలభ్య కవితా విభ్రాషమాన బోణవ  
వల్లి తులవచిత్ర కొండిన్య గోత కృష్ణర్థమాఖవ వేంకటాచార్య విరచికంబైన  
శ్రీ లాగవడ మాహాత్మ్యంబునందు కృతియూనము వర్యము నంపూర్ణము.

ACC NO. 2407

246.592

VEN

AM. 12=CC  
—: సమాప్తము :—